COLECŢIA
INSTITUTULUI ROMÂN DE CERCETĂRI ISTORICE
din California-USA
Nr.4

ANTOLOGIA

REALIZĂRILOR ASOCIAŢIILOR
CULTURALE ROMÂNEŞTI

DIN EXIL
1940-1989

*

SAN DIEGO
1990

COLECŢIA

INSTITUTULUI ROMÂN DE CERCETĂRI ISTORICE

din California-USA

Nr.4

A N T O L O G I A

REALIZĂRILOR ASOCIAŢIILOR CULTURALE ROMÂNEŞTI

DIN EXIL
1940 - 1989

*

San Diego
1990

Romanian Historical
Researches Institute
7777-208 Belden Str.
San Diego, Ca. 92111
USA. Tel (619) 278-1869

Închinăm această " ANTOLOGIE "
Românilor decedaţi în timpul Exilului,
1940-1989, pe întinsul Globului pă-
mântesc, departe de Patria lor ROMÂ-
NIA.
Să le fie ţărâna uşoară.
Dumnezeu să odihnească sufletele lor.

Institutul Român de Cercetări
Istorice
din California
1990

Copyright 1990 by INSTITUTUL ROMÂN DE CERCETĂRI ISTORICE
din California-San Diego

Orice reproducere din prezentul volum este interzisă fără aprobarea Editorului. All Rights reserved.

*
* *

Editor : Eugene POPESCU

*
* *

PUBLICAŢIILE
INSTITUTULUI ROMÂN DE CERCETĂRI ISTORICE

nr.1/. Centenarul Eminescu, comunicări ţinute cu ocazia primei sesiuni de conferinţe a Institutului Român de Cercetări Istorice, în August 1989, la Câmpul Românesc, Hamilton Canada.

nr.2/. BULETINUL Nr.1, al Institutului Român de Cercetări Istorice din California, Noembrie 1989.

nr.3/. VOLUM OMAGIAL-Profesor Nae IONESCU,
100 de ani de la naştere, 1890-1990;
50 de ani de la moarte , 1940-1990;

nr.4/. ANTOLOGIA REALIZĂRILOR ASOCIAŢIILOR CULTURALE ROMÂNEŞTI din Exil , 1940-1989.

*
* *

INSTITUTUL ROMÂN DE
CERCETĂRI ISTORICE
din California-USA

Antologia Realizărilor Asociaţiilor Culturale Româneşti din Exil 1940-1989

CUPRINS

Nr.de ord.	Autorul	Titlul Articolului	pag.
01	Eugen Popescu	Prefaţă	7
02	Eugen Popescu	Biblioteca şi Institutul Român de Cercetări, din Freiburg,RFG....	11
03	Const. Sporea	Istoricul Societăţii Academice Române (Roma-Munchen).....	19
04	Const. Sporea	Date şi cifre despre Congresele Soc. Acad.Române	23
05	" "	Publicaţiile juridico-economice ale Soc.Acad.Române	29
06	" "	Lista Publicaţiilor Soc.Ac.Rom...	31
07	Gheorghe Ciorănescu	Fundaţia Universitară Carol I...	33
08	A.Nemoianu	Centrul de Studii şi Documentare " Valerian Trifa ".....	39
09	Aurel Răuţă	Fundaţia Culturală Română din Madrid.....	47
10	Eugen Popescu	Institututul Român de Cercetări din California, USA	51
11	Ilie Smultea	Casa Română şi Capela-Oakland,USA..	53
12	Eugen Popescu	Edituri Româneşti create în Exil, 1940-1989.....	57
13	Const.Sporea	Fundaţia Iuliu Maniu de la New York....	67
14	Prot.D.Popa şi E. Popescu	Istoricul Bisericii şi Eparhiei Ort,Rom.pentru Europa Centrală-Freiburg, Germ.Federală...	69
15	Al.Nemoianu	Presa Românească din USA şi Canada..	81
16	Eugen Popescu	Ziare şi Reviste româneşti în Exil, din Europa şi alte Continente..	85

..//..

17 Dr.C.I.Untaru Realizările Exilului Rom.în Australia :
I. O treime de veac de la înfiinţarea Asoc.Rom. Australieni..... 91
18 Dr.C.I.Untaru II. Viaţa religioasă a Românilor din Australia 97
19 Activităţile culturale ale Exilului Românesc în Canada 103
20 Eugen Popescu Filatelia Românească în Exil 115
21 Nota Editorului 139

*
* *

PREFAŢĂ

la ANTOLOGIA REALIZĂRILOR ASOCIAŢIILOR CULTURALE ROMÂNEŞTI DIN EXIL 1940-1990

Anul 1940 rămâne, în istoria Statului român modern,ca un an de catastrofă politică, socială şi administrativă, prin evenimentele ce au avut loc.

Datorită unei politici greşite, înainte de 1940, lipsită de previziuni şi grijă faţă de fiinţa ţării şi a poporului român, într'o perioadă când Germania naţional-socialistă era într'un marş nestăvilit pentru cucerirea Europei, Statul român a fost ţinta politicii de cuceriri şi alianţe noi a Reichului German.

În Iunie 1940, în baza acordului politic dintre Ribbentrop, ministru de externe al Germaniei naţional-socialiste şi Molotov, ministru de externe al URSS, încheeat la Moscova în 23 August 1939, Uniunea Sovietică a procedat la ocuparea întregului teritoriu al Basarabiei şi partea de nord a Bucovinei, provocând un exod al populaţiei româneşti spre interiorul României, de unde mulţi au plecat spre Exil în alte regiuni ale lumii.

Imediat după aceea, urmare a Dictatului de la Viena din 30 August 1940, conducerile Germaniei naţional-socialiste şi Italiei fasciste au răpit României partea de nord a Ardealului (circa 4.300 km.p., cu peste 2.000.000 locuitori,în marea majoritate români) pe care au oferit-o Ungariei.În primele zile ale ocupaţiei maghiare, ocupanţii au trecut la atrocităţi şi schingiuiri asupra populaţiei româneşti, fapt ce a provocat un alt exod al populaţiei româneşti spre restul ţării, de unde mulţi au luat calea Exilului spre alte părţi ale lumii.

După evenimentele politice de la începutul lunii Ianuarie 1941, alte serii de români au părăsit pământul României, îndreptându-se spre vestul Europei, într'un Exil prelungit care durează şi în prezent, împlinind 50 de ani de existenţă în anul 1990. Rândurile celor exilaţi s'au mărit odată cu preluarea de către comunişti a puterii politice în Statul român, urmare politicii discriminatorii, dure şi nedrepte a partidului comunist, practicată la toate nivelele în România.

Prezentul volum întitulat " Antologia Realizărilor Asociaţiilor Culturale Româneşti din Exil, 1940-1990", are menirea de a marca atât aniversarea a 50 de ani a Exilului,cât

şi a descrie, cu mândrie şi satisfacţie, că românii răspân - diţi în largul lumii, în condiţii de tristă şi cruntă desţărare, nu s'au lăsat înfrânţi şi supuşi de"vremuri", ci au realizat, în domeniul cultural şi spiritual, opere ce vor dăinui de-alungul timpului, dovedind că acolo unde soarta i-a aruncat, românii nu au făcut umbră pământului degeaba.

Au înfiinţat Asociaţii şi Instituţii, culturale şi spirituale, în toate ţările unde au ajuns, adunând în asociaţiile lor pe românii din jur, care, cu toţi, şi-au unit forţele de creaţie ale inteligenţii lor şi le-au pus în slujba răspândirii culturii româneşti în lume.

Despre unele din aceste asociaţii şi realizările lor veţi găsi scris în acest volum,pe care l-am întocmit nu numai în scopul aniversării a 50 de ani de exil românesc,ci am ţinut să rămână scris arătând viitorimei ce au fost în stare românii să facă departe de ţară. VIaţa acestui Exil, cu mani - festările, creaţiile, bucuriile şi suferinţele lui, constitue pagini de glorioase realizări ale poporului român.

Nu avem pretenţii să facem din acest volum o carte de istorie, ci dorim să punem la dispoziţia istoricilor de mâine un modest material care să-i ajute la descrierea peri - oadei Exilului românesc.

Nu am reuşit să scrim despre tot ce s'a realizat în Exil şi despre toate asociaţiile care au avut realizări,pentrucă ne-au lipsit informaţiile necesare, cât şi adeziuni binevoitoare de colaborare la întocmirea acestui volum. Poate alţii vor înoda firul de unde îl lăsăm noi, şi vor duce des - crierile mai departe, despre alte realizări, din aceeaşi perioadă, 1940-1990, sau perioade viitoare, dacă suferinţele desţărării se vor prelungi.

Ceeace dorim este ca Exilul să fie în faza sa finală, ca românii să se poată întoarce la vetrele lor în România şi acolo, cu experienţa dobândită în ţările unde au fost arun - caţi de soartă şi cu aceeaşi dragoste de ţară, să poată ajuta la refacerea morală, socială şi economică a poporului român , trecut prin foc şi sabie în ultima sa etapă de istorie.

În prezentul volum vor fi multe articole, circa 20 , scrise de diferiţi autori, care răspund de informaţiile ce se găsesc în cuprinsul articolelor. Noi le mulţumim cu recunoştiinţă că au găsit timp să participe la redactarea Antologiei, cu descrierea diferitelor realizări ale asociaţiilor culturale româneşti din Exil, din zonele geografice unde se află.

Voi termina cu o precizare ce o voi face în legătură cu înţelesul cuvântului exil, pentrucă am întâlnit opinii diferite despre noţiunea de Exil. În general oamenii, cu o uşurinţă neexplicată, se mulţumesc cu definirea strictă a noţiunii de Exil, prin aceea că Exilul constă în izgonirea

din ţară a unei persoane, din motive politice, obligând-o să trăiască departe de ţara sa, ceeace îi fac pe mulţi dintre ei, care sunt plecaţi de mult, să nu se considere în Exil, în starea în care se află departe de ţară, pentrucă pe ei nu i-au izgonit nimeni din ţară, de la vetrele lor, ci au plecat mânaţi de voinţa lor proprie.

Oamenii evoluiază, situaţiile evoluiază, mentalităţile şi idealurile publice evoluiază, totul este în mişcare, ceeace ne face să spunem că şi înţelesul noţiunilor şi cuvintelor evoluiază. Lingvistica a ajuns să aibă o ramură specială care se ocupă cu studierea sensului cuvintelor şi a evoluţiei acestor sensuri, numind-o"semantică". Dacă oamenii de ştiinţă au ajuns la concluzia că există o evoluţie a sensurilor cuvintelor, putem şi noi să acceptăm că sensul cuvântu - lui "Exil" poate azi să fie altul decât izgonirea din ţară a cuiva, de către autoritatea de Stat, din motive politice.

Plecarea voluntară a cuiva din ţară, sau din localitatea sa, pentru a scăpa de o prigoană din partea autorită - ţii dominante la un anumit timp în acea ţară, se cheamă tot Exil. Plecarea voluntară a românilor din Basarabia, sau din nordul Transilvaniei, spre interiorul ţării româneşti, din cauza prigoanei împotriva lor din partea autorităţii dominante, se cheamă tot Exil. Plecarea voluntară a românilor din România, spre alte ţări, din cauza prigoanei politice dezlănţuită împotriva lor, a credinţei lor, sau a concepţiei lor politice, în timpul regimului comunist, se cheamă tot Exil.

Cei ce au plecat din România, spre alte ţări, cu a - cordul şi cu sprijinul autorităţii de Stat, nu se cheamă că aceştia se află în Exil, ci se află într'un serviciu comandat în afara ţării, nu şi pentru a fi scăpat de vre-o prigoană îndreptată împotriva lor. Aceştia au dreptate să spună că nu se află în Exil, dar ceilalţi se află în Exil. Este posibil să mai fie şi alţii care să aibă alte interpretări despre înţelesul cuvântului Exil, dar eu rămân la opinia ce am spus-o mai sus, ca lămurire generală a sensului cuvântului Exil.

În final, îmi permit a arăta că descrierea realizărilor Exilului românesc în acest volum, mi s'a părut a fi nepotrivit să fie opera unei singure persoane, ci am crezut că este necesar ca iniţiativa să aparţină unei asociaţii, unei instituţii şi de aci mi-a venit ideea ca în USA, unde s'au refugiat o sumedenie de români, să ia fiinţă o asociaţie, sau un institut, care să se ocupe cu cercetarea evenimentelor, fenomenelor şi a personalităţilor româneşti, care corespund epocii moderne a istoriei româneşti.

Această idee a dus la înfiinţarea unui Institut Românesc de Cercetări Istorice, care a fost înregistrat în San Diego, Statul California, în anul 1988. Una din publicaţiile acestui Institut este prezentul volum de " Antologie a reali-

zărilor Asociaţiilor Culturale Româneşti din Exil", care a necesitat colaborări şi cercetări diferite, pentru perioada istorică ; 1940-1990.

Institutul are în programul său şi alte preocupări , cum şi sesiuni de conferinţe, toate cu caracter de cercetări istorice, care se vor desfăşura în viitoarea sa activitate . Prezenta Antologie a fost una din primele teme de cercetări ale Institutului numit mai sus,stabilindu-se încă de la început ca apariţia ei să aibă loc în anul 1990, când Exilul românesc împlineşte vârsta respectabilă de 50 de ani.

Noi am făcut cât am putut şi dorim celor care vin după noi să facă mai mult decât am putut face noi.

San Diego,1989

Eugen POPESCU

*

* *

BIBLIOTECA ŞI INSTITUTUL ROMÂN DE CERCETĂRI FREIBURG-WEST GERMANY

de Eugen POPESCU

În Pădurea Neagră din Sud-Vestul Germaniei Federale, în regi-nea Breisgau, drumeţul întâlneşte vechea aşazare de cultură şi civilizaţie, oraşul Freiburg, unde se află o Universitate de prestigiu cu vechime şi tradiţii de câteva sute de ani. În această regiune se întâlnesc graniţele a trei ţări de cultu-ră : Elveţia, Franţa şi Germania Federală. În interiorul triunghiului geografic care le uneşte,întâlnim trei oraşe cu mari catedrale catolice, a căror renume este de mult înscris în Atlasele culturii europene : Fribourg în Elveţia, Freiburg în Germania Federală şi Strassbourg în Franţa, aşezate nu de-parte una de cealălaltă. Catedralele sunt nişte podoabe ar - hitecturale, semănând ca proporţii şi stil de construcţie.Ci-neva scria că din orice parte a oraşului Freiburg ai privi turla gotică înaltă şi cu vârful ascuţit al Catedralei, ea a-pare ca un deget uriaş care arată Cerul.

În acest oraş, în anul 1949, un român fugit de regi - mul comunist din ţara lui, şi-a împlinit visul care îi dădea nelinişti de când părăsise ţara, de a crea un aşezământ de cultură românească, acolo unde destinul îl va arunca. Este vorba de Virgil Mihăilescu, profesor de lingvistică şi filo-sofie în România, angajat în oraşul Freiburg de către autori-tăţile franceze de ocupaţie, după război, la oficiile sale ci-vile şi de administraţie locală.

Cu ajutorul unor prieteni români din localitate, pe care i-a convins să-l urmeze pe drumul său de a crea un aşe - zământ de cultură românească în Freiburg, cu 40 DM în buzu-nar şi o colecţie de 36 de cărţi, la 1 Mai 1949 a avut loc şedinţa de constituire în Maierstrasse 1, a ceeace s'a numit atunci : Biblioteca Română din Freiburg.

Peste un an, Biblioteca Română din Freiburg s'a mutat în Zasiusstrasse 39, unde a avut loc inaugurarea festivă a Bibliotecii, în ziua de 17 Decembrie 1950, la care au luat parte 70 de persoane din colonia română, precum şi oaspeţi germani şi francezi. Cu acea ocazie a avut loc un serviciu divin oficiat de Arhipresviterul Emilian Vasilovschi, asis-tat de Părintele Ştefârţă de la Capela Sturza din Baden-Baden. Profesorul DR.M.Prodan a vorbit în limba germană, arătând ro-lul Bibliotecii de păstrătoare a valorilor spirituale şi cul-turale româneşti, nealterate.

Apelurile lansate de prof.Mihăilescu şi de alţi entuziaşti ai ideii de a se forma un important centru cultural la Freiburg, a avut ca urmare creşterea numărului de cărţi donate de românii de pretutindeni, cum şi alte obiecte bibliofi - lice, ca : manuscrise(lucrări de doctorat), publicaţii şi periodice străine, broşuri diferite, discuri şi note muzicale, arhivă documentară, timbre filatelice, colecţii numismatice, etc. Rafturile au devenit neîncăpătoare a primi donaţiunile românilor pribegi, iar Instituţia nou creată creştea în valoare şi însemnătate.

Prezenţa Reprezentanţilor Bisericii la inaugurare şi invocarea ajutorului divin în munca organizatorilor Bibliotecii din Freiburg, însemnau respectarea tradiţiilor româneşti, ca orice muncă începută de români să aibă loc sub semnul ajutorului divin. În curând va începe organizarea unui mic dar, reprezentând un muzeu cu obiecte de artă românească, o secţie muzicală şi alta numismatică.

În planul prof.Mihăilescu era şi editarea unor publicaţii ale Bibliotecii. Începutul acestei activităţi editoriale a fost publicarea unui volumaş, pe măsura posibilităţilor mici de editare, cu 28 de poezii selectate din opera lui Mihail Eminescu, începând cu poezia Doina şi terminând cu Rugăciune, ambele fiind interzise şi azi în România. Valoarea volumului de poezii a crescut prin prefaţa semnată de Mircea Eliade, pe care o redăm în continuare :

" Ce înseamnă pentru noi toţi, poezia, literatura şi gândirea politică a lui Mihail Eminescu, o ştim şi ar fi zadarnic s'o mai reamintim încăodată. Tot ce s'a mai creat după el, de la Nicolae Iorga şi Tudor Arghezi, până la Vasile Pârvan şi Lucian Blaga, poartă pecetea geniului, cugetului, sau măcar a limbii eminesciene. Rare ori un neam întreg s'a regăsit într'un poet cu atâta spontaneitate şi atâta fervoare, cum Neamul românesc s'a regăsit în opera lui Mihail Eminescu. El ne-a revelat alte zări şi ne-a făcut să cunoaştem altfel de lacrimi. El, şi numai el ne-a ajutat să ne înţelegem bătaia inimii. El ne-a luminat înţelesul şi bucuria nenorocului de a fi român.

Pentru noi, Eminescu nu este cel mai mare poet al nostru şi cel mai strălucit geniu pe care l-a zămislit pământul, apele şi aerul românesc. El este, într'un anumit fel, întruparea însuşi a acestui pământ, cu toate frumuseţile, durerile şi nădejdile crescute din ele. Noi, cei de aici, rupţi de pământ şi de Neam, regăsim în el tot ce-am lăsat în urmă, de la văzduhul munţilor noştri şi de la melancolia mării noastre, până la cerul nopţii româneşti şi teiul înflorit al copilăriei noastre. Recitindu-l pe Eminescu, ne întoarcem, ca într'un dulce somn, la noi acasă. Întreg universul nostru îl avem în aceste câteva zeci de pagini, pe care o mână harnică le-a ti-

părit şi le împarte azi în cele 4 colţuri ale lumii, peste tot unde ne-a împrăştiat pribegia. Păstraţi-le bine, este tot ce a mai rămas neîntinat din apele, din cerul şi din pământul nostru românesc".

Mircea Eliade a scris această prefaţă la Paris, în Sept. 1949, la broşura cu cele 28 de poezii ale lui Eminescu, al cărui spirit este mereu prezent între zidurile Bibliotecii Române din Freiburg, mai ales de când manuscrisul original al poeziei " Criticilor mei " (ai lui Eminescu) este păstrat cu sfinţenie în rafturile Bibliotecii din Freiburg.

Este impresionant de ştiut, ca semn al solidarităţii româneşti,că broşura cu poezii menţionată mai sus, fiind dactilografiată de Virgil Mihăilescu, cele peste 20.000 de foi care complectau cele 700 de exemplare ale broşurii, au fost adunate şi sortate la volum de către membrii coloniei românești din Freiburg.

Tot în anul 1949, în Editura Bibliotecii din Freiburg, a apărut volumul de poezii populare româneşti,Fără ţară, adunate de Ionel Grigoriu, în cele 188 de pagini ale cărţii, care a fost difuzată în toată lumea, creând emoţii în inimile românilor răspândiţi pe tot Globul. Apariţia acestui volum în America a provocat o profundă emoţie în sufletul românci Anişoara Stan, pe care a determinat-o să dăruiască Bibliotecii Române din Freiburg o tonă de hârtie de tipar, care a ajutat mult Editurii Bibliotecii Române la tipăriturile ei viitoare.

Ca prime date statistice, în anul 1956, după 7 ani de existenţă, în Biblioteca Română din Freiburg fuseseră înregistraţi 965 de cetitori, care împrumutaseră 2250 de lucrări, fuseseră donate 1570 de lucrări, sau cu titlul de schimb şi fuseseră întocmite în această perioadă 15.163 de fişe bibliografice, iar în domeniul corespondenţii, numărul intrărilor şi eşirilor depăşiseră cifra de 8700.

Toate operaţiunile administrative de mai sus au fost realizate fără plată de Virgil Mihăilescu şi de câţiva români binevoitori în zilele lor de concedii, sau de sărbătoare.Fondurile de cărţi şi publicaţiile de valoare creşteau prin donaţii importante, realizate prin legate testamentare sau donaţii în viaţă de la următorii : Prof.Matthias Friedwagner a donat culegeri de folclor muzical din Bucovina, de o deosebită valoare pentru studiile etnologice ; Dr.Constantin Sporea din Munchen a constituit Fondul prof.C.Sporea, în amintirea tatălui său.

Au fost primite importante donaţii în cărţi, obiecte de artă populară şi cultură românească, precum şi daruri băneşti, cu ajutorul cărora Biblioteca a achiziţionat exemplare de cărţi de la diferitele anticariate din Munchen, Paris şi alte oraşe. Au fost achiziţionate exemplare unicate ca :

Letopiseţul Ţării Moldovei de Miron Costin, în limba latină ; Ceaslovul tipărit la Mânăstirea Neamţului în 1740 ; Chronica Românilor şi a altor Neamuri, de Gheorghe Şincai, etc.

În anul 1954, în micul Ghid pentru străini al oraşului Freiburg, editat de Serviciul de turism al oraşului, se putea ceti :

" Cinci ani de muncă neobosită a câtorva oameni, care au realizat la Freiburg, prin ctitorirea Bibliotecii Române, o operă cu care oraşul Freiburg se poate mândri. Freiburgul care se află în inima Europei de vest, mulţumită acestei poziţii deosebite, a favorizat desvoltarea Bibliotecii. Numărul vizitatorilor este mare şi înlesneşte bogate contacte personale ".

În primăvara anului 1956, conducerea Bibliotecii Române din Freiburg a organizat împreună cu Uniunea Asociaţiilor Românilor din Germania (UARG), o"Săptămână a culturii româneşti", la care a participat şi Principele Nicolae al României, cu soţia sa, Domniţa Ioana. În preludiul festivităţilor a avut loc recitalul tenorului român Petru Munteanu de la Scala din Milano, care a interpretat compoziţii de Schuman, Ravel şi Scarlatti, cum şi cântece româneşti de Paul Constantinescu şi Constantin Brăiloiu.

Duminecă 6 Mai, la orele 10, în "Kaufhaussaal" din oraşul Freiburg, s'au deschis oficial festivităţile "Săptămânii româneşti", în prezenţa Principelui Nicolae al României şi a Domniţei Ioana, a Prinţului Franz şi a Prinţesei Diana de Hohenzollern-Sigmaringen, a reprezentanţilor autorităţilor germane şi a delegaţiilor de germani originari din Banat, Ardeal, Bucovina, Basarabia şi Dobrogea, strămutaţi în Germania Federală şi a unui mare număr de români din Germania, Franţa, Italia, Elveţia, etc. Cu ocazia "Săptămânii româneşti" a fost organizată în saloanele Hotelului "Europaischer" din Freiburg o expoziţie de artă românească populară, covoare, broderii, costume, icoane, cruci, colecţii de timbre poştale româneşti emise între 1858 şi 1945, etc. etc.

Un fapt neobişnuit s'a întâmplat în acele împrejurări. Cu ocazia expoziţiii, Principesa Luise zu Wied, nepoata Reginei Elisabeta (Carmen Silva) a României, a trimis la expoziţie costumul muscelean al Reginei Carmen Sylva a României şi alte obiecte ale mătuşii sale care erau păstrate cu sfinţenie în castelul Neu Wied, unde Regina se născuse, iar după închiderea epoziţiii, Principesa Luise zu Wied a donat Bibliotecii Române toate aceste obiecte de preţ.

Corul Român din Paris, sub conducerea lui Traian Popescu, a dat un concert de muzică populară românească de înaltă ţinută artistică, reuşind să entuziasmeze publicul român şi străin prezent în sala spectacolului. Presa germană a publicat zeci de articole privind spectacolele şi manifesta-

ţiile din "Săptămâna românească", subliniind importanţa apropierii culturale româno-germane.

În Mai 1959, împlinindu-se 10 ani de la înfiinţarea Bibliotecii Române din Freiburg, cu ocazia comemorării ce a avut loc, Biblioteca Română din Freiburg a fost ridicată la rangul de Institut Român de Cercetări. În cadrul şedinţei solemne din 10 Mai 1959, s'a constatat că s'au îndeplinit condiţiile obiective de înălţarea Biblitecii la rangul de Institut de Cercetări , prin aceea că după zece ani de activitate a Bibliotecii s'au strâns în rafturile ei peste 10.000 de volume, în continuă creştere, numeroase manuscrise şi documente importante, sute de publicaţii periodice şi nenumărate alte valori culturale, etc.

Pe lângă aceasta, activitatea editorială a Bibliotecii, prin editarea "Buletinului" său, a făcut să se înmulţească studiile folclorice, literare şi istorice ale Bibliotecii, făcând din instituţie un Centru cultural din ce în ce mai important şi mai apreciat în cercurile de străini şi de români.

Începând din anul 1959, o nouă denumire s'a acordat Instituţiei din Freiburg, aceea de : " Biblioteca şi Institutul Român de Cercetări din Freiburg", care şi-a propus o serie de cercetări legate de problemele vitale româneşti, cum ar fi : 1/. Aspiraţiile şi interesele neamului românesc de pretutindeni ; 2/. Poziţia românească în cadrul unei Europe libere şi unite ; 3/. Valorile spirituale care pot constitui o contribuţie românească la dezvoltarea în lume a unui umanism social, creştin şi democratic ; 4/. Influenţe reciproce pe toate planurile care au avut loc între români şi minorităţile conlocuitoare vecine din spaţiul sud-est european.

Iată cum Instituţia din Freiburg a devenit un focar cultural şi ştiinţific complex, menit nu numai să colecţioneze şi să păstreze, ci să valorifice şi să creeze.

Cu ocazia comemorării a zece ani de existenţă a Bibliotecii şi inaugurarea tânărului Institut Român de Cercetări, Principele Nicolae al României şi Domniţa Ioana, au fost din nou oaspeţi ai acestei Instituţii. S'au ţinut cuvântări din partea reprezentanţilor autorităţilor germane şi de către românii proeminenţi care au subliniat importanţa realizărilor Bibliotecii de până atunci şi impresionantul plan de tematici de cercetare ce şi-a propus să împlinească noul Institut de Cercetări.

În aceeaşi perioadă de înfiinţare a noului Institut , s'a creat un Comitet de Patronaj al " Cercului de prieteni ai Bibliotecii şi Institutului Român de Cercetări" format din personalităţi profesorale universitare de seamă :

Prof.Dr. W. Theodor Elwert (Univ.Mainz)
" " Hugo Friedrich (" Freiburg)
" " Ernst Gamillscheg (" Tubingen)

Prof.Dr. Wilhelm Giese (Univ. Hamburg)
" " Artur Hartman (" Freiburg)
" " Walter Hoffmann (" Munchen)
" " Julius Wilhelm (" Tubingen)

În acelaş timp, personalităţi de seamă din colonia de germani originari din România, saşi, şvabi, germani din Bucovina, Basarabia şi Dobrogea, din dragoste şi nostalgie faţă de locurile natale, au sprijinit Institutul cu importante mijloace materiale şi au participat la viaţa lui culturală.

Institutul Român a plănuit redactarea şi editarea unui Lexicon al Exilului românesc ca o reluare a unei idei mai vechi de editarea unui Dicţionar biografic român (idee din anul 1951), lansând un apel la cărturarii români din Exil să trimită date bio-bibliografice sub formă de răspunsuri la un chestionar întocmit în acest scop, dar proectul nu a fost continuat.

Sunt de semnalat câteva donaţiuni primite de Instituţia din Freiburg. În 1961 s'a primit din partea lui George Răut din Paris un important număr de cărţi, printre care amintirile de călătorie ale prinţului Demidoff, cu ilustraţii de Raffet, reprezentând scene şi vederi din ţările româneşti. Deasemeni s'au mai primit : un tablou în ulei şi 4 desene de Pallady, gravuri, hărţi, litografii vechi, ceramică românească, scoarţe şi cusături româneşti. Toate aceste daruri poartă numele în evidenţa Bibliotecii de "Fondul George Răut".

O donaţiune importantă s'a primit din Sydney-Australia. În Dec.1964 a sosit la Freiburg urna cu cenuşa regretatului Dr.N.A.Florescu, născut la 1910 în Moldova şi stabilit la Sydney ca fizician. Odată cu aceasta s'a primit testamentul său, prin care lasă Bibliotecii din Freiburg întreaga sa bibliotecă ştiinţifică. Darul său a fost însoţit de dorinţa ca urna şi cenuşa sa să fie redată pământului românesc atunci când va veni vremea. Deasemeni, a donat Bibliotecii suma de 21.000 DM, care a ajutat în bună măsură la cumpărarea Casei Culturale Române.

Mitropolitul Visarion al Bucovinei, decedat în 10 August 1964 în Franţa, în vârstă de 85 de ani, a lăsat prin Testament Institutului din Freiburg, avutul său din Exil : cărţi, icoane, portretul său în ulei executat de un pictor francez, precum şi arhiva personală din timpul serviciului său în România, ca Mitropolit al Bucovinei.

Eminentul jurnalist, scriitor şi teolog George Racoveanu, decedat în Germania, la Freissing, a donat Bibliotecii din Freiburg întreaga sa bibliotecă, precum şi câteva obiecte de artă, care constituesc azi "Fondul George Racoveanu".

În Mai 1965 s'a primit o importantă donaţiune de la Prof.Dr.Gino Lupi din Milano, care a lăsat prin testament Ins-

titutului de la Freiburg, întreaga sa bibliotecă, rezultând din scrisoarea donatorului că aceasta se compune din circa 15.000 de volume. Profesorul Gino Lupi a fost un mare prie - ten al poporului român şi un bun cunoscător al valorilor sale spirituale.

Fundaţia culturală a Uzinelor Volkswagen din Germania de Vest, a donat Institutului de la Freiburg suma de 22.000 DM, la sugestia Prof.Dr.Gunten Reichenkron din Berlin, cu care s'au cumpărat 845 de volume şi periodice de însemnată va - loare ştiinţifică şi bibliofilă, printre care : Uricariul în mai multe volume, publicat de C.Codrescu, Istoria Românilor, de V.A.Urechia, "Analele Societăţii Academice Române", "Ana - lele Academiei Române", "Pravolniceasca Condică", din 1870 , Colecţia "Revue historique sud-est europeen"(1925-1935), etc. Toate aceste achiziţii de valoare formează Fondul Volswagen.

Românii aşteptau vestea cea mare a cumpărării unui i- mobil-proprietate a Institutului, ca necesitate urgentă de depozitare a valorosului tezaur de cărţi şi altor o- biecte de valoare de care dispunea Biblioteca din Freiburg. Minunea a avut loc.

Institutul a colectat suma de 100.000 DM, Statul Federal German a complectat Fondul cu 100.000 DM, iar guvernul Landului Baden-Wurtemberg, din care făcea parte oraşul Freiburg, a donat şi el 100.000 DM pentru cumpărarea imobilului mult dorit.

La 29 Octombrie 1970 a fost perfectat actul de cumpărare al "Casei Culturale Române".Mutarea în noua casă s'a terminat la 7 Iunie 1971, prin transportul a 10 camioane mari a zestrei Institutului şi Bibliotecii, din vechiul local, în noul local.

În localul nou, într'o încăpere numită"Micul Panteon", se află câteva piese de o valoare nemărginită faţă de ceeace reprezintă ele, aparţinând unor prieteni decedaţi : Urna cu cenuşă a dr-lui Nicolae Florescu din Sydney -Australia;masa de lucru a cărturarului român George Racoveanu, aşa cum era în momentul morţii lui ; tabloul cu portretul Vlădicăi Visarion, ultimul Mitropolit ortodox al Bucovinei, decedat în Exilul din Franţa şi tabloul cu portretul Generalului Nicolae Rădescu, mort în Exil în USA, Preşedinte al Consiliului de Miniş - tri al României, în perioada tulbure înainte de instaurarea regimului comunist în România, la începutul anului 1945.Aceste două tablouri îţi răvăşesc sufletul îndată ce intri în "Micul Panteon", când, privindu-le, îţi dai seamă de marile personalităţi ale poporului român.

Vom continua să arătăm câteva din marile donaţiuni de cărţi şi obiecte de artă făcute de iubitori ai Instituţiei de la Freiburg, care poartă numele de "Fonduri" :

-" Fondul Lucia A.Popovici",obiecte lăsate prin Testa ment.

-" Fondul I.N.Manzatti", îndrăgitul compozitor şi muzician român, cuprinzând 4 mape cu corespondenţă cu personalităţi marcante româneşti, precum şi numeroase publicaţii şi documente ;

-"Fondul Ministru N.G.Caramfil"-USA, având 16 mape cu diverse documente şi diferite publicaţii ;

- "Fondul Dna Angela Ionescu"-San Francisco, cu un număr mare de cărţi româneşti şi streine despre România (una din ele poartă dedicaţia Reginei Maria către donatoare), timbre vechi româneşti, păpuşi cofecţionate de donatoare, îmbrăcate în costume naţionale, 27 de cusături de mână de mare valoare artistică, etc.

-"Fondul Zoe şi Leontin Constantinescu/Saarbrucken), cuprinzând cărţi şi periodice de mare valoare, precum şi studii personale ale regretatului jurist român, Leontin Constantinescu. ;

- "Fondul Familiei Alexandrina şi Marcel Fontaine"-Paris, lăsat prin testament, cuprinzând piese frumoase de mobilă românească, precum şi tablouri şi obiecte de artizanat.

După aşezarea zestrei Bibliotecii în rafturi, dula - puri şi forme, în noul local, a început munca de migală a întocmirii catalogului zecilor de mii de cărţi, pe autori şi probleme.După ce a fost pus la punct, a fost fotografiat şi integrat în Fişierul respectiv al Universităţii din Freiburg, intrând astfel în sistemul general al Institutelor şi Universităţilor germane.

Fişierul bibliografic al presei Exilului a fost pus la punct, fiind considerat ca lucrare unică în lume. Buletinul Bibliotecii şi Institutului Român de Cercetări a fost editat cu regularitate. Presa română din Exil a urmărit cu bucurie orice desvoltare a Instituţiei din Freiburg şi a participat cu reportaje complete cu ocazia manifestărilor sărbătoreşti ale Instituţiei. Dintre ziarele din Exil, amintim : Patria, Legea, Orientări, CUvântul în Exil, Orizonturi, Vatra, Stindardul,etc.din Germania ; Drum, Fiii Daciei, Porunca Vremii, Acţiunea Românească, America, din USA ; Pres Liberă Română din Londra, BIRE şi Limite din Paris, Carpaţii din Madrid, Buna Vestire din Roma şi Cuvântul Românesc din Canada,etc,etc.

În inventarul Bibliotecii din Freiburg se găsesc circa : 65.000 de cărţi, 3200 texte documentare, peste 600 de manuscrise, circa 1000 de piese numismatice, peste 10.000 de piese filatelice şi 1500 de piese de artă populară şi religioase româneşti. Inventarul Bibliotecii din Freiburg este în continuă creştere, primindu-se mereu donaţiuni de la românii care doresc ca volumele din bibliotecile lor să fie în siguranţă şi utile problemelor româneşti din Exil, după plecarea lor din viaţă.

*

* *

ISTORICUL SOCIETĂŢII ACADEMICE ROMÂNE

de Constantin Sporea

După prealabile consultări, luări de contact prin conversaţii şi corespondenţă, şi în urma iniţiativei energice a Monseniorului Octavian Bârlea, 25 intelectuali români, reprezentanţi de seamă ai refugiului românesc: filologi (10), teologi (8), creatori de artă şi alţi oameni de cultură, întruniţi la Roma în zilele de 28 Septembrie—4 Octombrie 1957, au pus bazele *Societăţii Academice Române*. Numeroasele mesagii de adeziune sosite cu acest prilej au mărit entuziasmul celor prezenţi la întemeierea noii organizaţii. S'au ţinut comunicări, au fost discutate scopurile şi modul de organizare a Societăţii, au fost elaborate statutele instituţiei, iar în ziua de 4 Octombrie 1957 s'a adoptat rezoluţia congresului, considerată drept act fondator:

„Intelectualii români din exil, întruniţi la Roma cu ocazia primului congres al Societăţii Academice Române, aduc omagiul lor de adâncă recunoştinţă faţă de toţi acei învăţaţi şi artişti români, din ţară sau străinătate, care au înţeles să apere cu ultima lor energie drepturile şi demnitatea poporului român, în lupta şi gândurile sale de libertate şi independenţă; reverenţios se închină în faţa memoriei tuturor celor dispăruţi pentru apărarea drepturilor de viaţă românească; consideră idealurile Romei eterne drept idealurile de la care vor căuta să se ilumineze în toate timpurile şi dincolo de toate concepţiile".

In cadrul primului congres al SAR dedicat comemorării lui OVIDIU au fost aleşi în Comitetul de conducere: preşedinte Monseniorul Octavian Bârlea, Secretar General Alexandru Gregorian, secretar Mircea Popescu, casier Teodor Onciulescu, cenzori: Ion Popinceanu, N. A. Gheorghiu şi Gheorghe Caragaţă. După câteva luni, în vara anului 1958 a fost redactat de Comitetul de Conducere al Societăţii primul Buletin Informativ, care timp de 3 ani, prin cele 12 numere apărute, a constituit puntea de legătură cu membrii Organizaţiei şi totodată mijlocul de informare despre activitatea SAR şi principiile ei călăuzitoare.

In „Cuvânt înainte" din No. 1 al Buletinului Informativ se explică în ce constă rolul acestei publicaţii: „a transmite sugestiile care s'ar prezenta, a împărtăşi ştirile pe care le-ar avea, a primi îndemnurile care i s'ar adresa, a fi un punct de întâlnire al ideilor ce tind să se întrupeze". Se precizează că

Buletinul nu va fi o publicaţie periodică pentru oricine, ci este destinat doar membrilor SAR, după dorinţa pe care ei înşişi şi-au exprimat-o; el nu va apare regulat, ci doar când va fi posibil şi va fi nevoe.

Ca un îndemn pentru o activitate viitoare intensă, se aminteşte în Buletin recomandarea făcută de o „înaltă personalitate religioasă din Roma":

„Savanţii români să pătrundă în viaţa culturală a Occidentului şi să se impună, să facă prezente problemele României; să publice în diferite organe de specialitate, dar să se prezinte în faţa lumii şi ca un corp naţional închegat. Ei se vor impune astfel nu numai ca oameni dotaţi cu înaltă cultură, ci şi ca reprezentanţi ai unei naţiuni demne de o soartă mai bună".

Privitor la calitatea de membru al SAR, s'a stabilit dela început că principiul fundamental al organizaţiei este de a constitui o *echipă de muncă*, ea având caracterul unei *grupări active* şi *nu reprezentative*. Ca un corolar al acestui principiu, — şi pentru a se asigura un spirit de dinamism creator — s'a exclus chiar dela început categoria membrilor de onoare dintre compatrioţi, oricât de valoroase se ar fi fost meritele culturale ale vreunei persoane. Textual s'a precizat în Buletin: „Fără îndoială suntem totdeauna fericiţi şi onoraţi când personalităţi cu bogat trecut cultural românesc acceptă să facă parte din această grupare. Dar se menţine gândul iniţial, de a rămâne o grupare activă, nu una reprezentativă". In conformitate cu dorinţa exprimată de membrii, s'a decis ca materialul aparţinând diferitelor discipline să fie publicat în volume separate, textele tipărite fiind repartizate după domeniul lor ştiinţific: ACTA HISTORICA, ACTA PHILOSOPHICA ET THEOLOGICA, ACTA PHILOLOGICA şi ACTA SCIENTIARUM SOCIALIUM.

In numărul 2 al Buletinului se fac unele precizări privitoare la membrii organizaţiei şi la contribuţiile lor ştiinţifice. Dată fiind varietatea orientărilor, mai ales politice, ale diferiţilor membri, se accentuiază că SAR oferă un câmp neutru de activitate culturală, în cadrul căreia toţi cărturarii români, indiferent de părerea lor politică, „să se simtă perfect egali în drepturi şi datorii". Se consideră totodată binevenită adeziunea de a activa în cadrul SAR şi străini aparţinători ai diferitelor naţiuni ale Occidentului, care prin preocupările lor închinate culturii româneşti şi-au însuşit năzuinţele poporului român; căci activitatea acestor „Români de inimă" „va oferi activităţii SAR o nouă dimensiune şi va ajuta promovarea culturii româneşti în armonie cu cultura occidentală". Relativ la lucrările care urmau să fie tipărite în volumele SAR, Buletinul recomandă membrilor a prezenta „doar texte absolut inedite; deci nici rezumate.

nici traduceri sau reproduceri". Iar la congrese autorii comunicărilor să se concentreze la un timp limitat de 15—20 minute.

După cum se relatează în numărul 3 al Buletinului, la deschiderea celui de-al doilea congres al SAR, ţinut la Mainz, Germania apuseană, între 15—22 Octombrie 1958 cu tema generală: „Cultură şi Libertate", preşedintele Organizaţiei, Mons. Octavian Bârlea, a caracterizat misiunea de bază a instituţiei prin cuvintele: „a menţine şi consolida legăturile tradiţionale ale culturii româneşti cu cultura occidentală, într'un moment când regimul comunist caută să orienteze spre Răsărit toţi factorii esenţiali ai neamului: gândirea, limba, religia, spiritul, şi în locul unei filosofii originale autohtone tinde să impună Marxismul". Din darea de seamă despre congresul din Mainz, Buletinul redă unele idei exprimate de profesorul Georg Stadtmüller de la universitatea din München în conferinţa lui intitulată: „Ideia de libertate la popoarele Europei sudestice". Menţionând că la români nu se observă antinomie între slavism şi latinism, ci o osmoză — o osmoză care priveşte şi raportul ortodoxie-catolicism —, cărturarul german a subliniat rolul poporului român de mijlocitor între Orient şi Occident, între lumea greacă şi lumea latină. Descriind, în fine, lupta Românilor pentru statul naţional, el şi-a încheiat expunerea cu observaţia că ideea libertăţii este esenţială pentru însăşi existenţa poporului român.

Lucrările congresului au prilejuit discuţii interesante pe marginea referatelor; au fost făcute propuneri folositoare, sugerându-se teme de studiat în viitor, precum: neologismele în limba română, literatura refugiaţilor români, folclorul românesc în raport cu folclorul altor popoare în mijlocul cărora se află cărturari români stabiliţi în afara graniţelor ţării (N. A. Gheorghiu), sau problema neologismelor în raport cu tendinţele de deformare a limbii române de astăzi din ţară (O. Bârlea). In Moţiunea adoptată la sfârşitul congresului, s'au evidenţiat punctele principale din comunicările susţinute.

După primele două congrese ale SAR (1957 la Roma, 1958 la Mainz), numărul membrilor noi admişi a crescut vertiginos; se făceau numeroase propuneri de persoane care ar merita să colaboreze în cadrul SAR şi multe dintre acestea fuseseră acceptate în principiu; dar nu fiecare dintre membrii admişi (provizoriu) îşi aduseseră contribuţia efectiv, aşa cum prevedea statutul şi regulamentul. In faţa acestei situaţii, conducerea SAR a precizat în Buletinul No. 4 criteriile de cooptare, confirmare şi păstrare a titlului de membru al organizaţiei. S'a subliniat că titlul academic şi activitatea desfăşurată de un cărturar român sunt condiţii necesare, pentru ca cineva să fie propus a deveni membru; calitatea aceasta i se confirmă însă — şi şi-o poate menţine — numai dacă înde-

plineşte şi cealaltă condiţie obligatorie: de a contribui, în decurs de cel mult doi ani, la publicaţiile SAR sau la manifestaţiile de artă şi literatură ale organizaţiei.

Congresul al III-lea al SAR, desfăşurat la Strasbourg între 26 Septembrie—30 Octombrie 1959, având ca temă generală: „Unitatea naţională şi comunitatea europeană", a arătat că pe teritoriul Franţei, organizaţia se poate bucura de aceleaşi condiţii favorabile pentru a se afirma ca şi în Italia sau Germania.

Puternică impresie a produs predica episcopului local, monseniorul Jean-Julian Weber — ţinută în cadrul serviciului divin tradiţional — prin evocarea „suferinţelor Bisericii Române de ambele rituri, asuprite de puterile temporale"; cu entuziasm a fost primită sugestia profesorului Allain Guillermou, făcută în cadrul lucrărilor congresului, de a se crea la Paris un Oficiu al Vocabularului Român.

Pentru o mai bună desfăşurare a lucrărilor la viitoarele congrese, s'a sugerat a se introduce obligativitatea pentru toţi referenţii de a-şi trimite anticipat un rezumat al comunicării pe care urmează să o facă.

După ce s'a discutat în plenum ideea înfiinţării unei reviste, s'a căzut de acord într'o şedinţă restrânsă, prezidată de Nicolae Herescu, ca publicaţia periodică să fie întitulată „Revista Scriitorilor Români", iar munca redacţională să fie îndeplinită de un comitet compus din Vintilă Horia, Virgil Ierunca şi Mircea Popescu.

Cu bucurie a fost adoptată propunerea făcută de profesorul Georg Stadtmüller, de a se ţine următorul congres la München, oraş cu poziţie geografică favorabilă şi cu un cerc larg de cărturari.

In cadrul adunării generale a membrilor SAR, Monseniorul Octavian Bârlea a fost reales preşedinte iar Mircea Popescu Secretar General, având ca secretar pe părintele Pamfil Cârnaţiu.

După experienţa câştigată în primii trei ani, se poate afirma că în evoluţia SAR, decada următoare (1960—1970) a marcat o epocă de mare succes în viaţa organizaţiei.

Congresul al IV-lea s'a ţinut în zilele de 5—12 Octombrie 1960 mai întâi la München (5—8 Octombrie), apoi în mănăstirea Ettal, de lângă Garmisch şi a avut tema generală „România între Apus şi Răsărit". Datorită sprijinului larg acordat de profesorul Georg Stadtmüller, lucrările reuniunii s'au desfăşurat chiar în localul Universităţii, iar între conferenţiari au figurat 12 profesori universitari germani şi 2 români din cadrul învăţământului superior german.

In adunarea generală a membrilor, Monseniorul Octavian Bârlea a rugat să fie ales altcineva ca preşedinte, deoarece dânsului i s'au încredinţat alte atribuţii. Demisia i-a fost respinsă cu unanimitate de voturi şi s'a constituit o delegaţie care să se prezinte personal la instituţia Sacra Congregatia Orientali şi să ceară insistent a se da aprobarea necesară, pentru ca Mons. Bârlea să-şi poată continua activitatea la conducerea SAR.

Pentru o mai bună coordonare a muncii editoriale, adunarea a ales preşedinţii şi secretarii pentru cele patru secţii de publicaţii.

Ultimul număr al Buletinului (No. 12) poartă data de 5 Octombrie 1961; apoi, el şi-a încetat apariţia, iar relatările privitoare la activitatea organizaţiei au fost redate, în continuare, în Revista Scriitorilor Români, publicaţie periodică anuală, menită să se adreseze nu numai membrilor SAR, dar şi unui cerc larg de cititori.

* * *

DATE SI CIFRE DESPRE CONGRESELE SAR

de C. Sporea

Decada anilor 1960—1970 a însemnat pentru SAR o perioadă de mari succese nu numai în ceea ce priveşte afirmarea organizaţiei prin congrese (10 din cele 14 s'au desfăşurat în această epocă), dar şi în privinţa scrierilor publicate: 27 din cele 50 volume tipărite de SAR au apărut în intervalul de timp amintit.

Prin nivelul lor înalt şi numărul mare de participanţi, congresele SAR au constituit evenimente unice în viaţa spirituală românească de peste hotare. Manifestări impresionante au avut loc în special cu ocazia reuniunilor din München (1960), Regensburg (1964), Roma (1967) şi Paris (1970). Amintiri de neuitat au luat cu ei participanţii şi dela congresul din Statele Unite (1969) impunător mai ales datorită manifestărilor frăţeşti de amploare, desfăşurate în patru centre româneşti, aflate la distanţe considerabile: New York, Washington, Cleveland şi Detroit. Şi tocmai deplasările dintre aceste patru oraşe — cu parcurgerea a sute de kilometri — au prilejuit o notă aparte, imprimată de apariţia unui obstacol,

pe care gazdele de peste Ocean l-au înlăturat în stil „american": energic şi repede: la jumătatea drumului dintre Cleveland şi Detroit, autobuzul Episcopiei ortodoxe române din USA, cu care călătoreau congresiştii, a suferit o pană, care nu putea fi reparată la faţa locului; problema a fost însă soluţionată repede: o scurtă convorbire telefonică a pus în mişcare o coloană de automobile din Detroit, sosite cu viteza maximă permisă. Astfel, congresiştii şi-au putut continua drumul şi au sosit la destinaţie doar cu o mică întârziere.

Din cele 14 congrese internaţionale ţinute de SAR, 3 s'au desfăşurat în Italia (2 la Roma unul la Veneţia), 3 în Germania (Mainz, München, Regensburg), 2 în Franţa (Strasbourg, Paris), 2 în ţări anglo-americane (Londra şi Washington), iar restul de patru în alte ţări: Austria (Salzburg), Elveţia (Fribourg), Spania (Salamanca) şi Olanda (Nijmegen).

La 6 congrese (Fribourg, Mainz, München, Nijmegen, Regensburg, Salzburg) majoritatea referenţilor aveau domiciliul în ţări germanice; la alte 5 congrese (Roma, Veneţia, Salamanca, Roma, Paris), se aflau în majoritate conferenţiarii veniţi din Italia. La congresul din Paris, cei mai mulţi vorbitori sosiseră din Franţa, iar la congresele din Londra şi USA, au făcut comunicări mai ales participanţi veniţi din ţările anglo-saxone.

Din totalul celor 800 comunicări incluse în programele congreselor, din ţări germanice au participat 259 referenţi (adică 32,38%), din Italia 224 (adică 28%) din ţări anglo-saxone 113 (14,13%) din Franţa 112 (14%), din Spania 69 (8,62%) din alte ţări 23 (2,87)%.

Toate aceste manifestări s'au caracterizat printr'un înalt nivel spiritual, reunind compatrioţi din ţări diferite şi cărturari de seamă străini, prieteni ai poporului nostru. De fiecare dată, reuniunea a fost organizată de preşedintele SAR, Monseniorul Octavian Bârlea, care — orientându-se după ţara unde se desfăşura congresul — a avut atât ajutorul membrilor din comitetul SAR, cât şi al românilor stabiliţi în ţara respectivă.

Programul fiecărui congres a fost astfel alcătuit, încât s'a dat participanţilor prilejul nu numai să-şi aducă aportul la lucrările reuniunii, dar şi să cultive contacte personale, să ia cunoştinţă de afirmări creatoare sau interpretative ale compatrioţilor dotaţi artistic. In acest scop, după împrejurările oferite de fiecare congres, au fost amenajate expoziţii artistice (München 1960, Nijmegen 1963, Regensburg 1964, Paris 1970), au fost organizate concerte (Nijmegen 1963, Regensburg 1964, Paris 1970), sau excursii colective în împrejurimile localităţii unde se desfăşurau lucrările reuniunii. Deosebit de impresionante au fost pentru compatrioţii europeni, afirmările de cultivarea tradiţiei spirituale româ-

neşti de către confraţii din America, în special prin aşezămintele culturale şi religioase: centrul religios al Episcopiei ortodoxe române VATRA şi mănăstirea de maici. De altfel, în cadrul fiecărui congres, momentul solemn l-a constituit slujba religioasă duminicală, desfăşurată în spirit de înfrăţire creştinească a credincioşilor aparţinând celor două biserici româneşti: ortodoxă şi greco-catolică.

Ar fi greu să se evidenţieze într'o scurtă relatare toate detaliile congreselor. În orice caz ele au prilejuit celor mai de seamă reprezentanţi ai spiritualităţii româneşti — aflaţi peste graniţe, în libertate — să se întâlnească, să se cunoască, să se aprecieze, să poată face schimburi de cunoştinţe şi experienţă fructuoasă. Pe de altă parte, aceste afirmări ale culturii româneşti au atras în fiecare ţară cărturari băştinaşi de prestigiu, prieteni ai poporului român, dându-le în acest fel ocazia să aprecieze şi mai mult creaţia spirituală românească şi totodată să stabilească legături directe cu purtătorii acesteia.

*
* *

CONGRESELE INTERNAŢIONALE ALE SOCIETĂŢII ACADEMICE ROMANE:

de C. Sporea

I. 28 Septembrie - 4 Octombrie 1957: *Roma*
COMEMORAREA LUI OVIDIU

II. 15 - 22 Octombrie 1958: *Mainz*
KULTUR UND FREIHEIT

III. 26 Septembrie - 3 Octombrie 1959: *Strasbourg*
UNITÉ NATIONALE ET COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

IV. 5 - 8 Octombrie 1960: *München/Ettal*
RUMÄNIEN ZWISCHEN WEST UND OST

V. 6 - 12 Septembrie 1961: *Venezia*
CRISI DI UMANITA

VI. 7 - 14 Septembrie 1962: *London*
ENGAGEMENT AND RESPONSIBILITY

VII. 6 - 12 Septembrie 1963: *Nijmegen (Olanda)*
CULTURE UNIVERSELLE ET ORIGINALITÉ NATIONALE

VIII. 8 - 14 Octombrie 1964: *Regensburg/Kloster Rohr*
DIE DONAU GESTERN UND HEUTE

IX. 4 - 10 Septembrie 1965: *Fribourg (Elveţia)*
UNITÉ DANS LA DIVERSITÉ

X. 1 - 7 Octombrie 1966: *Salamanca (Spania)*
ROMANIDAD — HISPANIDAD — RUMANIDAD

XI. 23 - 29 Septembrie 1967: *Roma*
STORIA E VALORI PERENNI

XII. 5 - 11 Septembrie 1968: *Salzburg*
KULTUR UND ZIVILISATION IM EUROPÄISCHEN SÜDOSTEN

XIII. 15 - 24 August 1969: *Washington - Cleveland - Jackson - Detroit*
THE ROMANIAN AND WORLD CULTURE

XIV. 4 - 14 Septembrie 1970: *Paris*
L'INDÉPENDANCE ROUMAINE ET L'OCCIDENT

PUBLICAȚIILE JURIDICO-ECONOMICE ALE SOCIETĂȚII ACADEMICE ROMÂNE (ACTA SCIENTIARUM SOCIALIUM I—V)

In problemele juridico-economice în general și în special în cele sociale, există astăzi, mai mult decât în trecut, o deosebire fundamentală între modul de a gândi și acționa în țări cu sisteme politice diferite. In Răsărit — adică în țările blocului socialist — se constată în prezent o concepție aparte nu numai în conducerea statală, dar și în interpretarea noțiunilor. De aceea cercetările privind asemenea teme au câștigat în epoca de după al doilea război mondial o importanță crescândă: căci se resimte nevoia imperioasă, de a se cunoaște aspectele obiective din țările aflate sub dominația sovietică, atât în ceea ce privește transformarea fundamentală intervenită după 1945, cât și m o d u l cum trebuesc privite și înțelese diferitele teorii, fapte, afirmații. In cele cinci volume tipărite de Societatea Academică Română în seria ACTA SCIENTIARUM SOCIALIUM, au fost analizate asemenea probleme uneori în ansamblul lor, alteori fragmentar, după cum era delimitată sfera subiectului respectiv. Articolele apărute în aceste volume pot fi grupate în trei categorii:

I. Studii cu un conținut axat pe o temă generală, fără ca el să se refere la o epocă sau la o țară anumită.

II. Studii de drept în legătură cu poporul român.

III. Studii economice în legătură cu poporul român.

După domeniul abordat, materialul j u r i d i c apărut în cele cinci tomuri se referă la trei feluri de probleme:

1. Cercetări privind anumite domenii din știința generală a dreptului: punctele de vedere ale diferitelor școli sau curente, referitor la jurisprudență (Constantin Butuceanu, t. I), dreptul la existență al micilor națiuni (N. Petrescu — Comnène, t. I.), drepturile omului și problema minorităților (G. A. Pordea, t. I.).

2. Studii juridice cu teme în legătură cu trecutul poporului român, adică cercetări referitoare la vechiul drept românesc (Mircea Moschuna-Sion, t. I, Ioan D. Dan, t. I și II).

3. Studii de drept în care sunt analizate aspecte generale sau speciale ale regimului juridic existent actualmente în România, ori evoluţia acestuia după 1944; este vorba deci de material de informare obiectivă asupra situaţiei de fapt din România contemporană şi modului cum trebuie interpretate principiile de drept în vigoare (Mihai Cismărescu, t. III şi V.).

Studiile e c o n o m i c e publicate de SAR se grupează şi ele în trei categorii:

1. Unele articole au un caracter pur teoretic, fără a se referi la probleme contemporane sau la aspecte specifice româneşti; astfel C. Michael-Titus redă rezultatul cercetărilor sale privind originea clasei burgheze (t. II), Anghel Rugină expune noi interpretări privind liberalismul social (t. III), iar Oreste Popescu prezintă o schemă sintetică a istoriei gândirii româneşti (t. I).

2. Două lucrări sistematice analizează principalele caracteristici ale economiei româneşti într'o anumită perioadă de timp: este studiul întreprins de Nicolae Crişan la universitatea germană din Kiel privitor la apariţia şi modul de utilizare a producţiei sociale (t. I), şi teza de doctorat a lui Dumitru Leontieş, susţinută la universitatea din München, despre evoluţia industrială din România, în epoca dintre cele două războaie mondiale (t. IV.).

3. Alte trei studii cuprind material delimitat la probleme speciale ale economici româneşti: Dumitru Leontieş se ocupă de începuturile economiei socialiste în România, prezentând rezultatele real-obiective ale primului plan cincinal (t. II), Constantin Sporea scoate în evidenţă greutăţile pe care le întâmpină agricultura din România în regimul socialist şi redă o judicioasă comparaţie între situaţia existentă înainte şi după anul 1944 (t. III). Udo Acker face un istoric al evoluţiei cooperaţiei agricole din provinciile româneşti şi prezintă în mod critic evoluţia ei în decurs de un secol, adică începând cu înfiinţarea la Sibiu în 1872 a Institutului de Credit Funciar şi până la stadiul de cooperativizare „socialistă" (t. V).

Nu s'a putut analiza sistematic în câteva articole cu proporţii limitate toate aspectele importante ale problemelor juridico-economice contemporane din România. Materialul inclus în cele 5 volume din seria „Acta Scientiarum Socialium" aduce totuşi un aport preţios la cunoaşterea şi justa apreciere a situaţiei reale existentă în aceste domenii.

CONSTANTIN SPOREA

LISTA PUBLICAŢIILOR SOCIETĂŢII ACADEMICE ROMANE

de C. Sporea

1. ACTA HISTORICA

I.	Roma 1959	368 S.	30,— DM
II.	München 1962	341 S.	32,— DM
III.	München 1964	438 S.	30,— DM
IV.	München 1965	208 S.	27,— DM
V.	München 1966	210 S.	24,— DM
VI.	München 1966	219 S.	27,— DM
VII.	München 1967	280 S.	36,— DM
VIII.	Roma 1968	460 S.	39,— DM
IX.	München 1968	360 S.	36,— DM
X.	München 1972	206 S.	28,— DM
XI.	München 1974	270 S.	42,— DM

2. ACTA PHILOSOPHICA ET THEOLOGICA

I.	Roma 1958	149 S.	15,— DM
II.	Roma 1964	565 S.	39,— DM
III.	München 1968	362 S.	36,— DM

3. ACTA PHILOLOGICA

I	Roma 1958	277 S.	20,— DM
II.	Roma 1959	280 S.	20,— DM
III.	Roma 1964	442 S.	32,— DM
IV.	Gembloux 1966	720 S.	45,— DM
V.	Roma 1966	333 S.	32,— DM
VI.	Roma 1976	191 S.	39,— DM

4. ACTA SCIENTIARUM SOCIALIUM

I.	Roma 1959	230 S.	16,— DM
II.	München 1965	242 S.	24,— DM
III.	München 1971	171 S.	18,— DM
IV.	München 1971	360 S.	36,— DM
V.	München 1972	152 S.	18,— DM

5. WERKE UND VERFASSER (Gesamtverzeichnis 1957–1968)

München 1969 . . . . . 56 S. 6,— DM

6. REVISTA SCRIITORILOR ROMANI

1. München 1962 . . . . . 157 S. 16,-- DM
2. München 1963 . . . . . 191 S. 16,— DM
3. München 1964 . . . . . 251 S. 16,— DM
4. München 1965 . . . . . 214 S. 16,— DM
5. München 1966 . . . . . 198 S. 16,— DM
6. München 1967 . . . . . 206 S. 16,— DM
7. München 1968 . . . . . 274 S. 16,— DM
8. München 1969 . . . . . 228 S. 16,— DM
9. München 1970 . . . . . 172 S. 16,— DM
10. München 1971 . . . . . 168 S. 16,— DM
11. München 1972 . . . . . 172 S. 16,— DM
12. München 1973 . . . . . 206 S. 20,— DM
13. München 1975 . . . . . 196 S. 20,— DM
14. München 1977 . . . . . 152 S. 20,— DM
15. München 1978 . . . . . 192 S. 20,— DM
16. München 1979 . . . . . 192 S. 20,— DM
17. München 1980 . . . . . 240 S. 25,— DM
18. München 1981 . . . . . 228 S. 25,— DM

7. COLLANDA DI STUDI E SAGGI

I. Roma 1959 . . . . . 125 S. 10,— DM
II. Roma 1962 . . . . . 151 S. 15,— DM
III. Roma 1965 . . . . . 145 S. 15,— DM
IV. Roma 1969 . . . . . 166 S. 10,— DM
V. Roma 1971 . . . . . 94 S. 5,— DM
VI. Roma 1973 . . . . . 355 S. 36,— DM

8. VERSCHIEDENES

I. *Roman Horia:* Cenuşa visărilor noastre.
Roma 1969 . . . . . 68 S. 10,— DM

II. *Enescu Radu:* Leagănul gândirii.
Roma 1971 . . . . . 150 S. 12,— DM

*
* *

PARIS

FUNDATIA REGALA UNIVERSITARA CAROL I

O DUBLĂ COMEMORARE:

90 de ani de la înfiinţarea şi 30 de ani de la reînfiinţarea Fundaţiei Carol I

Spre sfârşitul domniei sale, după ce dase ţării instituţiile fundamentale, regele Carol I întemeia la 3 mai 1891 o ctitorie la care ţinea în chip deosebit, şi care îi purta chiar numele: Fundaţia Carol I. Timp de peste o jumătate de veac aşezământul cultural al acestui cumpătat suveran a constituit un centru de radiaţie intelectuală, mai ales prin ciclurile sale de conferinţe, care împărtăşeau unei opinii avide de cunoaştere teme şi probleme de o mare varietate. Fundaţia Carol I mai avea pe deasupra o bogată bibliotecă, bine organizată, unde cititorii se puteau cufunda în linişte în lectura studiilor preferate; ea îngrijea deasemenea de publicarea unor lucrări riguros selectate şi ajuta la formarea unei elite autohtone, sprijinind prin burse pe studenţii mai meritoşi. Ceea ce caracteriza activitatea acestui aşezământ universitar era calitatea conferinţelor şi publicaţiilor sale, ce se situau la nivelul de atunci al cercetărilor occidentale, precum şi atmosfera de seninătate ştiinţifică pe care izbutise să o impună.

Nu este deci de mirare că atunci când exilul românesc a încercat să-şi dea o organizare mai stabilă şi cât mai larg cuprinzătoare, modelul Fundaţiei Carol I să se ofere ca una dintre formulele cu cele mai bune şanse de reuşită. Această încercare temerară de instituţionalizare a exilului a avut loc acum 30 de ani, când Fundaţia Carol I a primit la 9 august 1951 autorizaţia franceză de funcţionare. Pentru a se realiza o conducere activă şi rodnică între Fundaţie şi exil, trebuia ca această instituţie să se plaseze deasupra politicii de grup ori de partid, militând pentru un ideal naţional comun tuturor românilor. Dealtfel Fundaţia se născuse şi şi-a desfăşurat activitatea sub egida ultimului rege al României, Mihai I. Încă din primul moment majoritatea celor 24 de membri ai Comitetului de direcţie şi ai Consiliului Fundaţiei, recrutaţi dintre cadrele universitare şi diplomatice din exil, nu aparţinuseră vreunui partid politic. iar cei ce aparţinuseră diferitelor formaţii politice, fuseseră selectaţi exclusiv

pentru meritele lor culturale. Printre membrii de primă oră ai Fundaţiei figurau profesori ce avuseseră funcţii de răspundere în ţară, ca cea de rector al Academiei de Arte Frumoase sau al Şcoalei Politehnice din Bucureşti. Nu puţini erau cei care reuşiseră să-şi refacă cariera la unele Universităţi din Occident, la Dublin, Genova, Lisabona, Louvain, Madrid şi Sorbona, sau ca secretari perpetui ori generali ai unor societăţi savante ca Academia Internaţională de Istoria Ştiinţelor şi Arhivele Internaţionale de Muzică din Geneva. Astăzi nu mai sunt în viaţă decât şase dintre cei 24 de intelectuali care şi-au pus la dispoziţia Fundaţiei numele şi reputaţia lor, spre a fi de folos culturii româneşti. La polarizarea intelectualilor dispersaţi în lumea întreagă a contribuit într'o mare măsură profesorul Petre Sergescu, suflet cald, plin de intenţii mărinimoase, care a dat exemplul unui eroice dăruiri pentru promovarea culturii româneşti în exil, secundat de profesorii C. Marinescu, B. Munteanu şi V. Veniamin.

După închegarea structurii sale organizatorice, problema majoră ce se punea conducerii noului organism era în ce măsură un exil poate într'adevăr să creeze o cultură originală, şi cum ar fi trebuit Fundaţia să ajute la promovarea acesteia. Încă de la început două feluri de activităţi s'au impus în chip imperativ: ajutorarea materială şi morală a intelectualilor exilaţi — studenţi, cercetători, literaţi, artişti —, acţiune ce prezenta un caracter de urgenţă, şi, în al doilea rând, încurajarea producţiei artistice, literare şi ştiinţifice. In primii doi ani de activitate ai Fundaţiei s'au acordat deci studenţilor români exilaţi în Franţa, Germania Federală, Italia şi Elveţia, 61 de burse în valoare totală de 5.560.000 franci francezi vechi, şi 64 de ajutoare de intelectuali, pentru publicări de lucrări, organizări de expoziţii şi concerte, etc. în valoare de 1.131.151 franci. Poate că cea mai frumoasă pagină din activitatea Fundaţiei au fost aceste investiţii în oameni, spre a-i ajuta să-şi perfecţioneze formaţia, sau să-şi afirme personalitatea, în momentele dramatice ale luptei lor cu destinul.

Intr'o perioadă în care dogmatismul înăbuşea în România libertatea de creaţie, exilul reprezenta rezerva şi speranţa conţinuităţii unei culturi româneşti autentice. Postulatul că adevărata creaţie artistică este produsul libertăţii spirituale a creatorului a fost cu prisosinţă adeverit de pleiada de scriitori români exilaţi, care au irupt mai ales în literatura franceză. In această conjunctură Fundaţiei i-a revenit sarcina de a da la iveală câteva opere pe care istoria literară românească va trebui să le consemneze.

Cu tipăritura *Insemnările unui ţăran deportat din Bucovina*, ne găsim în prezenţa unei mostre rare de literatură populară contemporană al cărui autor nu este poporul anonim, ci un ţăran cu identitate certă: Dimitrie Nimigeanu. Este vorba de un mişcător document, scris într'un limbaj frust, de către un aborigen din Carpaţi, transplantat punitiv de către sovietici în Kazakstan. In exilul lui, Nimigeanu descoperă cu o uimire proaspătă orizontul infinit al Asiei, şi descrie în pagini antologice întâlnirea cu kirghizii semi sălbateci ce-şi striveau între dinţi păduchii, ca să nu le risipească sângele sacru, chiar dacă e de păduche. Este meritul Fundaţiei de a fi descoperit un scriitor aurentic într'un ţăran autentic, şi de-a fi tipărit în româneşte şi apoi de a fi ajutat la

tipărirea în englezeşte a unei cărţi de adevăr, de artă şi propagandă anticomunistă.

Alte opere marcate de sigiliul inefabil al exilului sunt *Povestea vorbelor*, a criticului Mihai Niculescu, virtuos al stilului, care scrie ca să-şi uite condiţia de refugiat trăind la periferia vieţii, şi *Jurnal de copilărie* prin care Vintilă Horia, laureatul premiului Goncourt, se refugia în paradisul pierdut al copilăriei, unde miracolele mai sunt cu putinţă.

In piesa de teatru cu subiectul fortuit împrumutat din istoria Spaniei, comparatistul Alexandru Ciorănescu redă drama unui prinţ exilat în propria ţară. *Don Carlos de Viana*, frate geamăn cu Hamlet, suferind de inadaptabilitatea exilatului, nereuşind să ia nici o decizie — nici în politică şi nici în dragoste — cade victima intrigilor de curte şi a propriilor stări sufleteşti, abandonând în cele din urmă lupta şi dispărând în chip misterios.

Alexandru Busuioceanu, care este socotit de critica spaniolă şi latinoamericană drept un mare poet castilian, a întocmit înainte de a ne părăsi o ediţie definitivă a versurilor sale, scrise direct în româneşte ori traduse din spaniolă. In această culegere de versuri publicată de Fundaţie sub titlul sugestiv de *Fructul de a trăi*, exilul apare ca un drum fără întoarcere, şi o singurătate fără margini, unde poetul e pândit de o moarte spaniolă, o Carmen purtând o floare roşie în buclele-i negre. Moartea eliberează pe poet şi-i oferă, la înviere, aurora dreptăţii.

Un francez cu suflet de român, profesorul Marcel Fontaine, fost ofiţer în misiunea Berthelot, în timpul primului război mondial, a arătat în lucrarea *La République Populaire Roumaine contre la culture française*, eforturile făcute de regimul comunist din România, între anii 1948—1962, de a prezenta românilor o imagine dezolantă a unei Franţe decadente şi a unei culturi franceze obscurantiste şi antiumane.

Sintezele sunt nedrepte, căci uită adeseori elementele de la care au pornit. In această prezentare sintetică non-exhaustivă, nu trebue uitată una dintre cele mai frumoase şi întinse publicaţii ale Fundaţiei, antologia în proză şi versuri *Omul şi pământul românesc*, întocmită după un plan redactat de profesorul Basil Munteanu, şi tipărită în condiţii excepţionale la imprimeria Brill, din Leyden. *Omul şi pământul românesc*, operă monumentală, adevărată geografie pitorească şi istorie poetică a României, a fost dăruită exilaţilor spre a le ogoi dorul de ţara pierdută, evocându-le peisagiul şi atmosfera de acasă prin pana celor mai bune scriitori români.

Unul din periodicele Fundaţiei, *Fiinţa românească*, din care au apărut şapte numere (1963—1968) era inspirat din aceeaşi ideologie a dorului şi exilului. Revista îşi propunea să descifreze aspiraţiile supreme ale românilor ascultând două milenii de istorie românească, şi să distileze experienţa amară a exilului, trăgând din ea învăţăminte folositoare reconstrucţiei spirituale a României de mâine.

Un alt periodic de prestigiu al Fundaţiei, condus de E. Turdeanu şi V. Buescu, în care au apărut articole de istorie, istorie literară, filologie, filosofie, ştiinţe sociale şi juridice, muzicologie, etc. privitoare la România şi scrise într'o limbă de circulaţie universală a fost *Revue des Études roumaines* (1953—1975). Au fost publicate din acest periodic 15 numere cuprinzând 2.423 pagini de studii

originale şi note bibliografice, semnate de cercetători români şi străini, care au adus o contribuţie reală la cunoaşterea problemelor şi la progresul studiilor româneşti. Cercetătorii români au rămas neconsolaţi de încetarea apariţiei acestei reviste, şi intenţionează să o reînvie,finanţându-i tipărirea prin contribuţiile lor voluntare.

Societatea medicilor români din străinătate, care activa din 1949, a devenit o secţie a Fundaţiei şi a contribuit în chip substanţial la publicarea unui *Bulletin scientifique roumain*, din care au apărut 5 numere (1952—1958) cuprinzând 634 de pagini, 40 de studii şi numeroase dări de seamă. Încă din primul său număr acest buletin a ştiut să-şi asigure colaborarea unor savanţi de renume ca Bouligand, profesor de geometrie la Sorbona, E. Donzelot, profesor de cardiologie la Facultatea de medicină din Paris, virologul C. Levaditi, directorul ştiinţific al Institutului Alfred Fournier, fizicianul C. Proca, etc.... Remarcabilele studii publicate de cercetătorii români în buletin, au făcut ca această publicaţie să fie cerută de numeroase instituţii şi reviste de specialitate din lumea întreagă, dovedind astfel că tânăra ştiinţă românească se dezvolta viguros chiar transplantată pe un sol străin.

Concentrarea forţelor intelectualilor români exilaţi dădea rezultate ce întreceau speranţele iniţiale. Fundaţia era cunoscută acum în cercurile savante; adverinţele sale privind studiile din ţară ale exilaţilor lipsiţi de dovezi de şcolaritate făceau credinţă la Sorbona şi la alte Universităţi; delegaţii ei o reprezentau cu cinste la congrese şi conferinţe internaţionale şi chiar unele instituţii culturale de dincolo de Cortina de fier, care nu se lăsa uşor străpunsă pe atunci, îi solicitau publicaţiile, cum era cazul Academiei din Cracovia. Muzeul de etnografie al oraşului Geneva s'a asociat la publicarea unui studiu de etno-muzicologie tipărit de Fundaţie, — *La vie musicale d'un village* — în speţă viaţa muzicală din Drăguş, analizată de unul din întemeietorii muzicologiei moderne, C. Brăiloiu, în timp ce, la o mare dezbatere asupra desovietizării Europei de est, organizată de Fundaţie, participau, alături de reprezentanţi ai Europei de de răsărit, şi profesori francezi ca L. Baudin, membru al Institutului Franţei, René Courtin, Gaël Fain şi Louis Allais.

O altă manifestare impresionantă a fost cea de la 24 aprilie 1953, când Fundaţia a prezentat profesorului Mario Roques, la *École Pratique des Hautes Études*, volumul pe care îl tipărise în onoarea lui, intitulat *Mario Roques et les études roumaines*, înfăţişând contribuţia acestui savant romanist în domeniul literaturii române. Cu acel prilej au luat cuvântul din partea Fundaţiei preşedintele ei, Petre Sergescu, şi iniţiatorul comemorării, Sever Pop, iar din partea franceză Edmont Faral, membru al Institutului şi administrator la Collége de France, şi Félix Lecoy, profesor la Collége de France.

In sfârşit, la zilele de studiu organizate de Fundaţie între 24—26 ianuarie 1959 cu prilejul împlinirii a o sută de ani de la Unirea Moldovei cu Muntenia au luat parte efectiv şi au făcut comunicări patru membri ai Academiei franceze şi doi ai Institutului Franţei, şi anume: Jérôme Carcopino, Jacques Chastenet. Georges Duhamel şi André François Poncet, precum Henri Grégoire şi Gabriel Marcel membrii ai Institutului. François Mauriac, membru al Academiei şi

Daniel Halévy, membru al Institutului, s'au asociat comemorării, trimiţând câte un mesagiu. Au mai participat şi s'au asociat la acea prăznuire istorică încă 30 de profesori universitari români şi străini, de la Universităţile din Bari, Bruxelles, Chicago, Gand, Geneva, Genova, La Laguna, La Plata, Lisabona, Londra, Lund, Mayence, Milano, Niagara, Ohio, Paris, Rennes, Roma şi Salzburg.

Fundaţia *rediviva* dovedise cu prisosinţă că era o demnă continuatoare a celei întemeiate în 1891 de către regele Carol I, deşi trebuise să lucreze în condiţii mult mai grele decât înaintaşa sa. In afară de înfăptuirile sale culturale Fundaţia izbutise să realizeze unitatea unui exil hipersensibil, unitate pe care încearcă d atunci, fără succes, să şi-o regăsească.

Cu toate aceste nedezminţite izbânzi, a sosit totuşi un moment în care Fundaţia a fost lipsită de sprijinul material minimal care îi îngăduise să ducă prestigioasa sa activitate. Solicitările de ajutor adresate Fundaţiei Ford, Fundaţiei Gulbenkian şi mai multor compatrioţi înstăriţi din Lumea liberă nu au găsit ecoul sperat. In aceste condiţii, biblioteca Fundaţiei încropită cu cazna, prin generoase donaţii de cărţi rare şi achiziţii de la anticari, precum şi o bogată arhivă, cuprinzând corespondenţa purtată timp de peste un sfert de veac, cu mulţi intelectuali români exilaţi, au fost mai întâi adăpostite la Biserica ortodoxă română din Paris. Atunci când situaţia bisericii a devenit precară, mica agoniseală a Fundaţiei a fost provizoriu primită în beciul unor compatrioţi binevoitori, în aştepatarea unor zile mai bune. Căci din punct de vedere legal, Fundaţia nu a fost desfiinţată, ci numai pusă în adormire, aşteptând miracolul unei a doua învieri.

Exilaţii români din 1848 ne-au lăsat ca moştenire centrul spiritual din Paris, biserica ortodoxă din cartierul latin. Este o mândră datorie a actualului exil să lase la rândul lui moştenire generaţiilor viitoare un aşezământ cultural de prestigiu ştiinţific reînviind, printr'un efort colectiv, Fundaţia Carol I.

GEORGE CIORĂNESCU

CENTRUL DE STUDII ŞI DOCUMENTARE:VALERIAN D TRIFA (VALERIAN D TRIFA:ROMANIAN-AMERICAN HERITAGE CENTER)

de Alexandru NEMOIANU

Este foarte bine ştiut că pentru Statele Unite şi Canada emigraţia a avut un rol covârşitor. De fapt aceste două ţări au fost "făcute" de emigranţi veniţi din toate colţurile lumii în căutarea unui trai mai bun.

Către sfârşitul veacului al XIX-lea dar mai ales la începutul veacului XX au început să se aşeze în America şi Români. Românii-Americani alcătuesc un grup etnic relativ mic în comparaţie cu alte grupuri etnice din Statele Unite şi Canada. În total, între 1820-1980, în America de Nord au emigrat aproximativ 180.000 de Români. Grupul Românilor-Americani este alcătuit din trei grupuri distincte : cei veniţi înainte de primul război mondial şi în perioada dintre cele 2 războaie ; grupul venit imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial ; şi grupul celor veniţi în ultimii douăzeci de ani. Fiecare val de imigranţi români a avut trăsături distincte şi mentalităţi proprii.

O trăsătură comună a fost aceea că, în general, viaţa comunităţilor româneşti s'a desfăşurat mai ales în jurul bisericilor şi a societăţilor fraternale sau cluburilor româneşti. Evoluţia grupului Român-American a fost destul de anevoioasă şi a înregistrat succese şi realizări, dar şi insuccese şi coborâşuri, şi a fost însoţită, aşa cum este însoţită toată viaţa, şi de bucurii, dar şi de necazuri.1)

Grupul Românilor-Americani a fost interesat foarte de timpuriu în trecutul său şi în păstrarea documentelor istorice privind dezvoltarea sa. Încă din 1936 în proectul de fondare al "Vetrei Româneşti" (reşedinţa de mai târziu a Episcopiei Româneşti Ortodoxe din America), Episcopul Policarp Moruşca preconiza înfiinţarea unei..."Universităţi Populare pentru tineretul Român-American pentru ...a se deprinde cu spiritul culturii naţionale şi al educaţiei religioase. 2)

Această intenţie generoasă a fost mereu amânată din cauza condiţiilor istorice neprielnice; lipsei de fonduri şi de oameni pricepuţi.

În istoria Românilor-Americani alegerea ca Episcop a tânărului teolog Viorel D.Trifa s'a dovedit providenţială şi a reprezentat un punct de cotitură. Cei 33 de ani de păstorire au însemnat ani de muncă încordată şi de remarcabile realizări pe multiple planuri. Una din preocupările constante ale Arhiepiscopului Valerian D.Trifa a fost şi aceea de a păs-

tra documentele referitoare la evoluţia comunităţii Românilor Americani şi de a propaga bunul nume al acestei comunităţi. Această preocupare a găsit teren de dezvoltare şi ca urmare a unei schimbări de concepţie a istoricilor din America de Nord.

Foarte mult timp istoriografia americană a considerat că toţi imigranţii, după o perioadă mai lungă sau mai scurtă şi după ce trec prin"furnalul american", formează o masă omogenă. În ultimii 20-30 de ani această concepţie s'a schimbat şi în final a fost înlocuită cu una nouă. Este vorba de concepţia pluralismului cultural care consideră că frumuseţea, originalitatea şi caracterul unic al Americii este rezultat din contribuţia specifică a fiecărui grup etnic. Ca urmare a acestui mod nou de a aborda istoria Americii s'au dezvoltat numeroase centre de studii : Germano-American ; Polono-American ; Italiano-American, etc.Acest nou cadru favoriza ideea mai veche a Arhiepiscopului Valerian D.Trifa.

Ideea creerii unui Centru de Studii şi Documentare al Românilor-Americani a fost iniţiată de către Arhiepiscopul Valerian D.Trifa şi a fost sprijinită de către Episcopia Română Ortodoxă din America. Consiliul Episcopesc întrunit la Toledo,Ohio, în 7 Aprilie 1973, a constatat că nu există nici-o instituţie care să fie dedicată exclusiv culegerii, conservării şi studierii documentelor istorice privind viaţa religioasă, culturală şi socială a Românilor-Americani. Ca urmare acestui fapt s'a hotărât ca această problemă să fie prezentată Congresului Episcopiei.

În Iulie 1974, Congresul Episcopiei Române Ortodoxe din America a primit cu bucurie ideea înfiinţării unei astfel de instituţii. Congresul a autorizat Biroul Episcopului să afle căile de a înfiinţa o astfel de instituţie şi totodată a donat un acru de pământ din proprietatea "Vetrei" pentru a fi folosit la construirea clădirii necesare acestei institu - ţii. Pentru început au fost contactate organizaţii religioase şi fraternale din Statele Unite şi din Canada.

Răspunsul iniţial a fost în general reţinut şi modest. În schimb, organizaţiile afiliate cu Episcopia Ortodoxă-Română din America au făgăduit întregul lor suport. Episcopia a decis să contribue cu 25.000 de dolari, iar organizaţiile auxiliare (a Doamnelor,A.R.F.O.R.A., şi a tineretului,A.R.O.Y.) au hotărât să contribue fiecare cu câte 12.500 de dolari. Alte organizaţii şi persoane particulare au urmat acest exemplu şi astfel în numai şase luni s'au adunat peste 100.000 dolari. Foarte încurajator pentru noua instituţie a fost şi hotărârea Doamnei Marie McWilliams din Tusla, Oklahoma,de a include cu precădere Centrul, în hotărârea ei testamentară.

De la bun început, Arhiepiscopul Valerian D.Trifa a decis că această instituţie să fie deschisă tuturor Românilor

an D.Trifa Chiarman ; Traian Lascu Preşedinte ; Peter Meteş, Leona Barbu şi Stelian Stănicel Vice Preşedinţi ; Anne Mercea Secretară, Părintele John N.Toconita Casier. Cu această şe - dinţă Centrul de Studii a intrat într'o nouă fază a existenţii sale, cea a construirii clădirii.

În 1974 un arhitect, parţial pensionat, din Jackson - Michigan, Claude D.Sampson a fost însărcinat să facă un pro - ect pentru clădirea Centrului. El a prezentat câteva schiţe preliminare şi una dintre ele a fost reţinută după ce a adău- gat câteva modificări cerute de către Comitetul Executiv.Pro- ectul făcut de Claude D.Sampson a fost terminat în toamna lui 1975.

În Ianuarie 1976 a făcut o primă estimare a preţului de construire şi a rezultat o sumă de 300.000 de dolari.Acest preţ estimativ a întrecut cu mult posibilităţile existente şi în consecinţă arhitectul a fost autorizat să refacă planuri- le pentru a ajunge la o variantă mai economicoasă care să nu depăşească limita de 150.000 de dolari. Claude Sampson a ac - ceptat această propunere şi s'a apucat de lucru dar, la scur- tă vreme a decedat ca urmare a unui atac de cord.

Proectul început e continuat de arhitectul Karl H. Greimel. El a introdus o inovaţie şi anume aceea de a cons - trui un subsol mare care să adăpostească Biblioteca şi Arhiva. Acest concept nou a redus considerabil costul clădirii. Schi- ţa finală a fost definitivată în toamna lui 1976.

La acea dată Parohia "Sf. Maria" din Cleveland-Ohio a venit cu propunerea de a combina resursele Centrului cu cele ale Parohiei în vederea construirii Centrului, urmând ca noua clădire să adăpostească şi Muzeul Românesc patronat de către Parohia din Cleveland-Ohio.

În prealabil, Comitetul Executiv investigase posibili- tatea de a clădi într'o zonă urbană. Au fost prospectate zona Detroit, care are cea mai mare concentraţie de populaţie ro- mânească şi cel mai mare număr de organizaţii româneşti, şi zona Cleveland care are o veche tradiţie de viaţă culturală românească ce poate fi exemplificată prin existenţa Muzeului Românesc patronat de Parohia Sf.Maria.

Din investigaţiile făcute a reşit cu claritate că po- sibilităţile financiare nu pot susţine un asemenea proect.Sin- gur terenul de construcţie era mai scump decât rezervele Cen- trului. Ulterior, după ce a aflat că nu poate ridica partea sa de bani Parohia Sf.Maria din Cleveland şi-a retras propune- rea. În aceste împrejurări s'a decis ca Centrul să fie clă - dit pe terenul donat de către Episcopia Ortodoxă Română din A- merica, lângă "Vatra" în zona Kackson, Michigan.

Sub supravegherea unui arhitect a fost încheeat un contract de construcţie cu Compania E.Youmans din Jackson,pen- tru suma de 174.962 de dolari. Contractul a fost semnat în

ziua de 19 Martie 1977 şi în aceeaşi zi, după un serviciu religios a început construcţia. În primăvara lui 1979 construcţia Centrului a fost terminată.3).

Clădirea are o suprafaţă de 4.000 de picioare patrate (aproximativ 1.300 metri pătraţi) şi are : la primul nivel o sală de conferinţe spaţioasă, cu 60 de scaune prevăzute cu dispozitiv pentru scris şi luat note, un birou şi un apartament; la subsol există patru încăperi foarte mari care adăpostesc biblioteca şi arhiva. Clădirea este prevăzută cu încălzire centrală, canalizare autonomă şi cu aparatură de microclimat, care în mod automat controlează nivelul de umiditate şi temperatură. Duminecă 28 Mai 1978, a avut loc ceremonia de dedica - re oficială a Centrului.

Ceremonia a fost deschisă de Liturghia Pontificală, în prezenţa Arhiepiscopului Valerian D.Trifa, de către numeroşi preoţi. Răspunsurile au fost date de către corul Catedralei Sf.Gheorghe din Southfield,Michigan. După Sf.Liturghie, clerul şi participanţii s'au îndreptat în procesiune solemnă către clădirea Centrului unde s'a oficiat serviciul de binecuvântare. La ora 1,30 p.m. a avut loc un banchet festiv la care au participat peste 500 de persoane.4).

În perioada imediat următoare, Centrul a fost mobilat şi înzestrat cu cele de folos bunei funcţionări, printr'o frumoasă donaţie a lui Peru din Dearborn, Michigan. Începând cu toamna anului 1978 Cantrul a început acţiunea de depozitare a materialelor documentare adunate până la acea dată şi de strângere de noi documente : cărţi, ziare, fotografii, etc.referitoare la evoluţia Românilor-Americani.

În toată această perioadă Centrul a fost sprijinit de numeroşi donatori, la loc de frunte fiind : Sylvia Baia,Marie McWilliams, Theodore Tonna, Stelian Stănicel. În acelaşi timp, Centrul nu ar fi putut exista fără viziunea şi efortul spraomenesc al Arhiepiscopului Valeria D.Trifa care a fost ajutat în mod constant de prietenii şi colaboratorii săi apropiaţi Traian Lascu, Stelian Stănicel şi Părintele John N. Toconita. 5).

În faza următoare a început acţiunea de catalogare a enormei cantităţi de documente adunate. Această acţiune a fost coordonată de către Stelian Stănicel, care a acceptat să locuiască la Centru şi să lucreze fără plată. În anul 1979, Centrul a tipărit prima carte : Dr.Gerald J.Bobango, "The Romanian Ortodoxe Episcopate of America". Costul cărţii de 12 mii de dolari a fost acoperit de 12 donatori, fiecare contribuind cu câte 1.000 de dolari.

Trei ani mai târziu, Centrul a tipărit cea de-a doua lucrare : Dr.Alexandra Roceric, " Language Maintenance within an American Ethnic Community.The case of Romanian."În vara anului 1983, Eugen Boia, un student în istorie din Cleveland-OH,

a întocmit o bibliografie a materialelor documentare existente la Centru. În Octombrie 1983 a fost angajat primul Secretar/Arhivist al Centrului, un tânăr istoric american, David Bernatowitz. În toamna lui 1983 a fost tipărit primul număr al Buletinului Informativ al Centrului. Pentru un an acest Buletin s'a tipărit de 4 ori pe an în 12 pagini dactilografiate.

În Octombrie 1984 a fost angajat ca Secretar/Arhivist Alexandru Nemoianu, un istoric recent refugiat în Statele Unite. Pe lângă cunoaşterea limbii Engleze s'a dovedit că buna cunoaştere a libii Române este obligatorie pentru a putea valorifica materialul documentar. Din 1985 Buletinul a început să fie tipărit în 16 pagini, iar din 1988 a început să fie publicat în şase numere anual în loc de patru.

În Ianuarie 1987, fondatorul Centrului, Arhiepiscopul Valerian D. Trifa a murit în Exil în Portugalia.

În şedinţa generală a membrilor cu drept de vot din Mai 1987, s'a decis în unanimitate ca Centrul să fie numit : " Valerian D.Trifa. Romanian-American Heritage Center".Aceasta reprezintă un binemeritat omagiu adus acelui care şi-a jertfit viaţa pentru comunitatea Românilor din America; a conceput şi fondat Centrul de Studii şi Documentare şi a avut grijă ca acest Centru să existe şi după moartea sa, lăsând toată agoniseala vieţii într'un fond al cărui venit să fie folosit pentru menţinerea acestei instituţii. În cadrul aceleaşi şedinţe s'a hotărât ca Sala de conferinţe să fie numită, în onoarea a două mari binefăcătoare : "Marie McWilliams-Sylvia Baia Conference Room".

La 4 Iulie 1988, a avut loc serviciul religios şi solemnitatea rededicării Centrului sub numele nou : "Valerian D Trifa. Romanian-American Heritage Center". Serviciul religios a fost oficiat de către Episcopul Nathaniel Popp al Episcopiei Ortodoxe-Române din America.

Faptul că Centrul există şi îşi dezvoltă în continuare activităţile, devenind tot mai mult o prezenţă activă în viaţa comunităţii Românilor din America, a fost şi este datorat în foarte mare măsurii muncii fără răgaz a lui Traian Lascu. Din 1977 el a fost Preşedintele Centrului, iar în 1988 a devenit Chairman al Comitetului Executiv. În acelaş timp, dela apariţia lui în 1983 a fost Editor al Buletinului Informativ. De fapt în unele perioade a purtat aproape singur toată povara administrării acestei instituţii în continuă creştere. A făcut-o cu exemplară competenţă şi cu o modestie fără egal. În cuvintele sale : "Acum Centrul este pus pe drumul cel bun.. ceeace este de făcut e să extindem cercetările şi să dezvoltăm volumul de publicaţii".6).

*

* *

Note

1). Pentru evoluţia grupului Român -American, pot fi consultate lucrările : Şerban Druţu şi Andrei Popovici : "Românii în America, Bucureşti, 1926 ; Dr.Gerald J.Bobango, " The Romanian Orthodox Episcopate of America",Jacjson,1979.; Arthur Diamond, "The Romanian-Americans, New York,1988.

2). " Solia", 27 Septembrie,1936, p.3

3). Pentru detalii : "The Romanian-American Heritage Center ", Jackson, 1978.

4). "Solia", Iunie,1979.

5). " Dare de seamă asupra situaţiei Centrului", Arhiepiscop Valerian D.Trifa, Aprilie 1982. (În arhiva Centrului).

6). " Information Bulletin", May-June,p.4

*
* *

FUNDAŢIA CULTURALĂ ROMÂNĂ din MADRID
FUNDACION CULTURAL RUMANA - MADRID

de Aurelio Răuţă

FUNDAŢIA CULTURALĂ ROMÂNĂ din MADRID, Spania, Antonio Acuna 19-MADRID 9, a luat fiinţă în anul 1983, din iniţiativa următorilor români din Spania : Vintilă HORIA, Alexandru GREGORIAN, Aurelio RĂUŢĂ, R.P.Alexandru MIRCEA şi Radu ENESCU.Părăsindu-ne în 1987 poetul Alexandru GREGORIAN, Patronatul Fundaţiei, conform Statutelor, a fost întregit prin cooptarea profesorului Alexandru CIORĂNESCU.

Actul prin care s'a creat această instituţie culturală românească, a fost semnat de către fondatori la Italica, aproape de Sevilla, pe ruinile cetăţii romane unde s'a născut şi a copilărit Împăratul TRAIAN. Titlul oficial este FUNDACION CULTURAL RUMANA-MADRID.

Dăm mai jos conţinutului pergaminului semnat în această dată, scris în latină şi în care, din primele linii, s'a definit clar atitudinea anticomunistă a acestei instituţii :

FUNDACION CULTURALA RUMANA - MADRID

" Ad servanda principia culturae Dacoromanae sarta tecta libertatisque plena quamdiu Romania, Patria nostra, maximae subiecta est tyrannidi, quam per millenariam eius historiam cognoscere potuerit, videlicet quam communismus induxit.

Nos, qui hano infra obsignamus chartam die nona, mense Aprili, anno MCMLXXXIII, Fundationem ad culturam attinentem in Hispania condere constituimus.

Cui autem documento subscribendo locum delegimus ITALICAM, Caesaris Traiani, nostrae conditoris Patriae, natale solum.

Utinam hic nucleolus Dacoromanus în exsilio enatus apud Hispanum, prae ceteris benigniorem, Nationem, flammam exsurgendi Populi nostri accendere valeat eique liberationis viam exhibeat. Quod ut quamprimum eveniat vehementissime cupimus. Hac die ex nostra voluntate orta institutio fiat perpetuus et illuminans dux, ut nos omnes longe a Patria degentes linguae, culturae, animo spirituique Dacoromano firmiter et constanter serviamus."

Obiectivele Fundaţiei sunt trecute în Statut, din care redăm mai jos conţinutul art. 6 : Fundaţia are ca obiect să contribue prin activităţi culturale şi educative dinamice,

la studiul, în cel mai larg sens, a problemelor culturale române în general. În scopul de a atinge acest obiect, Fundaţia va realiza ceeace urmează :

a). Va organiza simposiumuri, seminarii de studiu,reuniuni culturale, cursuri academice, conferinţe, Congrese,mese rotunde, prezentări radio-televizive, utilizând orice mijloc pentru a activa cunoştinţa culturii româneşti şi să fie răspândită într'o arie cât mai întinsă.

b). Va edita cărţi în limba română sau în alte limbi, de opere de creaţie cu scopul de a afirma şi propaga creaţia liberă a scriitorilor români. La fel va edita opere de mare valoare din patrimoniul cultural român.

c). Va înfiinţa burse, ajutoare şi premii cu scopul de a adifuza cultura română, îndreptate fie către o creaţie originală, fie ca studii istorice, ştiinţifice făcute de către românii care trăesc în Occident, în libertate.

d).Va sprijini studii despre limba şi cultura română, prin orice mijloc, în Universităţile din Spania sau din străinătate.

e). Va organiza o Bibliotecă românească, deschisă cetitorilor , fie români sau străini. Cu acest scop va aranja o Sală de lectură şi consultare în localul Fundaţiei.

f). Va colabora cu alte organizaţii culturale din alte ţări, cu scopul de a realiza întâlniri, reuniuni, congrese şi mai ales difuzarea şi distribuirea cărţii româneşti.

g). Va utiliza orice mijloc licit ca să realizeze scopul Fundaţiei.

Activitatea Fundaţiei s'a desfăşurat după planul stabilit şi a fost următoarea :

1/. Organizarea reuniunii din Paris în Octombrie 1983, la care au parte peste 250 de români din Paris şi alte ţări. Conţinutul acestei manifestaţii este indicat în cartea ÎNTÂLNIREA DE LA PARIS.

2/. Organizarea reuniunii din Munchen, luna Iunie 1984 cu titlul : Ortodoxia şi Apusul, reuniune foarte interesantă, unde s'au desbătut, în fond, problema apropierii celor două Biserici. Au luat parte însemnaţi intelectuali români, preoţi şi laici. S'a publicat cu titlul : MASA ROTUNDĂ DIN MUNCHEN, 1984.

3/. Organizarea în Paris, în 1986, a două reuniuni : una literară şi cealălaltă pe tema : Ortodoxia şi Apusul. Amândouă reuniunile au fost intens căutate de toţi intelectualii din Paris şi alte ţări, în număr foarte mare, şi concluziile foarte pozitive cu care s'au soldat, vor fi în curând publicate.

4/. Tot Fundaţia a luat încă din anul 1988 iniţiativa sărbătoririi CENTENARULUI morţii marelui EMINESCU la Paris şi este în curs de realizare.

5/. Activitatea culturală. Una din scopurile principale este editarea de cărţi în limba română şi alte limbi, de mari valori spirituale şi de actualitate pentru lupta noastră pentru o Românie, nu încătuşată de comunism. S'au publicat următoarele cărţi :

Întâlnirea de la Paris 1983, 83 pag; Masa rotundă din Munchen 1984, 100 pag.;Cântarea Psalmilor, în versuri, de Eugenia Adams Mureşianu, 1986, 46o pag.; Sandu Tudor, Acatistul: Imnul la rugul aprins al Maicii Domnului, 107 pag.; C.Gane : Trecute vieţi de Doamne şi Domniţe, 1987, 460 pag.; Pavel Chihaia : Immortalite et decomposition dans l'art du Moyen Age, 325 pag.; etc.etc.

*

* *

INSTITUTUL ROMÂN DE CERCETĂRI ISTORICE

din California
San Diego

de Eugen POPESCU

În anul 1988, un număr de 12 români care locuesc în America de Nord şi Canada, au înfiinţat o Corporaţie nonprofit, căreia i s'a dat numele de " INSTITUTUL ROMÂN DE CERCETĂRI ISTORICE ". Membrii Institutului au statutul de refugiaţi politici în USA sau Canada. Corporaţia a fost înregistrată în oraşul San Diego din California, în anul 1988.

Scopul Corporaţiei este de a dezvolta o activitate de cercetare în diferite domenii istorice româneşti(evenimente, fenomene, personalităţi,etc.) şi de publicarea rezultatelor acestei munci, spre a veni în ajutorul de informare a tinerelor generaţii de români, veniţi din România, sau născuţi în USA, ca şi parţial, a celor mai vârstnice.

Prin colaborarea membrilor fondatori, s'a alcătuit o listă de 22 de teme de cercetare, pentru primii 3 ani de activitate, numite şi Proecte de cercetare, dintre care vom arăta numele a câtorva dintre ele :

1/. " Profesorul Nae Ionescu,Volum omagial ", pentru aniversarea a 100 de ani de la naşterea lui (1890-1990) şi 50 de ani de la moartea lui (1940-1990). Şef de Proect : Eugen POPESCU, împreună cu mai mulţi colaboratori. Volumul va cuprinde şi Teza de doctorat în Filozofie a Profesorului Nae Ionescu, în limba germană, cum şi traducerea în româneşte a tezei de către un membru al Institutului. Teza se ocupă de "Logistică" şi a fost susţinută în 1919 de doctorandul Nae Ionescu, la Universitatea din Munchen.

2/. " Antologia Realizărilor Asociaţiilor Culturale Româneşti din Exil, în perioada 1940-1990 ", Şef de Proect : Eugen POPESCU, împreună cu mai mulţi colaboratori.

3/. " Vieţile Sfinţilor", Şef de Proect : Preot-Profesor Gheorghe CALCIU, având colaborator pe Profesor Dr. Cezar VASILIU, pentru capitolul "Sfinţi Români".

4/. " Nihil Sine Deo", va fi numele unui nou volum editat de Institut, având ca autor pe dl Profesor Dr. Cezar VASILIU, din Canada.

5/. " Geopolitica românească în secolul XX ", Şef de Proect : Profesor DR.Ion LEŢEA.

La acest număr se mai adaugă alte teme de cercetare, unele fiind în curs de obţinerea documentaţiilor.

În decursul primului an de existenţă, 1989, Institutul

a avut următoarele activităţi :

- a organizat o sesiune de conferinţe, în cadrul Centenarului Eminescu, cu teme variate privind creaţiile marelui Geniu naţional, Mihail Eminescu.
- a publicat o Broşură (45 pagini) cu conferinţele pe care membrii Institutului le-au ţinut în cadrul sesiunii din perioada Centenarului Eminescu.
- a publicat , în luna Noembrie 1989, primul număr al Buletinului Institutului, conţinând 85 de pagini.
- a pregătit pentru tipar patru noi publicaţii ce vor fi difuzate în timpul sesiunii de conferinţe a Institutului, în vara anului 1990, sau mai înainte.

Pentru anul 1990, Institutul Român de Cercetări Istorice s'a organizat pentru o nouă sesiune anuală de conferinţe, având 3 teme în program :

1/. Aniversarea a 100 de ani de la naşterea Profesorului Nae Ionescu (1890-1990) şi 50 de ani de la moartea lui : (1940-1990).

2/. Aniversarea a 35 de ani de la moartea (1955) a muzicianului George Enescu, decedat în Exil.

3/. O expunere a realizărilor Asociaţiilor culturale româneşti din Exil, în perioada 1940-1990, cum şi relatări despre formarea şi afirmarea unor personalităţi româneşti în timpul Exilului, în diferite domenii de activităţi ştiinţifice, literare şi artistice.

Institutul şi-a definitivat temele pentru următoarele 3 sesiuni anuale de conferinţe. Problemele editoriale sunt în curs de aranjamente de finanţare şi de organizarea difuzării volumelor ce vor fi editate de Institut.

Notăm mai jos câţiva din membrii fondatori ai Institutului : Preot Profesor Gheorghe Calciu, Nick Barbanegra-cercetător ştiinţific, Iosif Buibaş-artist liric, Profesor Dr. Nicolae Iliescu, Profesor Dr. Ion T.Leţea -cercetător ştiinţific, Alexandru Nemoianu- cercetător istoric, Eugen Popescu- economistşi cercetător istoric, Profesor Dr. Mihai Ursachi, Profesor Dr. Cezar Vasiliu -cercetător ştiinţific, şi alţi.

*

* *

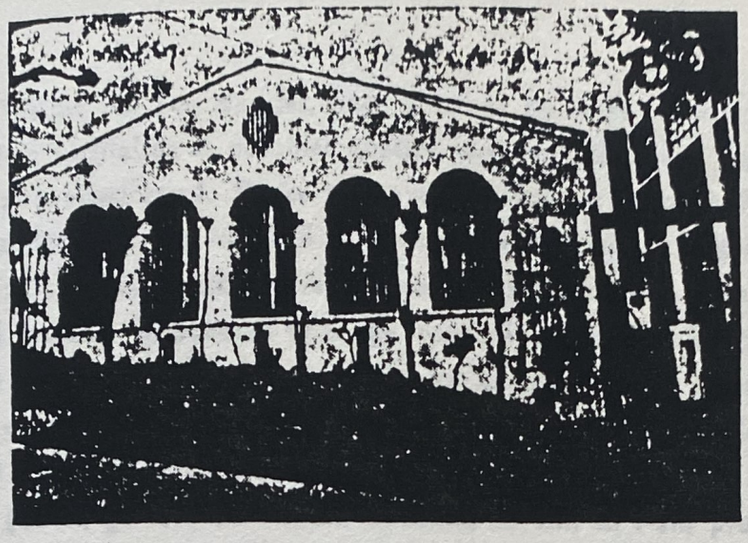

ILIE I. SMULTEA

CASA ROMÂNĂ ŞI CAPELA

Din sânul comunităţii româneşti din California de Nord a luat fiinţă în vecinătatea oraşului San Francisco instituţia culturală "Casa Română şi Capela" (CRC). Ea a fost creată de către un grup de români, refugiaţi din ţara cotropită, unde Armata Roşi sovietică a impus un sistem de guvernare marxist-leninist.

Primii paşi spre organizare au început în urmă cu un sfert de secol (1958) fixându-se drept scop a păstra, apăra şi afirma în mediul de libertate al poporului american tradiţiile poporului nostru şi cultura românească. Acestei iniţiative s'au alăturat mai târziu şi români americani stabiliţi mai de mult în USA, care aparţinuseră în trecut altor organizaţii (Asociaţia Principesa Ileana, Sentinela de la Vest). Impreună cu aceştia, s'a pus bază unei noi organizaţii "Unirea de la Vest", iar în 1961 ne-am afiliat instituţiei centrale "Uniunea şi Liga Societăţilor Române Americane", stabilind astfel legătura cu alte organizaţii româneşti din USA.

Prima formă de activitate publică a constat în manifestări organizate cu prilejul aniversării diferitelor evenimente importante ale poporului nostru: Unirea Principatelor (24 Ianuarie 1859), înfăptuirea Independenţei şi a Romîniei Mari (10 Mai), realipirea provinciilor româneşti Basarabia (27 Martie 1918) şi Transilvania (1 Decembrie 1918). Serbările aveau loc în case particulare, sau în săli închiriate, aparţinând altor grupuri etnice — mai ales norvegieni sau slavi — unde după desfăşurarea programului, urma masa românească şi dans.

In 1964, un grup de membri ai organizaţiei "Unirea de la Vest" am înfiinţat o comunitate religioasă ortodoxă "Înălţarea Domnului", afiliată la început pe

rohiei Sf. Treime din Los Angeles, unde păstorea fie ertat preotul Victor Bărbulescu, vrednic sprijinitor al parohiei noastre. Aveam astfel două organizaţii: una culturală, alta bisericească. De ce mai aveam nevoe de a treia? Răspunsul este simplu. Mai întâi, nu toţi românii sunt de acord să cumpere asigurări tip "Uniunea şi Liga", condiţie obligatorie, pentru a deveni membru al acestei organizaţii; apoi parohia înglobează doar pe românii creştini ortodocşi, ceilalţi rămânând în afara ei. In fine, ne lipsea un loc al nostru, unde să putem amenaja un *centru cultural românesc*. Pentru acest scop noi aveam nevoe de o organizaţie care să ne cuprindă pe toţi şi să mărească baza de cooperare, pentru a înfăptui un proect, pe care încă acum douăzeci de ani, ni l-am propus drept ţel îndepărtat.

Iată cum s'a constituit CRC: după o serie de întruniri publice prin 1977—1978, la care am invitat pe toţi românii din regiune pe care-i cunoşteam, am căzut de acord asupra numelui organizaţiei "Casa Română şi Capela" şi a statutelor acesteia. Prin ele se precizează:

a) Adresa sediului principal este Montecito 124, Oakland, CA 94610.

b) Scopul organizaţiei este să contribuie la „păstrarea valorilor culturale româneşti tradiţionale, promovarea şi difuzarea lor în concordanţă cu valorile sociale şi culturale americane".

c) Organizaţia se compune din membri fondatori, membri activi (cu drept de vot) şi membri asociaţi. (Lista fondatorilor rămâne deschisă pentru noi adeziuni doar până la 25 Martie 1983).

d) Casa Română şi Capela funcţionează sub conducerea unui Consiliu de Administraţie compus din şapte membri, aleşi pe timp de trei ani, de către Adunarea generală anuală, prin vot direct şi secret. Consilierii aleg dintre ei pe funcţionarii conducători ai organizaţiei.

Tăria grupării CRC nu constă în numărul membrilor, ci în coeziunea şi voinţa lor permanentă de sacrificiu. Suntem angajaţi într'o acţiune de afirmare a valorilor tradiţionale pe care regimul comunist din România încearcă să le abată de la linia lor firească. Persecuţiile religioase, cenzura literară şi artistică, denaturarea ortografiei limbii, tăcerea adoptată faţă de chestiunea Basarabiei şi Bucovinei de Nord sunt doar câteva din acţiunile ce contravin idealurilor şi aspiraţiunilor istorice ale naţiunii române.

Aşezământul CRC este situat în inima oraşului Oakland şi ne face cinste. Sala cea mare a clădirii, cu o capacitate de peste 400 locuri, serveşte în mod *temporar* şi pentru slujbe religioase; acestea se ţin regulat, după un program stabilit anticipat. In sala de conferinţe este adăpostită Biblioteca CRC, a cărei

colecţii de cărţi şi materiale documentare este în continuă creştere şi stă la îndemâna celor doritori să citească literatură clasică, să înveţe limba engleză, sau să cerceteze anumite probleme.

Clădirea a fost achiziţionată în 1978 cu suma de 73.000 $.

Principalele manifestări care se desfăşoară la sediul CRC sunt comemorările momentelor cruciale din viaţa naţiunii române, în cadrul cărora conferenţiază membri ai organizaţiei sau oaspeţi invitaţi în acest scop, vorbind despre importanţa evenimentului sărbătorit.

Pe lângă aniversări istorice, CRC organizează în fiecare an simpozioane cu teme despre România. Referenţii pregătesc din vreme comunicări documentate, acestea fiind urmate de discuţii, cu participarea publicului prezent. Pentru reuniunea din toamna 1982 a fost fixată tema generală: "Relaţiile româno-ungare".

Activitatea CRC se extinde şi în alte domenii: al artei şi al asistenţei sociale. Astfel, CRC a amenajat o parte din expoziţia programată pentru August 1982, sub auspiciile celei de--a XII-a Conferinţe Internaţionale de Sculptură, organizată la Oakland (California) de PRO ARTS. S'a iniţiat de asemenea înfiinţarea unei orchestre de amatori a CRC şi a unei echipe de jocuri populare româneşti.

In ultimii ani, micul apartament din spatele clădirii a servit drept cămin temporar pentru diferite familii de refugiaţi, în perioada, de multe ori dificilă pentru unii, de adaptare şi încadrare în viaţa noii ţări adoptive.

Contactul permanent între membrii CRC, ca şi legătura organizaţiei cu alte cercuri româneşti, se menţine prin "BULETINUL CRC", înfiinţat la 10 Mai 1978, cu apariţie trimestrială. In afară de material referitor la activitatea CRC, Buletinul urmăreşte două ţeluri: el se adresează Românilor stabiliţi în America sau în alte ţări din lumea liberă, căutând să păstreze contactul şi să-i informeze continu asupra aspectelor culturale şi a problemelor social-politico-economice din România de azi. Pe de altă parte, el tinde să înfăţişeze americanilor, doritori a cunoaşte problemele româneşti, realitatea obiectivă, ferită de influenţa propagandistică a regimului comunist.

Structura organizaţiei CRC cât şi devotamentul membrilor ei garantează continuitatea activităţii viitoare. Credem că dacă românii de peste tot ar începe ofensiva unei bătălii de unificare, pornind de jos, nu cu directive de sus, exilul românesc ar deveni în acţiunile lui mult mai puternic şi mai efectiv. Buna rânduială pe care ne străduim să o dăm organizaţiei noastre constitue o mărturie de modul în care se poate asigura cunoaşterea României şi a dreptului ei la libertate de către popoarele în mijlocul cărora noi trăim.

*

* *

EDITURI ROMÂNEŞTI ÎN EXIL
1940-1990.

de Eugen POPESCU

Cartea este una dintre cele mai eficace instrumente de răspândirea culturii şi a fost totdeauna un obiect de preţ în casa unui om. În condiţiile unei vieţi normale în ţara noastră, Editurile ne desfătau privirile şi inimile prin expunerile în vitrinile librăriilor a ultimilor noutăţi de publicaţii. La standurile de cărţi din interior ne aşteptau autorii să ne acorde autografe generoase pe cărţile lor expuse la vânzare.

Editurile erau acelea care vehiculau cărţile de la autori la cetitori, prin mijlocirea librăriilor, sau a expediţiilor directe, prin poştă, de la Casele de editură. În ţară erau cunoscute ca mari Edituri, înaintea ultimului război mondial, firmele : Cartea Românească, Bucovina (Torouţiu), Scrisul Românesc, Ciorney, Alcalay, Cugetarea, etc.

În Exil, difuzarea cărţilor româneşti se face direct de la Edituri la cetitori, prin expediţii poştale, sau prin mijlocirea expoziţiilor deschise cu ocazia diferitelor Congrese, sau reuniuni româneşti de tot felul.

Editurile româneşti în Exil sunt create şi însufleţite de români de mare entuziasm şi doritori de a răspândi scrierile autorilor români, ei însuşi aflaţi în Exil.Acţiunea lor de tipărirea şi răspândirea cărţilor refugiaţilor români, nu este dusă în scopuri de profituri personale, ci ca nişte mecena, protectori ai literaturii ştiinţei şi artei româneşti,doresc a arăta lumii că poporul român, trăind în libertate chiar în condiţiile unei dure desţărări, nu fac umbră pământului degeaba, acolo unde au fost aruncaţi de destin. De aceea, editorii români din Exil, merită cinstirea noastră a tuturor, pentru munca şi sacrificiile ce le fac în scopul răspândirii culturii româneşti în lume.

În continuare, voi descrie activitatea creatoare a câtorva din Editurile Exilului, despre care am luat cunoştiinţă din listele lor de publicaţii, anexate la cărţile editate de acestea. Nu mă îndoesc că vor fi mai multe Edituri, de care eu nu am cunoştiinţă, dar pe măsură ce vom dobândi material nou despre existenţa şi activitatea acestora, Institutul Român de Cercetări Istorice din California va tipări însemnări suplimentare de Edituri, cu listele lor de publicaţii.Descrierea activităţii Editurilor va fi făcută în ordine alfabetică.

Editura CORESI , Nicolae Constantinescu, via alla Roggia 32, 6962 VICANELLO, Suisse.

Această Editură a avut o apariţie spectaculară. În anul 1983 a transferat comerţul lui din Milano, copiilor săi, iar el, Nicolae Constantinescu, s'a retras în Elveţia, aşezându-se în oraşul Viganello, pentru a-şi petrece anii de pensie. Nefiind un om care să părăsească munca şi având ceva economii strânse din exercitarea comerţului său, în anul 1983 a cumpărat şi instalat o tipografie în oraşul Freiburg, din Germania Federală, unde a înfiinţat Editura CORESI, ambele având scopul de a ajuta la propagarea culturii româneşti în mediile refugiaţilor români din lumea largă.

El s'a gândit că datoria lui este de a ajuta la editarea şi răspândirea culturii şi ştiinţei în lume, tipărind volume de valoare şi stimulând pe scriitorii români să-şi publice creaţiile, pe care nu ar fi putut a le tipări cu mijloace proprii.

Adresându-se cetitorilor Editurii CORESI, Nicolae Constantinescu le spunea : " Editura CORESI îşi propune să contribue la întărirea conştiinţei naţionale şi la unirea românilor, în vederea salvării ţării de sub ocupaţia rusească.Ea va publica tot ce poate servi acestori scopuri şi mai ales lucrărilor menite a ţine vie în conştiinţa oamenilor crunta dramă a Neamului românesc.

După câţiva ani , Nicolae Constantinescu a vândut instalaţiile tipografiei din Freiburg şi s'a retras la domiciliul său din Elveţia, din motive de sănătate, împreună cu cele două maşini "composere" ale sale, unde continuă să editeze diferite publicaţii, dar mai puţine, pe puterea capacităţii sale de muncă, înţelegând a nu părăsi domeniul de editare şi difuzare a publicaţiilor culturale româneşti.

În câţiva ani a reuşit să editeze 39 de cărţi de diferiţi autori, pe care le vom arăta mai jos :

Tombes sans croix, vol.I, autor Cicerone Ioaniţoiu ; Le commencement de la resistence roumaine contre la dictature comuniste ; Morminte fără cruce, vol.II şi III, de acelaş autor, reprezentând o documentaţie despre rezistenţa românilor în faţa comunismului, cu peste 120 de fotografii ale deţinuţilor politici din România : Dans les griffes de la Securitate, autor George Mazilu ; Contra propagandei maghiare, autor Vasile Coman ; Drumul Crucii, vol.I., autor Aurel State ; Sub jug străin, autor Vasile Florea ; Podurile peste Istru din primul mileniu înainte de Christos, autor Caşin Popescu; Zâmbet printre lacrimi, vol. I.,autor Vasile Gurău ; Picuri dintr'o lume, poeme,autor Al.A.Bidian ; Puncte de vedere,vol.I, Sub două dictaturi,amintiri şi comentarii, şi Crâmpeie de viaţă, amintiri din şcoli şi din închisori, autor Eugen POPESCU; Întâlnirea de la Paris, un mănunchi de conferinţe ; Se vetir,

quand ? pourquoi ? comment ?, autor Denise Pop-Câmpeanu;Frânturi din viaţa poporului, autor Preoteasa Eugenia Uşeriu ; Pribegie şi dor, poezii , autor Alexabdru Isac ; Fericire furată , roman, autor Ion Ştefănescu ; Harta României în adevăratele ei hotare ; În lupta Neamului, autor Horaţiu Comaniciu; Din istoria Transilvaniei, autor A.Nicodim ; Pentru Sfânta Cruce, pentru Ţară, amintiri, autor Mardarie Popinciuc ; The International monetary system, autor George Paul Huber ; Războiul de întregirea Neamului, autor Mircea Vulcănescu ; Ideologie şi criză economică, autor George Băltean ; Politica promovării valorilor umane, autor Florian Oniţa ; Versuri, autor Omero Orăşeanu ; Cuminţenia cerului, sau din singurătăţile lui Anaxandros, autor Ovidiu Vuia ; Amintiri din copilărie, autor Paraschiv Nămăloasa ; Rezistenţa armată a românilor împotriva comunismului, 1944-1960, luptele din munţi, autor Cicerone Ioaniţoiu ; Catehismul creştinului ortodox,autor prof. univ.şi Mitropolit al Moldovei Dr. Ion Mihălcescu, retipărit; Persecuţia Bisericii din România ; etc.

Editura CUVÂNTUL ROMÂNESC , Box 4217, Station D. Hamilton-Ontario, Canada, L8V4L6.

Principala activitate a Editurii este publicarea lunară a gazetei Cuvântul Românesc, difuzat în toate Continentele, în câteva mii de exemplare. În Statutul gazetei se precizează că ea :" aprinde o lumină în întunericul din jur". Atitudinea gazetei este anticomunistă, readuce în memoria publică toate crimele săvârşite în ţară de organele de represiune ale partidului comunist şi informează cetitorii săi despre tot ce se întâmplă în ţară, fiind purtătoarea de cuvânt a mulţimilor din România care nu pot vorbi.

Editura Cuvântul Românesc a difuzat în Exil una din - tre cele mai puternice arme ale deţinuţilor din închisorile României, poezia creată în închisori şi scrisă pe bucăţi de săpun, pe ziduri, sau înscrisă pe pelicula fină a memoriei poeţilor deţinuţi.. Poetul Zahu Pană, el însuşi deţinut în temniţile comuniste din ţară, a cules în Exil, dela supravieţuitorii închisorilor sosiţi în vestul liber al lumii, cât s'a putut de mult (circa 260 de poezii), create de : Radu Gyr,Nichifor Crainic, D.Bacu, Radu Budişteanu, Sergiu Grossu, Haiduc, Sergiu Mandrinescu, Iordache Nicoară, etc. şi mulţi alţii, cunoscuţi sau necunoscuţi, şi le-a aşezat într'un volum ca pe nişte pietre nestimate, întitulind volumul în mod simplu dar sugestiv " Poezii din Închisori". Volumul a fost tipărit de Editura CUvântul Românesc şi a fost difuzat începând cu anul 1982.

Dumitru Bacu a publicat în Editura Cuvântul Românesc ediţia II-a a cărţii sale despre " Piteşti" descrierea ororilor din timpul aşa ziselor "reeducări" ce s'au exercitat din ordinul şi de către uneltele regimului comunist, pe o ma-

să largă de studenţi închişi la Piteşti. Ultima carte apărută în 1989 în Editura Cuvântul Românesc este volumul de poezii " Cu acul pe săpun", autor Zahu Pană. Poeziile sale au fost mai întâi "scrise" cu "acul pe săpun" în timpul detenţiunii autorului prin diferite închisori comuniste, apoi memorate de el, iar după eliberarea autorului au fost "transcrise " din memorie pe hârtie şi apoi publicate. Este un procedeu unic, folosit de către deţinuţii politici din România de a-şi "transcrie" gândurile şi ideile pe "ceva", după care au fost memorate de autori şi apoi de către cei ce ascultau în "primă audiţie" din celula autorului, sau de către deţinuţii din celulele vecine transmise cu ajutorul "alfabetului Morse îmbunătăţit" prin"bătăi" în calorifer, sau pereţii despărţitori ai celulelor.

Din lipsă de personal de specialitate, Editura nu a mai editat alte cărţi, limitându-se la tipărirea lunară a gazetei.

Editura DACIA, Madrid-Spania, a publicat prima carte în 1962, iar ultima în 1978, după care şi-a încetat activitatea de editură. Editura a fost condusă în Spania de către dl. Faust Brădescu. Vom reda câteva din cărţile editate de DACIA : "Un chapitre d'histoire roumaine ", autor General Platon Chirnoagă ; Antimachiavelisme legionnaire, autor Faust Brădescu ; Integration de l'Europe danubienne, autor Grigore Manoilescu ; România şi sfârşitul Europei, autor Mihai R.Sturza ; Tălmăciri, versuri, autor N.Iancu Păltinişanu; Codreanu et la Garde de Fer, autor Paul Guiraud ; Din Bucovina pe Oder, amintiri, autor Chirilă Ciuntu ; Printre mlaştini şi furtuni, versuri, autor Demetrius Leontieş ; Întoarcerea din infern,autor Ion Cârjă ; Testamunhos para un homem novo, autor Ernest Bernea ; Notas des Frente Espanol, autor Nicolae Totu ; Ce este comunismul ?, autor Horia Sima ; Histoire du movement legionnaire, autor Horia Sima ; Şi cerul plângea, amintiri, autor Ion Toth Jelescu ; Opere complete, autor Aron Cotruş, ediţie îngrijită de Nicolae Roşca.

Ca şi alte Edituri româneşti în Exil, din lipsa unor organizaţii comerciale pentru vânzarea cărţilor şi a unor ajutoare pentru finanţarea tipăriturilor, Editura DACIA şi-a încetat activitatea în 1978, după ce reuşise să editeze cărţi interesante, mai mult cu caracter memorialistic şi doctrinar.

Editura, Colecţia şi Revista DESTIN, Calle o'Donnell 11, Madrid 28009, Spania, director George Uscătescu.

Profesorul Dr. George Uscătescu din Madrid, a înfiinţat în 1951 o Editură românească numită DESTIN şi tot în acel an a publicat primul număr al revistei DESTIN, care avea 160 de pagini, conţinând studii, note şi comentarii semnate de scriitori proeminenţi ai Exilului românesc : George Uscătescu, C.L.Popovici, I.D.COterlan, Vintilă Horia, Manuel Alvar, etc.

Revista şi-a continuat apariţia până în anul 1972, când a apărut ultimul volum ce purta numărul 24-25, conţinând 264 de pagini. Cu acea ocazie, Mihai Cizmărescu semna un articol aniversar numit : " Destin împlineşte 20 de ani".El afirmă în articol că apariţia regulată timp de 20 de ani a revistei DESTIN se datoreşte tenacităţii şi perseverenţii directorului Destinului, profesorul George Uscătescu.

Continuând cu nr.2, revista apare cu noi colaboratori de talia Dlor : Carl Schmitt, Aurel Răuţă, Grigore Nandriş, Pamfil Şeicaru, pe lângă cei cunoscuţi din volumul nr.1 al revistei, care vor apare şi în numerile viitoare. În continuare îşi fac apariţia printre colaboratorii revistei alte nume cu frumoase rezeonanţe în Exil, ca : Mircea Eliade, Marius Cişmigiu, Ilie Vlad, Victor Buescu, Alexandru Busuioceanu, Ion Popinceanu, Joseph Cieker, Mircea Popescu, Alexandrina Mititelu, N.P.Comnen, Ion Claudian, Horia Stamatu, Dinu Adameşteanu, Constantin Brăiloiu, Basil Munteanu, Mihai Niculescu, D. C.Amzăr, Ion Protopopescu, Vladimir Petrovici, Octavian Bârlea, V.V.Tilea, Vasile Iasinschi, N.I.Herescu, Zevedei Barbu, Virgil Ierunca, Nicolae Crişan, Ştefan Chendi, Ion Guţia, Nicu Caranica, Ştefan Lupaşcu, Octavian Guia, Mira Simian, Nicolae Petra, L.M.Arcade, Ion Negoiţescu, Constantin Noica, Ionel Jianu, Alexandru Ciorănescu, etc.etc.

Numele acestor colaboratori au dat o greutate importantei şi valoroasei reviste de cultură românească Destin, care va apare în Antologia realizărilor Exilului ca o mare reuşită a inteligenţei româneşti, răspândită pe planeta noastră.

Deosebit de cele 25 de numere ale revistei Destin, între anii 1951-1972, au mai apărut în aceeaşi Editură 21 de volume, în majoritate cu poeme, ultimul volum aparând în 1980, dintre care semnalăm : George Uscătescu-De Maquiavelo a la Razon de Estado, Nou Itinerar, Thanatos-poeme, Memoria Pădurii-poeme, etc.; Nuvele, autor Mircea Eliade; Povestea Foamei-poeme, autor Nicu Caranica ; Recitativ-poeme, autor Horia Stamatu; Les Ambassadeurs de Venise au XV-e siecle, autor Constantin Antoniade, etc.etc.

A mai apărut un volum comemorativ, Destin 1951-1966, cu articole şi însemnări privind cei 15 ani de activitate ai revistei şi Colecţiei Destin,ca şi însemnări şi articole cu ocazia unui sympozion Heidegger (1971).

Este important de semnalat articolul "Popas la 15 ani" semnat de Mircea Eliade, cu ocazia aniversării a 15 ani de existenţă ai revistei Destin, în care autorul scrie : "Răsfoesc din nou şi nu fără oarecare melancolie (cine ar fi crezut că exilul se va prelungi atât ?..), ultimul volum din Destin, al 15-lea. Nu încape nici-o îndoială că această operă a lui George Uscătescu şi a colaboratorilor săi de la Madrid reprezintă una din cele mai semnificative victorii culturale româ-

neşti din exil.Cinci spre zece ani constitue o durată excepţională chiar în istoria revistelor culturale din România liberă. "Semănătorul"n'a putut dura atât. Când se va scrie istoria culturii româneşti din Exil, revista şi Colecţia Destin vor alcătui un capitol pasionant.

În anul 1985 a apărut o broşură de 20 de ani, cu publicaţiile Editurii, Colecţiei şi revistei Destin (1951-1985) şi titlurile articolelor apărute în fiecare număr al revistei.

Editura ION DUMITRU, Siegriedstrase 3, 8000 Munchen, 40, West Germany. Este o editură pentru literatură de specialitate , cărţi ştiinţifice şi opere literare. Este cunoscută în Exil ca o Editură de prestigiu, cu o activitate prodigioasă, având editate până acum peste 35 de cărţi de necontestată valoare. Vom arăta, în ordinea apariţiei lor, volumele editate şi difuzate de Ion DUMITRU :

Acarda , cartea Memorandum-ului; Apoziţia, revista cercului literar Apoziţia din Munchen; Nebănuitul Eminescu, autor George Bălan ; Quasimodo, poeme, autor Radu Bărbulescu ; Aici e Europa Liberă , autor, Noel Bernard ; Sieben Worte an die Jungen Freunde, autor Preot Gheorghe Calciu ;De vorbă cu mine însumi, poeme, autor Eliza Cantaragiu ; Insectele tov.Hitler, autor Ion Caraian ; Carte de rugăciuni ; Tradiţii răsăritene şi influenţe occidentale în Ţara Românească, autor Pavel Chihaia ; Cutremur de Cer, autor Silvia Cincă ; Bessarabien-Land contested between East and West, autor George Ciorănescu ; Cavalerii Ordinului Basarab, vol.I şi II., autor Ion Dan ; Cronica unui român în veacul XX, vol.I, II şi III, autor George Duca ; Amintiri politice,vol.I,II şi III, autor Ion Duca ; Cetatea totală, autor Constantin Dumitrescu ; Basarabia şi Bucovina, autor Mihail Eminescu ; ..." et j'envelopperai de tenebres la terre en plein jour, autor Radu Enescu ; Politică şi Istorie 1983, şi Istoria ideilor politice româneşti (1988), autor Vlad Georgescu ; Poveşti pentru Ioana, autor Gezzo Săvulescu Mariana ; 23 August şi 12 Septembrie 1944, Armistiţiul şi consecinţele lui, autor Mihai Mărculescu ; Îndreptar şi vocabular ortografic, autori Sextil Puşcariu şi Teodor Naum ; Policy for the West- la Roumanie d'aujourd'hui, Contemporary Romania şi Lupta naţională în actuala conjunctură internaţională , autor Ion Raţiu ; România şi Tratatul de la Trianon, autor Petru Săuşanu ; În serviciul Mareşalului, vol.I şi II, autor Larry Watts ; Agonia României 1944-1947, autor Nicolae Baciu.

Editura " ROMANIAN HISTORICAL STUDIES" (Traian Golea) 1029 Euclid Ave. Miami Beach,Florida, 33139, USA.

În anul 1954, Traian Golea se găsea la Munchen, unde conducea Editura "Vestitorii". În această Editură au apărut reviste şi ziare româneşti şi în limba engleză, scoase de re-

fugiaţi din Croaţia, Slovacia, Serbia, Ungaria şi Ucraina. În anul 1968, găsindu-se încă la Munchen, a înfiinţat încă o Casă de editură, cu numele de "Studii Istorice Româneşti", pe care, în 1974, a transferat-o în USA şi a înregistrat-o în Florida sub numele de " Romanian Historical Studies".Directorul Editurii era informat că sunt puţine dovezi şi argumente în străinătate în sprijinul existenţii poporului român, în hotarele de azi.

Într'un raport editorial al său publicat în gazeta " Stindardul" de la Munchen, dl Traian Golea preciza că în scopul îmbunătăţirii documentării istorice despre România a trimis până în acel an 18 titluri de cărţi, în mod gratuit, la 250 de biblioteci naţionale, publice şi universitare, aproximativ 4.500 de volume, în mai toate ţările lumii.

Fără excepţie, gazetele româneşti din Exil au recunoscut rolul patriotic al dlui Traian Golea în reeditarea unor cărţi româneşti de importantă valoare documentară privind Transilvania, Basarabia şi Bucovina şi difuzarea lor în mediile politice şi culturale în ţările occidentale.

Vom reda titlurile cărţilor documentare, reeditate şi traduse în 3 limbi străine, de către "Romanian Historical Studies" din Florida, USA, de la început la zi:

în limba franceză

1/. La Roumanie dans la guerre mondiale (1916-1919), par Constantin Chiriţescu, Editura Payot, Paris, 1934.

2/. Origines et formaţion de l'Unite Roumaine , par George Brătianu, Editura Institutului de Istorie universală N.Iorga, Bucureşti, 1943.

3/. Roumains et Hongrois , par Constantin Sasu.

4/. Les Luttes des Roumains Transilvains pour la liberte et l'opinion Europeene, par George Moroianu .

5/. La Bessarabie et les Relations Russo-Roumains , par Alex. Boldur.

6/. Le litige Roumain- Hongrois, par Cornelius Codarcea.

în limba germană

7/. Der Ausrottungskampf Ungarn Gegen Seine Nationalen Minderheiten, von Zenobius Pâclişanu (după documente secrete maghiare).

8/. Die Bessarabische Frage, von Dr. C.Uhlig.

9/. Ihr Wahres Gesicht, von Viktor Orendi-Homenau.

10/. Die Rumanisch-Ungarischen Beziehungen ,von Horia Sima (Cuvântare ţinută la 9 Octombrie 1940, în oraşul Braşov.

11/. Ein Ratsel und eine Wunder der Geschichte : das Rumanische Volk , von George Brătianu.

12/. Was ist Siebenburgen ? von prof. Simion Mehedinţi.

13/. Bessarabien , von Dr. Ion Frunză

14/. Die Vereinigung der Bukovina mit Rumanien , von Dr. Ion I.Nistor.
15/. Madjarisches, allzumadjarisches ,von Viktor Orendi-Homenau.
16/. Was Heisst Ungarische Nationalitat, von Zenobie Pâclişanu.

în limba engleză

17/. Rumania, Land, People, Civilization,by N.Iorga ,
18/. Rumanian and Hungarian, by Constantin Sassu.
19/. Bessarabia and Bucovina, Memorandum,Romanian Historical Studies.
20/. Transylvania,an Answer to US Senator Moynihan, by Traian Golea.
21/. Transylvania, Memorandum by Traian Golea.
22/. Hungary's struggle to anni hilate its National Minorities, by Zenobie Pâclişanu.
23/. What is Transylvania ? by prof.Simion Mehedinţi.
24/. Romanian Continuity in Roman Dacia, by Virgiliu Ştefănescu-Drăgăneşti.
25/. Rumania , by Romulus Seişanu.
26/. Transylvania und Hungarian Revisionism, by Tr. Golea.
27/. Revisionist Hungary, by Dr.S.Fenyes.
28/.Romania Beyond the Limits of Endurance, by T.Golea.

În prezent, Roumanian Historical Studies din Florida, USA,are în pregătire alte titluri de cărţi documentare privind România, pe care să le editeze şi să le difuzeze în mediile politice şi culturale americane, în acelaş mod ca şi până acum, folosind mijloace financiare proprii.

EDITURA "ION MĂRII" - Grunlabdstrasse 7, 8047 Karlsfeld, West Germany.

Această Editură s'a profilat pe publicaţii politice româneşti, cu caracter legionar, pe care le-a tipărit în şase limbi : română, franceză, germană, spaniolă şi engleză şi le răspândeşte în toate straturile politice româneşti şi streine, în majoritatea ţărilor din lume.Publicaţiile acestei Edituri sunt difuzate prin organizaţia proprie de desfacere. Publicaţiile sale le-a tipărit şi în limba italiană.

EDITURA CARPAŢII, Calle Conde de Penalver,82,4^{0}, 28006, Madris, Spain.

Prin anii 50, poetul Aron Cotruş şi Traian Popescu , din Madrid, au făcut să apară revista Carpaţii, sub direcţia poetului Aron Cotruş, pe care a condus-o până în anul plecării sale din Spania în America de Nord, în anul 1957.

Din anul apariţiei revistei,a început să funcţioneze

şi Editura Carpaţii , îmbogăţind Exilul cu multă cărţi de istorie, literatură, beletristică, politică, doctrinare, poezii, etc, din care vom menţiona câteva mai însemnate :

Broşuri cu portrete politice româneşti, scrise de Pamfil Şeicare despre : Octavian Goga, C.Stere şi Tudor Arghezi; Cazul Iorga-Magearu, de Horia Sima ; Poezia lirică japoneză, autor Faust Brădescu ; Transilvania Românească,autor N.S.Govora ; Poeme fără ţară, autori V.Posteucă, N.Novac, N.S.Govora; Dicţionar Român-Spaniol, autor prof.Ion Protopopescu ; Istoria Românilor din Dacia Traiană, autor A.D.Xenopol ; Istoria literaturii române , autor D.Murăraşu; Naţionalismul lui Eminescu, autor D.Murăraşu ; Amintiri din copilărie, autor Ion Creangă; Dacia, autor Vasile Pârvan ; Istoria Partidelor Naţional, Ţărănesc şi Naţional-ţărănesc,autor Pamfil Şeicaru ; Istoria politică şi militară a războiului României contra Uniunii Sovietice, autor General Platon Chirnoagă ; Karl Marx, însemnări despre Români , comentariu de Pamfil Şeicaru ; Ştefan cel Mare-Voevodul Moldovei, autor prof.Alexandru Boldur ; Istoria Daciei şi continuitatea Daco-Română, autor General Platon Chirnoagă ; Frumoasa cu ochii verzi, autor I.N.Manzatti; Răscoala-vol.I şi II, autor Liviu Rebreanu ; Paraşutaţi în România vândută, autor prof. Filon Verca; În secolul luminilor stinse, autor Radu Budişteanu ; Relaţiile Româno-Ruse vol.I, II, şi III, autor N.S.Govora ; etc etc.

Editura Carpaţii şi-a făcut din plin datoria în domeniul publicisticii, difuzÂnd în toate ţările din lume cărţi româneşti de mare valoare, unele cu caracter documentar, pentru necesităţile de lectură şi informare ale refugiaţilor români.

Mai semnalăm câteva nume de Edituri româneşti din Exil despre care ne lipsesc informaţii suficiente pentru a le descrie activitatea lor : Editura Nord, Victor Frunză, din Danemarca, Editura Ion Cuşa, din Paris, Editura Armatolii, Cetatea Eternă, Colecţia Omul Nou.

Editura Academiei Româno-Americane de Arte şi Ştiinţe (A.R.A.).

Am avut în vedere să menţionez printre Editurile româneşti din Exil şi pe aceea a Academiei Româno-Americane de Arte şi Ştiinţe(ARA), cu sediul la Universitatea California, la Davis, USA. În acest scop am întocmit o notă cu textul informaţiei ce urma să apară în Antologia realizărilo comunităţilor româneşti din Exil şi am înaintat-o conducerii ARA spre verificare şi aprobare.

În răspunsul primit de la conducerea Academiei, mi s'a precizat că Academia Româno- Americane nu este o instituţie românească, ci este o instituţie americană. Faţă de această precizare, care nu dă loc la interpretări, am considerat că

nu este cazul ca Editura ARA să apară printre Editurile românești din Exil, ceeace ar fi fost împotriva caracterului ei de instituţie americană, aşa cum mi-a confirmat în scris conducerea ARA.

În consecinţă, o descriere a activităţii Academiei Româno-Americană de Arte şi Ştiinţe în Capitolul "Asociaţii culturale româneşti create în Exil", din prezenta Antologie, deasemeni nu va avea loc, pentru acelaş motiv că ARA nu este o instituţie românească, ci este o instituţie americană, conform precizării făcute de conducerea ARA.

Să sperăm că o descriere a activităţii acestei Asociaţii de cultură va fi cuprinsă într'o lucrare de sinteză a unei Antologii americane, spre regretul multor români, membri ARA, care ar fi dorit ca Asociaţia lor să rămână ca o creaţie a Exilului românesc, aşa cum a conceput-o fondatorul ei, Monseniorul Octavian Bârlea.

*

* *

IMF

Iuliu Maniu Foundation, Inc.

FUNDAŢIA ROMÂNO-AMERICANĂ "IULIU MANIU"

de C.SPOREA

O instituţie de mare prestigiu a împlinit trei decenii de fructuoasă activitate. La 25 Iulie 1952, la New York a fost semnat actul de întemeiere a Fundaţiei româno-americane "Iuliu Maniu".

Aşa cum s'a aflat ulterior, în anul când a luat fiinţă Fundaţia, într'o închisoare din ţară se stingea din viaţă marele patriot al cărui nume îl poartă organizaţia. Iniţiatorii au întitulat astfel noua instituţie, fără a-i imprima prin aceasta un caracter politic, ci doar "din respect şi admiraţie faţă de acela care a luptat întreaga viaţă pentru afirmarea justiţiei sociale, democraţiei şi independenţei în ţara lui".

La 15 Martie 1954, Fundaţiei Iuliu Maniu i s'a recunoscut caracterul de persoană juridică, având dreptul de a elibera adeverinţe de scutirea impozitului pentru donaţiile primite. Chiar înaintea formalităţii de înregistrare oficială, Fundaţia îşi începuse activitatea de ajutorarea compatrioţilor desţăraţi, aflaţi fără sprijin, ea constând în primul rând în asistenţa socială şi, pe măsura posibilităţii, în ajutorare materială a celor aflaţi în nevoe.

In cadrul asistenţei sociale, Fundaţia ajuta pe refugiaţii români să-şi îndeplinească formalităţile de emigrare, iar după ce ajungeau în ţara de destinaţie, îi sprijinea în acţiunea de integrare în viaţa din noua patrie.

Acţiunea caritativă de sprijin material a avut o importanţă deosebită mai ales în primii ani dela înfiinţarea Fundaţiei, când compatrioţii răspândiţi în diferite ţări întâmpinau mari greutăţi în existenţa lor. Acest mod de asistenţă s'a înfăptuit prin acordarea de burse pentru studii, ajutoare băneşti sau pachete cu îmbrăcăminte şi medicamente. Cifrele semnificative arată că în decurs de 18 ani (1952—1970) Fundaţia a acordat burse la 99 studenţi în sumă totală de 154.961,32 $ şi s'au distribuit pachete în valoare de peste 10.000,— $.

Cu timpul, asistenţa socială — care constituia la început obiectivul principal al Fundaţiei — a rămas pe planul secundar în preocupările organizaţiei. Pe de o parte au scăzut veniturile instituţiei; pe de alta au fost create în diferite ţări, de unde plecau sau unde soseau refugiaţii, instituţii speciale, oficiale, bisericeşti sau susţinute de guvernele respective, cărora li se afectau şi fondurile necesare pentru finanţarea acestei acţiuni. In aceste condiţii, misiunea Fundaţiei s'a restrâns tot mai mult la un ajutor teoretic: recomandări, informaţii, muncă de lămurire.

Adaptându-se noilor împrejurări, pe măsură ce asistența refugiaților s'a încadrat în competența diferitelor servicii și birouri create în acest scop, Fundația și-a concentrat tot mai mult activitatea în domeniul cultural. Fixându-și drept obiectiv imperativul de a cultiva, răspândi și face cunoscută între străini spiritualitatea poporului român, organizația s'a preocupat totodată permanent de a menține legătura între românii-americani, ajutându-i să-și păstreze nealterate tradițiile naționale și specificul cultural propriu. Urmărirea acestor obiective s'a realizat și se înfăptuiește mai departe pe trei căi:

1. Frumusețea artei populare românești a fost evidențiată necontenit prin amenajarea unei expoziții permanente, precum și prin participarea la diferite manifestări colective cu caracter folcloric sau la festivități internaționale organizate de instituții culturale americane.

2. In multiple feluri Fundația a sprijinit scrisul românesc: ocazional a finanțat tipărirea unor lucrări de valoare referitoare la poporul român (Grigore Nandriș, Alexandru Șuga, Silviu Crăciunaș); a ajutat la difuzarea publicațiilor altor institute culturale ale românilor refugiați și a amenajat o bibliotecă cu peste 1.000 de volume, periodice și material documentar pentru cercetătorii care se interesează de problemele românești.

3. Un domeniu de activitate care depășește cercul limitat al membrilor și prietenilor Fundației este cel al manifestărilor publice ocazionate de comemorări ale diferitelor date importante din istoria poporului român. La aceste ocazii sunt invitați conferențiari români sau străini și participă de fiecare dată un public select.

Prin această activitate multilaterală, Fundația Iuliu Maniu a cinstit și continuă să cinstească memoria marelui om de stat și patriot al cărui nume îl poartă munca desfășurată în cadrul organizației contribuind substanțial la strângerea relațiilor culturale atât între românii stabiliți în Statele Unite, cât și între aceștia și reprezentanții poporului american.

*

* *

ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE DIN GERMANIA ŞI A EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE PENTRU EUROPA CENTRALĂ de la FREIBURG-West Germany

de:

Dumitru POPA
Protoereu şi Vicar Eparhial
Eugen POPESCU
Consilier Eparhial

Biserica Ortodoxă Română din Germania a luat fiinţă în a doua jumătate a anului 1938, datorită desţăraţilor de atunci care se aflau în Capitala celui de-al treilea Reich german, iar Actul de constituire precum şi intervenţiile pe lângă autorităţi au fost iniţiate de către directorul revistei Rânduiala,dl Dr.Dumitru Amzăr. Actul a fost semnat de : Părintele Andrei Vascan, un fiu al Basarabiei, şi mai târziu de preoţii Ion Dumitrescu-Borşa şi Ştefan Palaghiţa, precum şi dnii: Constantin Papanace, Nicolae Şeitan, Horia Sima, Nicolae Pătraşcu, Gheorghe Ciorogaru, Virgil Mihăilescu, etc,după care a primit aprobarea cuvenită din partea autorităţii germane de Stat.

În urma evenimentelor istorice din toamna anului 1940, România a schimbat haina politică pe care o purtase până în acel an , iar noua orientare către Germania face ca şi comunitatea noastră religioasă din Berlin să crească, sesizând Biserica mamă şi Statul român în aşa măsură,încât Minist.Cultelor de la Bucureşti, prin Ord.nr.14863 din 10 Oct.1940, numeşte pe părintele Vascan în funcţia de paroh al Românilor din Germania, dându-i ca ajutor, prin Ord. 15807/Oct.1940, pe teologul Zaharia Duhu în funcţia de cântăreţ bisericesc.

După evenimentele de tristă amintire din Ianuarie 1941 şi a refugiaţilor din Basarabia şi Ardealul de Nord, începe un nou exod de refugiaţi politici către Germania, şi la acest număr de desţăraţi, li se adaugă un număr destul de mare de compatrioţi : studenţi trimişi la Universităţile germane, diplomaţi de toate gradele ce serveau ambasada română din Berlin, ca şi toate Consulatele pe care România le avea în marile oraşe ale Germaniei, funcţionari calificaţi necesari societăţilor industriale şi comerciale germano-române de curând create ,

muncitori, ofiţeri şi subofiţeri de toate armele trimişi la specializare, cum şi elevi ai diferitelor şcoli şi discipline militare.

Avându-se în vedere această situaţie nouă şi mai ales că de la 22 Iunie 1941 dorobanţul român mărşăluia cot la cot cu armata germană împotriva colosului bolşevic, guvernul Mareşalului Antonescu, în deplin acord cu cel german, cere Patriarhiei din Bucureşti să trimită un nou pastor sufletesc pentru creştinii ortodocşi români din Germania de atunci şi aşa se face că prin Ordinul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureştiului nr.22o39 din 1941, Ord. nr.7830 al Patriarhiei Române şi Ord.nr.6729 al Ministerului Muncii şi Ocrotorii Sociale, ambele ordine din 1942, apare la Berlin , la 1 Ianuarie 1942 Părintele Iconom Stavrofor şi Consilier patriarhal, Emilian Vasilovschi. Şi tot la acea dată guvernul român, în deplin acord cu autoritatea bisericească superioară, emite Decretul oficial de înfiinţarea " Bisericii Ortodoxe Române din Germania", care cuprindea şi teritoriul Austriei, iar guvernul celui de-al treilea Reich german îi acordă sprijinul şi ocrotirea necesară.

Echipa eclesiastică veche lasă locul celei noi.Părintele Aurel Vascan se pare că a plecat în ţară, iar teologul Constantin Zaharia-Duhu ia calea unui nou refugiu la Paris şi acolo, la Issy les Moulineaux este arestat de către Gestapo şi dus la Buchenwald-Fichtenhain, unde se mai aflau 4oo de prizonieri politici români şi acolo moare în bombardamentul anglo-american din 24 August 1944, împreună cu alţi prieteni şi compatrioţi ai săi.

La cererea părintelui Iconom Stavrofor Emilian, noul paroh, autorităţile civile şi bisericeşti române îi trimit personalul deservent necesar şi aşa vedem apărând la Berlin în decursul lunilor ce se scurg : preotul dr. Visarion Puiu, protodiaconul Ioan Boştinescu, protodiaconul Alexandru Cristea, diaconul Ioan Barnea, diaconul Grigore Cristea, care se află şi azi pe undeva pe valea Rinului mijlociu, cum şi cântăreţii Ioan Struc, licenţiat în teologie şi Nicolae Aioanei,absolvent al şcolii de cântăreţi bisericeşti de pe lângă Patriarhia din Bucureşti.

Începând cu instalarea sa, noul pastor sufletesc, cunoscut ca un bun administrator al bunurilor bisericeşti, licenţiat în teologie la Cernăuţi din 1912, licenţiat şi în litere cu specialitatea limba bermană pe care o poseda la perfecţie, funcţionând ca profesor în această disciplină la un liceu de fete din Iaşi,era elementul cel mai potrivit ca paroh la Barlin. Fiind deasemeni şi posesorul unui brevet de muzică vocală, părintele Emilian înfige vârtos plugul în ogorul duhovnicesc şi în cursul aceluiaş an, cu ajutorul autorităţilor germane, găseşte un măreţ locaş de închinăciune numit:

" Jerusalimerkirche" pe strada cu acelaş nume, pe care Statul român îl cumpără, împreună cu casa parohială compusă din 20 de încăperi. Se străduieşte apoi de-i instalează iconostasul necesar unei biserici ortodoxe, făcând din acest ansamblu o adevărată citadelă românească.

Tot prin grija Sfinţiei sale se formează la Berlin primul cor al Bisericii Ortodoxe Române din Germania, pus la punct şi condus de unul din cei mai mari dirijori ai timpurilor, o mândrie românească, mult prea cunoscutul maestru al bagheţei, Sergiu Celibidache, pe atunci student al unei discipline de ştiinţă pozitivă, în prezent conducător al Orchestrei Filarmonice din Munchen-West Germany.

După marele bombardament al Berlinului, la 22 Noembrie 1943, Biserica şi Casa parohială fiind avariate, părintele cu familia sa se retrage la Bukov, cale de 50 de km. de Berlin, de unde venea în fiecare zi să se îngrijească de reparaţiile ce erau necesare bisericii avariate. La 21 Iunie 1944,la trei ani de la întrarea României în război alături de forţele Axei, cade asupra Berlinului cel mai mare bombardament ce a avut loc şi cu acea ocazie Biserica şi Casa parohială sunt şterse de pe planul Berlinului. Ca să nu mai rămână nici un semn românesc în metropola de pe Spree, aşa zisul regim românesc instalat la 23 August 1944 de către Soviete, vinde terenul acoperit de dărâmături al Bisericii Ortodoxe Române din Berlin, aşa cum a procedat cu toate proprietăţile pe care Statul român le avea în Grecia.

În timpul guvernului român de Exil de la Viena, Sept. 1944-Mai 1945, format de către dl.Horia Sima, părintele Emilian Vasilovschi nu răspunde chemării Mitropolitului Visarion Puiu de a se încadra în noua orânduire, cu toate că între dânşii erau strânse legături de prietenie şi colaborare din vremea când Înaltul Ierarch era întâiul stătător al scaunului metropolitan din Bucovina, şi Sfinţia Sa a rămas în aşteptare până la sfârşitul marelui cataclism când pe întreaga Germanie domnea plângerea şi scrâşnirea dinţilor, iar în Capitala sa ce zăcea în troene de cenuşe fierbinte, încă nu mai rămăsese piatră pe piatră.

După instalarea comunismului în România, 23 August 1944, conducătorul Parohiei, considerând că natura regimului dependent de Uniunea Sovietică nu îngădue nici-un fel de libertate Bisericii Ortodoxe, ci dimpotrivă o foloseşte ca o unealtă, a încetat relaţiile de subordonare cu Patriarhia din Bucureşti. Până în 1953, Parohia română din Germania a rămas astfel într'o stare de independenţă, având totuşi relaţii permanente cu Mitropolitul Visarion Puiu care se găsea în Elveţia. Situaţia era confuză şi pentru a pune capăt acestei situaţii de nesiguranţă, părintele Emilian Vasilovschi se îndreaptă către Patriarhia de Constantinopol,(anexa 1),cu ru-

gămintea de a lua sub protecţia canonică Parohia Ortodoxă Română din Germania, cu condiţii speciale :

- Autonomie, deci doar o subordonare formală ;
- Libertatea de a se reîntoarce sub ascultarea Ierarhiei ortodoxe româneşti când împrejurările politice o vor permite, sau la constituirea unui Sinod ortodox românesc, valabil, în Exil, sau la eliberarea ţării, deci la eliberarea Patriarhiei din Bucureşti de condiţia unei unelte a regimului sovieto-comunist.

Patriarhia Ecumenică a acceptat aceste condiţii printr'un act bilateral scris şi astfel, prin scrisoarea din 28 Noembrie 1953,(anexa 2), a Mitropolitului Athenagoras, Exarh al Patriarhului ecumenic, cu reşedinţa la Londra, se confirmă intrarea nominală a Parohiei Ortodoxe Române din Germania sub jurisdicţia Patriarhiei ecumenice, respectiv a Exarhatului pentru Europa de Vest.

Pentru motive pe care nu le cunoaştem, probabil pentru o mai bună funcţionare, părintele Emilian Vasilovschi a cerut în anul 1963 trecerea sub protecţia Mitropoliei ruseşti, care era Exarhat al Patriarhiei scumenice cu reşedinţa la Paris şi cererea a fost aprobată, după cum se vede din scrisoarea Mitropolitului Exarh Georges Tarasov.

La 1 Septembrie 1963, Biserica Ortodoxă Română din Germania are un nou slujitor, în persoana Cucernicului preot Dumitru POPA, care după decesul Părintelui arhipresviter mitrofor Emilian, este confirmat de către Înalt Prea Sfinţia Sa Exarhul Georges, ca urmaş şi conducător al Bisericii ortodoxe române din Germania.

La 15 Septembrie 1966 se formează o nouă Asociaţie de cult ortodox pe întreaga Germanie Federală, cu sediul la Freiburg, având aceeaşi denumire de "Biserica Ortodoxă Română din Germania", aprobată ca e.V. de către autorităţile competente germane, ord.542/1966. Din anumite considerente ale Patriarhului ecumenic, Exarhatul Ortodox din 12 rue Daru,Paris 8-e, este transformat în Arhiepiscopie Ortodoxă, iar la propunerea dlui Demostene Nacu, delegatul permanent al Bisericii din Germania pe lângă Exarhat şi apoi pe lângă Arhiepiscopie, prin şedinţa sa din 22 Ianuarie 1971, Patriarhul Ecumenic din Constantinopol şi Sinodul său, confirmă Arhiepiscopia mai sus amintită, ca Arhiepiscopie Multi Naţională şi această confirmare ne este adusă la cunoştiinţă la 17 Februarie 1971, printr'un comunicat semnat de către : I.P.S.Meletios, Mitropolit Exarh al Patriarhului ecumenic din Constantinopol, I.P.S. Arhiepiscop Georges şi Prea Sfinţia Sa Episcopul Metodie, (anexa 3).

Începând cu 1 Ianuarie 1978, Biserica Ortodoxă Română din Germania federală are un nou slujitor în persoana neobositului părinte dr. Viorel Mehedinţu.

Din cele expuse se vede clar că Biserica noastră re - prezintă o continuitate instituţională eclesiastică de când a luat fiinţă în 1938 la Berlin şi parafată de către autorita - tea românească la 1 Ianuarie 1942 sub conducerea Iconomului stavrofor şi mai târziu Mitrofor, Emilian Vasilovschi, până azi şi mai departe. Statutele Bisericii Ortodoxe Române apro- bate de către autorităţile germane cu adresa nr.542 din 21 No- emvrie 1966, precizează acest lucru.

Patriarhia Ecumenică, atât prin Exarhul de la Londra , cât mai ales prin cel din Paris, a respectat cu stricteţe a - cordul cu Biserica noastră, fără să intervină într'un fel oa- recare în treburile noastre din Germania.

Biserica Ortodoxă din Germania ocupă un loc propriu în Consiliul Ecumenic din Geneva, iar pe lista Bisericilor din Germania este trecută la propriul său loc,după cum la fel,pro- priul său loc îl are şi în cadrul Arhiepiscopiei multi-naţio- nale din Paris, încât putem afirma că Biserica Ortodoxă din Germania ocupă o poziţie de quasi-Episcopie.

Istoria EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE PENTRU EUROPA CEN- TRALĂ, de la FREIBURG-GERMANIA DE VEST.

În zilele de 19-21 Octombrie 1979, a avut loc la Frank- furt/M. primul Congres al Bisericii Ortodoxe Române din Germa- nia de Vest, la care au participat 73 de delegaţi, de la 8 Co- munităţi ortodoxe române, din care : Comunitatea din Frankfurt am Main, cu 32 de delegaţi, cea din Freiburg cu 16 delegaţi, cea din Mainz cu 2 delegaţi, din Munchen cu 7 delegaţi, din Nord-Westfalia cu 8 delegaţi, din Stuttgart cu 4 delegaţi,din Viena cu 1 delegat şi Elveţia cu 3 delegaţi. Ca delegat al Arhiepiscopiei multi-naţionale din Paris a participat dl Nacu Demostene. Congresul s'a ţinut în Sala de conferinţe a Bise- ricii Evanghelice " Weissfrauengemeinde" din Windmuhlstrasse 9, Frankfurt/Main.

Întregul program al Congresului s'a desfăşurat în con- diţii optime, iar discuţiunile ce au avut loc s'au menţinut la un nivel academic de exprimare şi colaborare la rezolvarea tuturor problemelor de pe ordinea de zi.

Cel mai important obiectiv realizat de Congres a fost înfiinţarea, cu unanimitate de voturi, a Eparhiei Ortodoxe Ro- mâne pentru Europa Centrală, din care vor face parte comunită- ţile bisericeşti de Exil din R.F.Germania, Berlinul Occiden - tal şi Austria, urmând a se purta discuţiuni ulterioare cu Co- munităţile ortodoxe româneşti din Elveţia, pentru a intra şi acestea în Eparhia nou înfiinţată.

Organizarea Congresului şi punerea la dispoziţia con- gresiştilor a tuturor facilităţilor necesare, au fost asigura- te de Comunitatea Ort.Rom. "Maica Domnului" din Frankf./Main.

Comisia Ecumenică pentru protecţia preoţilor ortodocşi din R.F.Germania, cu sediul la Munchen, a sprijinit ţinerea Congresului ortodox-român la Frankfurt/M şi a ajutat ca organizarea să fie în cele mai bune condiţiuni.

Conducerile autorităţilor locale şi regionale au expediat telegrame de salut şi încurajare congresiştilor români, iar organele poliţiei locale au vegheat ca lucrările Congresului să aibă loc în perfectă linişte şi ordine, faţă de ameninţările primite din partea unor necunoscuţi, dar, desigur,aceştia exprimând punctul de vedere al regimului comunist din România, care nu dorea ţinerea unui Congres religios al refugiaţilor români din Germania de Vest.

Presa germană şi Televiziunea locală au publicat reportaje ample despre discuţiile din Congres şi a deciziilor luate.

În baza referatului prezentat de Protoereul Dumitru POPA, în prima zi a Congresului, s'a luat decizia ca numele corect al Bisericii să fie : "Biserica Ortodoxă Română din Republica Federală Germania, Berlinul Occidental şi Austria", care făceau parte din teritoriul Germaniei, când a fost constituită Biserica Ortodoxă Română din Germania. Această Biserică va depinde canonic de Arhiepiscopia Ortodoxă multi naţională din Paris, 12,rue Daru,care stă sub jurisdicţia Patriarhiei Ecumenice de la Constantinopol.

Printre referatele prezentate în faţa Congresului a fost şi acela al dlui Eugen Popescu, Preşedinte al Comunităţii "Maica Domnului" din Frankfurt/M., care a propus înfiinţarea "Cărţii de Aur" a Bisericii Ortodoxe Române din Germania, ce va fi pusă la îndemâna istoriografilor de mâine spre a-i ajuta să scrie istoria vie a Bisericii româneşti din Germania, de la înfiinţare la zi. În această Carte de Aur vor fi cuprinse : un scurt istoric al Bisericii, numele Arhiereilor şi al Preoţilor care au servit Biserica din Germania, Comitetele Comunităţilor Ortodoxe Româneşti, rezoluţiile Congreselor periodice ale Bisericii,etc. "Cartea de Aur" este ţinută la zi şi se găseşte la sediul Eparhiei la Freiburg. Congresul de la Frankfurt/M. a aprobat cu unanimitate de voturi înfiinţarea "Cărţii de Aur".

La sfârşitul Congresului, în ziua de 21 Octombrie 1979 s'a dat cetire unui Comunicat Final, cuprinzând recomandările şi deciziile mai importante aprobate de Congres, din care extragem următoarele :

a/. Preot Dr. Viorel Mehedinţu a comunicat Congresului şi acesta a salutat cu satisfacţie, sprijinul efectiv în spirit ecumenic pe care Bisericile Evanghelice şi Romano-Catolice îl acordă Bisericii Ortodoxe Române din Germania. Congresul apreciază că fără ajutorul celor două Confesiuni surori, existenţa Bisericii ortodoxe române din Germania ar fi fost

pusă în cumpănă.

b/. Congresul a adus mulţumiri pictorilor de origine română : Eliza Asavetei, Gheorghe Bossel şi Carol Schuschnig pentru contribuţia lor la buna desfăşurare a Congresului, prin organizarea Expoziţiei de icoane româneşti, pe lemn şi sticlă, într'una din sălile Congresului şi s'a decis ca numele lor să fie înscrise în "Cartea de Aur".

c/. Faţă de documentarea de înalt nivel ştiinţific şi istoric a dlui Dr.D.C.Amzăr, privind prevederile Consiliului Ecumenic de la Calcedon(anul 451), Congresul aprobă menţinerea în continuare, din partea Bisericii Ortodoxe Române din Germania, a jurisdicţiei canonice a Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol, aceasta fiind singura valabilă şi recunoscută de majoritatea Bisericilor ortodoxe din lume.

d/. Congresul şi-a însuşit propunerea dlui Şerban Orescu din Koln, ca Biserica Ortodoxă Română din Germania să solicite principalelor Confesiuni germane de participare la o acţiune comună pe lângă autorităţile din România, în vederea eliberării din închisoare a preotului martir Gheorghe Calciu-Dumitreasa, aflat închis în temniţele României pentru credinţa sa creştină. Ulterior Congresului, s'au redactat proteste comune pentru punerea în libertate a preotului Calciu.

e/. Una din rezoluţiile cea mai aplaudată de Congres a fost propusă de Preot Dr.Viorel Mehedinţu, prin care s'a precizat că Românii din Exil nu s'au rupt de Biserica Ortodoxă din România, ci s'au rupt de Ierarchia acestei Biserici, care s'a pus în slujba unui guvern ateu.

f/. Congresul a aprobat în unanimitate propunerea Comunităţii ortodoxe Române din Frankfurt/M., făcută prin dl Eugen Popescu, Preşedintele Comunităţii, de a se înfiinţa " Eparhia Ortodoxă Română pentru Europa Centrală", cu sediul în oraşul Freiburg din R.F.Germania şi a se dispune ca să se facă de îndată demersurile necesare pentru recunoaşterea sa de către Forul bisericesc superior şi înregistrarea la Tribunal, ceeace s'a făcut imediat la Tribunalul din Freiburg, Eparhia dobândind personalitate juridică.

Eparhia va face parte din Arhiepiscopia ortodoxă multi-naţională de la Paris şi va sta sub jurisdicţia canonică a Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol, sub care Biserica ortodoxă română din Germania stă din anul 1953.

*

Nu mult după înfiinţare, Arhiepiscopul George Tarasov a decedat şi a fost înlocuit la conducerea Arhiepiscopiei cu noul Arhiepiscop Gheorghe Wagner, fost Episcop ortodox la Berlin, care, în această poziţie, l-a hirotonisit pe Dr. Viorel Mehedinţu ca preot al Bisericii Ortodoxe Române din Germania.

În prezent, Eparhia de la Freiburg funcţionează în

baza vechii recunoaşteri din partea IPS Arhiepiscop Tarassov şi ea este condusă de fostul Şef al Bisericii ortodoxe române din Germania, Părintele Protoereu Dumitru POPA, ca Vicar Eparhial, ales de către Congresul ortodox român de la Frankfurt/M odată cu aprobarea înfiinţării Eparhiei de la Freiburg.

În anul 1980, Biserica Romano-Catolică din Freiburg a donat Eparhiei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală, o impunătoare biserică în oraşul Freiburg, iar cheile de la noul locaş bisericesc au fost încredinţate Vicarului Eparhiei ortodoxe române din Freiburg, Părintele Protoereu Dumitru POPA. Acesta a primit aprobarea conducerii Bisericii catolice din Freiburg să folosească noua donaţie ca sediu al Eparhiei ortodoxe române pentru Europa Centrală, primind denumirea de "Catedrală a Eparhiei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală".

Credincioşii Ortodocşi români din Europa Centrală, supuşi rânduelilor acestei Eparhii româneşti, stăruesc în dreapta lor luptă de a li se confirma un Episcop pentru Eparhia lor care să ia sub oblăduirea sa spirituală pe toţi refugiaţii români ortodocşi din Europa.

*

* *

cu trei anexe :

(Anexa 1) 77.

Düsseldorf-Rath, 13th November 1953
Franziskusstr. 179

His Grace
The Archbishop Athenagoras
Metropolitan of Thyateira

8, Dawson Place
London W.2.

Your Grace,

After a conversation which I had the honour to have with His Grace Metropolitan Germanos in June 1950 about the situation of the Roumanian Orthodox Church in Germany, I have approached His Holiness the Patriarch of Constantinople with the humble wish to be taken under the temporary canonical protection of His Holiness.

I have repeated this request in my letter of 8th June 1951 to Your Grace.

In consideration of the fact that in my opinion it is in the general orthodox interest that the Roumanian Orthodox Church in Germany enjoys a continuous canonical protection, I would respectfully ask Your Grace to submit my request to His Holiness the Patriarch of Constantinople that he takes me and my church under his high canonical protection until the possible establishment in Western Europe of a Roumanian Episcopate recognized by the Ecumenical Patriarchy and while the present difficulties of a contact with the Mother-Church are continuing.

I would also respectfully ask for a confirmation of my capacity as priest for all orthodox Roumanians in Germany and as head of the Roumanian Orthodox Church in Germany in which I was appointed by the late Patriarch Nikodemus. Furthermore I beg to express the wish to be subordinated directly to His Holiness the Ecumenical Patriarch or Your Grace respectively.

I am, Your Grace,

Your humble and obedient servant

(Archpriest Emilian Vasiloschi)

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ

ARCHBISHOPRIC OF THYATEIRA EXARCHATE OF W. & C. EUROPE

8, DAWSON PLACE

LONDON, W.2.

TEL. BAY 2947

(Anexa 2)

28th November 1953.

Rev. Father Vasiloschi,

I received your letter of the 13th instant, together with the copies of your two credentials.

The letter is a petition so that you would be sabordinated either to His All Holiness the Ecumenical Patriarch directly, or through myself.

I am happy to inform you that His All Holiness the Ecumenical Patriarch wrote to me one year ago, and gave me the authority to accept under my protection any Orthodox Clergyman, whose country is beyond the Iron Curtain, and is a refugee in any part of Europe.

In accordance with the above, I accept your petition and inform you that henceforth, you are considered as one of the Clergymen of the Metropolis of Thyateira and Exarchate of Western and Central Europe. You will mention my name in your Liturgies and in performing Holy Sacraments, and other services.

In addition, I appoint you as my representative for all the Roumanians who live within the German territory of my jurisdiction, with the right to organise new communities if needed, and refer to my Office if any necessity arises.

Yours with blessings

+ Archbishop Athenagoras

Exc.Sa Mitropolitul Meletios, Exarhul Patriarhiei Ecumenice,
Exc.Sa Arhiepiscopul Georgios si Exc.Sa Episcopul Methode,
declara ca este de datoria lor de a comunica cele urmatoare:

(Anexa 3)

S.E. le Métropolite Meletios [illegible]

S.E. l'Archevêque [illegible]

qu'il est de leur devoir de donner [illegible]

"Lors de la séance du Saint Synode en date du 22 janvier 1971, Sa Sainteté le Patriarche Oecuménique Athénagoras Ier et le Saint Synode du Patriarcat Oecuménique ont confirmé l'existence et le renforcement des liens canoniques qui unissaient et qui unissent l'Archevêché Orthodoxe multinational de l'Europe Occidentale, dont le siège archiépiscopal se trouve à la Cathédrale St Alexandre (Rue Daru-Paris), au Très Saint Trône Patriarcal Oecuménique et Apostolique."

Paris, le 17 février 1971

S.E. l'Evêque Méthode S.E. l'Archevêque Georgios S.E. le Métropolite Meletios.

Evêque Methode [illegible] + le Métropolite Meletios

"In urma sedintei Sfantului Sinod din data de 22 Ianuarie 1971 Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Athenagoras I si Sfantul Sinod al Patriarhiei Ecumenice au confirmat existenta si intarirea legaturilor canonice care au unit si care unesc Arhiepiscopia Ortodoxa multinationala a Europei occidentale, al carui sediu arhiepiscopal se gaseste la Catedrala Sf. Alexandru (Rue Daru - Paris), de catre Prea Sfantul Tron Patriarhal Ecumenic si Apostolic

Paris, 17 II. 1971

urmeaza semnaturile Exc. Lor

PRESA ROMÂNEASCĂ DIN STATELE UNITE ŞI CANADA *

de Alexandru NEMOIANU

Românii au început să se aşeze în America de Nord într'un număr mai mare începând cu sfârşitul veacului al XIX-lea. În timp, în Statele Unite şi Canada, au intrat peste 200.000 de români.

Comunitatea Românilor-Americani a fost alcătuită din trei grupuri mai importante. Primul grup îl reprezintă cei care au venit de la sfârşitul veacului al XIX-lea şi până la începutul anilor 20. Al doilea grup a fost format din cei veniţi între 1949 şi 1965. Iar al treilea grup sunt cei care s'au refugiat începând cu aproximativ 1970.

Fiecare din aceste trei grupuri a avut şi are trăsături distincte şi o evoluţie în bună măsură determinată de condiţii istorice diferite. O trăsătură comună a fost că ele s'au desvoltat în jurul bisericilor şi asociaţiilor lor. O altă trăsătură comună a fost aceea că Românii au păstrat interes pentru destinul tării de origine şi evoluţia vieţii politice şi sociale din România.

Pentru a păstra legătura între ei, de la bun început ei au publicat periodice. Cele mai multe au avut o viaţă destul de scurtă. După câteva numere, editorul nu mai putea face faţă cheltuelilor şi publicaţia îşi înceta apariţia. Altele însă au avut o lungă existenţă şi "America", oficialul Uniunii şi Ligii Societăţilor Româneşti din America, a ajuns la impresionanta vârstă de 82 de ani de apariţie neîntreruptă.

PERIODICE ROMÂNEŞTI ÎN STATELE UNITE.

" American Romanian Review". Şase numere pe an. Cleveland. Publicat de către Theodor Andrica(apare din 1977).

"Buletinul Casa Română", publicat de 4 ori în California. Apare din 1977.

"Comuniunea Românească", revistă de teologie cu apariţie neregulată. Sub auspiciile Episcopiei misionare din Detroit.

" Creştinul", publicat de către George Crişan în Hyattsville, Maryland. Publicaţie baptistă, apare neregulat.

"Dreptatea", publicaţie din New-York, apărut între 1974-1986.

" Drum", publicat în Pittsburgh, revistă de cultură începută în 1964.

"Exodus", publicaţie penticostală,Chicago, apare de

şase ori pe an. Petre Lascau.
"Faru Mântuirii",Akron, publicaţie neo-protestantă. A apărut în 1973.
" Frânza Vlahă", Bridgeport-Ct. Apare din 1978
"Lucruri noi şi vechi". Religios, publicat de Doru Motz în Fairfax, Va. din 1984.
" Meridiane" (apărut iniţial sub numele "Mincinosul"), Rodica Andrei,New-York din 1984 până în 1986.
" Mioriţa", publicat de Universitatea Rochester, N.Y. odată pe an.
" New York Spectator ", New York, de patru ori pe an, DR. Şerban C. Andronescu.
"România Pretutindeni", revistă de cultură,N.Y.1979.
"Roumanian Studies", Dept.de Istorie al Universităţii Illinois. Apare neregulat.
" Society for Romanian Studies Newsletter", Hunting-ton College, Hunington,In. neregulat, din 1976.
" Străjerul", publicaţie evanghelică, California, edi-tată de Valerian Buducea, apare neregulat.
" Tribuna Română", publicată în New-York de Radu Bu - zescu, din 1983.
" Unirea", oficial al Diocezei Catolice Române din Canton, lunar, apare din 1950.
"Unirea Românilor", publicat în câteva numere în 1984 în New-York.
"Vestea Nouă", publicaţie Penticostală, de Pavel Pop, în Saline, Mi.
" The Voice of the Martyrs", publicat în California, de Richard Wurmbrand.
" The Voice of Truth", publicaţie baptistă, apare din 1968, de şase ori pe an, în Wheaton, Il.

La ceste publicaţii se adaugă multe altele apărute în tiraj foarte mic, pentru scurtă durată. În plus, au fost publicate probabil sute de Buletine parohiale care aveau, pe lângă informaţii locale, valoroase pagini de literatură şi interes general.

Cel mai mare depozitar de periodice româneşti apărute în America este "Centrul de Studii şi documentare, Valerian D.Trifa ", din Jackson, Mi. Acţiunea de colectare a acestor periodice va trebui continuată cu mare grijă încă foarte multă vreme de acum înainte.

Desigur, presa românească din Statele Unite şi Canada va rămâne o sursă iniţială pentru studierea evoluţiei comunităţilor româneşti din America. Este bine ştiut că ocuparea României de către armatele Rusiei bolşevice a însemnat, între multe nenorociri, şi sfârşitul presei libere în România.

În acest context, rolul acelei prese a fost preluat de publicaţiile exilului care au putut informa Lumea Liberă despre cele ce se întâmplau în România. Prin aceasta, publicaţiile româneşti din exil sunt şi rămân o sursă esenţială de informare pentru cei srudiază şi vor să scrie istoria adevărată a României după 1944.

* Un studiu asupra acestui subiect a fost publicat în 1987 de către Dr. Gerald J.Bobango (Dr.Gerald J.Bobango, "For God and Country : The Romanian Press in America", în "Mioriţa. A Journal of Romanian Studies" , vol.XI,1987, University of Rochester, Dept.of Languages, New York,p.10-37).

Acest studiu reprezintă cea mai complectă analiză a presei româneşti în America publicată până în prezent. Lista periodicelor înclusă în acest articol a fost luată din studiul Dr. Gerald J.Bobango,care este lucrarea de referinţă asupra acestui subiect.

Un număr însemnat de publicaţii româneşti care au apărut în Exil, în America şi Canada, şi a căror nume nu le veţi găsi în acest articol, ele apar în evidenţa Bibliotecii Române din Freiburg-West Germany, şi le veţi găsi în alt articol din prezentul Volum, care tratează despre acelaş subiect.

*

* *

ZIARE ŞI REVISTE ROMÂNEŞTI APĂRUTE ÎN EXIL

1940-1990

de Eugen POPESCU

Nu se poate spune că a fost o preocupare deosebită din partea cuiva de a studia apariţia periodicelor româneşti în toate ţările lumii, pe unde s'au aşezat românii desţăraţi. Multe din ele şi-au încetat apariţia după primele numere, atât din lipsa mijloacelor de finanţarea tiparului, cât şi din lipsă de cetitori, sau chiar de colaboratori.

Sunt puţine periodicele care au străbătut un drum mai lung în apariţia lor. În lipsa unor date care să ne permită un studiu mai amănunţit al apariţiei periodicelor româneşti în lume, ne mărginim la însemnarea titlurilor acestora ce leam găsit în evidenţa Bibliotecii Române di Freiburg-Republica Federală Germană, pentru a dovedi că dorinţa şi preocuparea de a informa şi a fi informat a românului din pribegie a fost vie în toate timpurile şi împrejurările, din păcate nedovedindu-se o continuitate în funcţionarea mijloacelor de informare, decât în puţine cazuri, la unele din periodice.

Redăm mai jos lista periodicelor apărute, aranjate pe regiuni geografice, şi cât s'a putut în ordinea alfabetică, pentru a fi mai uşor de găsit :

AMERICA DE SUD ŞI AMERICA CENTRALĂ

1/. Association de los Romanos libres in Argentina	Buenos Aires
2/. Boletin	Brasil
3/. Boletin de Noticias	Buenos Aires
4/. Bul. Bis.Ort.Sf.Nicolae	Buenos Aires
5/. Bul.Bis. Mis.Sf.Ctin şi Elena	Buenos Aires
6/. Bul.Bis.ort.Rom.din Argentina,Paroh.Învierea	Buenos Aires
7/. Bul.Rom.Lib.din Amer. Sud	Buenos Aires
8/. Căminul	Sao Paulo
9/. Casa Noastră	Rio de Janeiro
10/. Cercul Unirea Română	Calle/ Chile
11/. Cetatea Luminii	Sao Paulo
12/. Cuget Românesc	Buenos Aires
13/. Curierul Creştin	Buenos Aires
14/. Curentul Românesc	Buenos Aires
15/.Curierul	Brasilia
16/. Dacia	Rio de Janeiro
17/. Exil	" " "

18/. Însemnări	Buenos Aires
19/. Învierea	" "
20/. Noticioso del Movimento Romania Libre	" "
21/. Pământul Strămoşesc	" "
22/. Realitatea	Sao Paolo
23/. România	Buenos Aires
24/. Rumano (El)	Caracas
25/. Scorpionul legionar	Buenos Aires

America de Nord-USA

1/. Action Roumaine (L')	Detroit
2/. Acţiunea Românească	New-York
3/. Adevărul	Sharpsville
4/. Adevărul	Detroit
5/. America	"
6/. American Romanian Review	Cleveland
7/. Aquila Română	New-York
8/. Boian News Service	" "
9/. Brazda Străbună	Sharpsville
10/. Biserica Ort.Rom.	Van Nuys/Cal.
11/. Bul.Naţ.al Rom.Americani	Detroit
12/. Bull.Inf.Rom-Amer.Naţ.Congress	Chicago
13/. Buletinul Parohial	"
14/. Bul.Par.Ort.Rom.Sf.Treime	Los Angeles
15/. Bul.Catedralei Sf.Gheorghe	Detroit
16/. Bul.Ep.Ind.Sf.Gheorghe	New-York
17/. Bul.Par.Ort.Rom.Sf.Dtru	" "
18/. Bul.Com.pt.apăr.provinc.rom. Buc.Bas.Herţa şi Trans.	Gary-Indiana
19/. Comunitatea Românească	Detroit
29/. Curierul	Chicago
30/. Credinţa	Detroit
31/. Christos s'a născut	Holliwood
32/. Creştinul	Cleveland
33/. Cronica Românească	New-York
34/. Cuvântul Adevărului	" "
35/. Deşteaptă-te creştine	Holliwood/Fl.
36/. Exilul Solidar	New-York
37/. Ecoul României	" "
39/. Farul	Chicago
40/. Fiii Daciei	New-York
41/. Foaia Poporului	Cleveland
42/. Freedom or War	New-York
43/. Free Romanian (The)	Detroit
44/. Glasul Poporului	"
45/. Glasul Evangheliei	San Leandro

46/. Gândire şi Artă	Detroit
47/. Holly Trinity News letter	Youngstown-Oh.
48/. Information Bulletin	Washington
49/. Inform.BUl.Rom-Amer.Center	Jackson-Michi
50/. Lumina	Cleveland
51/. Libertatea	New-York
52/. Lămuriri	" "
53/. Lumea LIberă	" "
54/. Luminătorul	Detroit
55/. Logos	Plainfield
56/. Lumea Creştină	New-York
57/. Mesagerul	Detroit
58/. Micro Magazin	New-York
59/. Monit.Comit.Naţional	Washington
60/. News and Public Sentim.	Grace Lake
61/. Noi	Detroit
62/. News Pioneer (The)	Cleveland
63/. Orizont Românesc	Los Angeles
64/. Oastea Domnului	Holliwood
65/. Porunca Vremii	New-York
66/.Parish Bull.(The)	Gary/Indiana
67/. Parish Bulletin	Merrillville
68/. Prietenul	Chicago
69/. România Democrată	New-York
70/. Romanian Bulletin	Cleveland
71/. Romanian News	Washington
72/. Roumanian Sources	Pittsburgh
73/. Românul	New-York
74/. Roumanian Philatelic Studies	" "
75/. Românul American	Detroit
76/. Solia	Jackson/Michi.
77/. Sport Illustrated	Chicago
78/. SEmănătorul	"
79/. Semnele Timpului	Dearborn
80/. Speranţa	New-York
81/. Toughts from Exile	Jackson/New-Y.
82/. Tribuna	Detroit
83/. Tribuna	Heston/Hounslow
84/. Unirea	Cleveland
85/. Universul liber	New-York-Los-Ang.
86/. Vers	Gary-Indiana
87/. Vocea Poporului	Detroit
88/. Vestea Bună	Los Angeles
89/. Vestitorul	Oakland
90/. Weekly Bulletin	Cleveland
91/. Yearbook of Rom.Studies	Tampa/Florida

AUSTRALIA şi NOUA ZELANDĂ

1.	ARA-Bull.de inf. a Românilor din Australia	Melbourne
2.	Milenii	Sydney
3.	Miorița	Hamilton/N.Z.
4.	Blestem	Bondi Junction
5.	Carpații	Sydney

CANADA

1.	ARC	Montreal
2.	Bănatu-i fruncea	Toronto
3.	Bul.Paroh.Sf.Gheorghe	Toronto
4.	Biserica şi Şcoala	Windsor
5.	Candela	Montreal
6.	Courrier Roumain	"
7.	Candela	Toronto
8.	Cuvântul Românesc	Hamilton
9.	Îngeraşul	Toronto
10.	Luminița	Kitchener
11.	Patria Română	Alberta
12.	Rădăcini	Kitchener
13.	St.Nicholas Rom.Ort.Church	Regina/Sask
14.	Tribuna Română	Toronto
15.	Tribuna Noastră	Canada
16.	Troița	Toronto
17.	Toronto Aroy News	"
18.	Universul nostru	Montreal
19.	Veritas Informations	"
20.	Vestitorul Rom-Canadian	Kitchener-Wat.
21.	Voice of Freedom	Toronto

EUROPE

1.	Free Romanian Pres	London
2.	BIRE	Paris
3.	Lupta	St.Cloud/France
4.	Lupta Română	Paris
5.	Opinii	Champs Marne
6.	Unirea	Paris
7.	Limite	Paris
8.	Azi spre Mâine	Freiburg W.G.
9.	Curentul	Munchen
10.	Dialog	Frankfurt/M.
11.	Stindardul	Furstenfeldbruck
12.	Vatra	Freiburg W.G.

ELVEŢIA

1. Căminul Românesc — Geneve

SPANIA

1. Carpaţii — Madrid
2. Ţara şi Exilul — "

SUEDIA

1. Curierul Românesc — Angered

*
* *

EXILUL ROMÂNESC DIN AUSTRALIA

de Dr. C.I.Untaru

I. O TREIME DE VEAC DE LA ÎNFIINŢAREA ASOCIAŢIEI ROMÂNILOR AUSTRALIENI.

Legat sufleteşte cu întreaga mea fiinţă de Asociaţia Românilor din Australia(ARA), fie ca Secretar. Casier sau Preşedinte activ, iar după aceea în calitate de Preşedinte de onoare pe viaţă, ales de Adunarea Generală, în 1967-mă gândesc cu emoţie, evlavie şi nostalgie astăzi, la cei 30 de ani,care au trecut de la înfiinţarea primei organizaţii româneşti, în această parte îndepărtată a lumii.

Pentru a aprecia la justa ei valoare această înfăptuire, trebue să subliniez, că la sosirea noastră în Australia, în primii ani după sfârşitul celui de-al doilea război mondial, noi n'am găsit nici alte organizaţii româneşti, sau alţi Români, stabiliţi înaintea noastră, ca în America, ce ne-ar fi putut să ne îndrepte primii paşi. În afară de această lipsă, foarte puţini dintre noi cunoşteam, într'o oarecare măsură limba engleză pentru a ne descurca cu oamenii şi autorităţile în mijlocul cărora trăiam, iar printre Australieni nu era aproape niciunul, care să cunoască limba noastră, iar cursuri de limba engleză pentru Români erau cu totul inexistente. Apoi, eram săraci lipiţi pământului, veniţi din lagăre de refugiaţi dintr'o Europă ruinată de război şi nu eram pregătiţi sufleteşte şi nici profesional pentru a începe o viaţă nouă, într'o ţară de la capătul pământului, cu altă climă, situată în emisfera de sud.

Unii dintre noi eran deja la o vârstă înaintată, iar alţii copilandri încă. Unii aveam familiile cu noi, alţii eram despărţiţi de ele, rămase în ţară, în timp ce unii nu aveam pe nimeni. Cu alte cuvinte eram,oarecum, aduşi deavalma de apele unui potop, care se revărsase peste noi, fără ştirea, voia sau vina noastră. Singura noastră consolare era că-i mai bine aici decât în Siberia, dacă Ruşii ar fi pus mâna pe noi, în cazul că ar fi înaintat să ocupe şi restul Europei.

În afară de toate aceste toate greutăţi, refugiaţii din România, deşi puţini la număr, în comparaţie cu alte naţionalităţi, n'au fost aşezaţi de autorităţi în acelaş loc, pentru a forma un grup mai compact, necesar procesului de asimilare fără dezintegrare sufletească, ci au fost risipiţi prin diferite centre de pe întinsul Continentului Australian, cele mai mari comunităţi româneşti putându-se forma, fără dispari-

ţie etnică, numai în oraşele Sydney şi Melbourne. Faptul că numai la Sydney, însă, a fost posibil să se organizeze o Asociaţie viabilă a Românilor, cu o publicaţie regulată, care să dăinuiască şi azi, cu toate vicisitudinile prin care a trecut se datoreşte unor împrejurări prielnice, care în alte centre ca Melbourne, bunăoară, unde erau Români mai mulţi decât la Sydney-nu au coexistat în aceiaşi măsură sau în acelaş timp.

Asociaţia Românilor din Australia, în forma în care o cunoaştem astăzi, a fost de fapt concepută din iniţiativa dlui Petre Gheorghe, un naţionalist din generaţia mai tânără. După ce el m'a descoperit pe mine, trăind într'un cort din Meadowbank, un cartier din Sydney, unde locuiam fără familie(care se găsea la circa 300 de mile, în lagărul de emigranţi din Cowral),ca muncitor la căile ferate- Petre Gheorghe a început a-i mobiliza şi pe ceilalţi Români aflaţi în acest oraş şi cu e - nergia şi fanatismul care-l caracterizau, a reuşit să ne grupeze pe toţi într'o Asociaţie, alegându-mă pe mine ca primul Preşedinte. Când am preluat noi organizaţia, veche de vreo 2 ani, de la fostul Dr.N.Florescu, care la rândul lui o preluase de la un fost Lt.Colonel Sandu, plecat după aceea în Europa,-n'am găsit niciun ban în casierie şi nici o altă activitate constructivă, pe care am fi putut reclădi. Aşa încât a trebuit s'o luăm de la început.

O altă împrejurare favorabilă pentru propăşirea ARAei, a fost existenţa în mijlocul nostru a regretatului Petre Tapalagă, un bănăţean cu un mare suflet de român, dedicat trup şi suflet cauzei naţionale. Într'adevăr, Tapalagă era acela care alerga peste tot în interesul Asociaţiei, care strângea lumea la cor, sau la dansuri naţionale, care cânta şi dansa el însuşi, închiria şi aranja săli pentru serbări, care nu lipsea de la nici-o manifestaţie românească şi nici nu se da înapoi de la niciun sacrificiu material sau personal, pentru organizarea luptei contra cotropitorilor din ţară. Prestigiul lui era mare printre noi, nu numai prin exemplul pe care ni-l dădea personal, ci şi prin faptul că era lipsit de orice va - tate. Dacă cineva lipsea de la "datorie", cum spunea el, de la vreo repetiţie la cor sau dansuri naţionale, dacă unii începeau să se mai certe între ei, Tapalagă era acela care îi vizita acasă chiar în acea seară şi, după ce le făcea o dojană părintească, nu-i lăsa până nu-i aducea pe calea cea bună românească. La adunările generale el lua parte activă la discuţii şi opoziţia, care ni se făcea pe acele timpuri, îl agitau atât de mult, înât de multe ori mi se plângea că-i dăunează sănătăţii. Eu însă îl încurajam mereu şi-i spuneam că trebue să continuăm să ne facem datoria până la capăt. Şi într' o bună zi el a plătit cu sacrificiul suprem al vieţii pe altarul românesc, murind subit dintr'un atac de inimă. Plecarea lui prematură dintre noi, fiind încă în floarea vârstei, a

fost însă o mare pierdere atât pentru Asociaţie, cât şi pentru mine personal, el lăsând un gol în urma lui, pe care îl simţim şi azi.

Al treilea factor, aş putea spune, de o importanţă crucială pentru iniţierea, consolidarea şi promovarea activităţii culturale ale ARA-ei, imprimându-i caracterul-pe care îl distingem şi azi- a fost sosirea la Sydney a familiei dlui Ştefan Verişan, tocmai în momentul în care se înjghebase Asociaţia din punct de vedere organizatoric. Ştefan Verişan avea o mare experienţă în domeniul folklorului nostru naţional, fiind trimis, prin concurs, de către Guvernul Român, în postul de director în învăţământul primar din Banatul Românesc din Jugoslavia. Am fost deci cu toţi fericiţi că soarta îi îndreptase paşii către Sydney, iar că noi, amândoi, ne-am putut înţelege unul cu altul de la prima întâlnire şi că am putut coopera tot timpul, cât am fost la conducerea ARA-ei. Noi, doi, ne împărţeam rolurile foarte bine : în timp ce dl.Ştefan Verişan se ocupa cu partea artistică a programului, eu aveam destul timp să mă dedic, în mod exclusiv, laturei politice, utilizând la maximum, manifestaţiile publice ale Asociaţiei în scop de propagandă românească. Mai târziu, fiindu-mi posibil să lucrez în centrul oraşului, într'o situaţie mai bună, am putut lua contact cu toate partidele politice australiene, cu toate autorităţile administrative, cu diferitele grupuri etnice şi în acest fel aveam ocazia să introducem ARA, cu programul cultural al dlui Verişan, în orice manifestaţie publică din oraş, din care mi se părea că putem obţine avantaje şi pentru propaganda românească.

Îmi vin în minte, în special, două evenimente, care în esenţa lor sunt de aceeaşi natură, însă cu amploare- diametral opuse.

Unul este felul cum s'a comemorat Ziua Unirii, poate pentru prima dată în Australia, acum vre-o 25 de ani, când eram puţini la număr, slab organizaţi şi n'aveam nici bani să închiriem vreo sală şi nici maşini sau alte mijloace de transport. Pe acea vreme cine avea o bicicletă era un om bogat, sau cine avea o casă a lui şi nu plătea chirie era o mare raritate. Românii se întâlneau prin parcuri şi discutau problemele lor stând pe bănci publice.

În aceste împrejurări, ne-am hotărât să îmbrăcăm în costume naţionale- confecţionate de noi, aici, din surogate, fiindcă originale nu existau- două familii : pe aceia a dlui Verişan şi pe a mea : tata, mama şi copii. Am luat apoi autobusul de la locuinţa mea din Old Guildford şi am poposit în centrul Parramattei, o suburbie a oraşului Sydney, unde la un colţ de stradă, cu drapelul românesc în mijlşocul nostru, am început cânta la vioară melodii româneşti, ca să se adune lumea. La fel cum făcea şi Salvation ARmy. După ce s'a strâns

ceva public în jurul nostru, cineva dintre noi, în costum național, care știa mai bine englezește și anume Dna Renate Untaru, s'a suit pe o lădiță de lemn și a început să explice celor din jur despre ce-i vorba : că noi suntem români(nu Balitici, cum credeau pe acea vreme Australienii că ar fi toți emigranții) și că a trebuit să ne părăsim căminurile noastre, pentrucă bolșevicii ne-au ocupat țara. Pe acea vreme, așa ceva era de necrezut în Australia, fiindcă nu sosise în Vest Slojenițin, care să scrie Arhipelagul Gulag, iar Cortina de fier era ermetic închisă. Pe de altă parte, riscul pentru rudele noastre de-acasă era foarte mare, pentrucă Stalin mai trăia încă, iar hingherii lui din România îi putea trimite pe ai noștri la Canalul Dunărea-Marea Neagră, fără prea multe discuții. Noi, însă, eram mulțumiți în sufletele noastre, că ne-am făcut datoria de Români, față de Ziua Unirii Principatelor, chiar și în îndepărtata Australie, de pe acele vremuri.

Iar al doilea eveniment, care îmi trece prin minte și care constitue poate punctul culminant al activității ARA-ei, a fost punerea în scenă la Conservatorul de Muzică din Sydney, a piesei de teatru :"O scrisoare pierdută" de Caragiale și după aceea, plecarea în turneu cu această piesă la comunitatea românească din Melbourne, cu un grup de circa 30 de actori, membri în cor și în echipa de dansuri naționale. Acest efort artistic, care depășia cu mult resursele materiale și posibilitățile culturale al unei comunități modeste la număr, cum era grupul românesc din Sydney-n'ar fi fost posibil dacă Dl. Nicoară-Nixon n'ar fi rămas în Australia, după Olympiada din Melbourne și dacă în mijlocul nostru nu s'ar fi găsit dl Tache Polimeri, un grec din România, cu cunoștiințe de technică teatrală, însușite la Conservatorul de Artă dramatică din București.

Alte evenimente importante, care îmi trec ca o licărire prin minte- Buletinul de Informații ARA, a cărei colecție se găsește în întregime la National Library din Canberra, lea înregistrat pe toate- a fost și înființarea la Sydney a primei Biserici Ortodoxe Române din Australia, "Buna Vestire",de sub jurisdicția canonică a Episcopiei Ortodoxe Române din America. Apoi participarea, ani de-arândul, a unui impozant număr de Români în costume naționale, cu o mare pancardă pe care sta scris : Freedom for Romania", în procesiunile anuale, pe străzile orașului Sydney, în cadrul "Wharatah Spring Festival".

Ori, expozițiile de artă națională românească în vitrinile Băncilor din City și mai ales cooperarea cu alte grupuri naționale în organizația : " Anti-Bolshevik Bloc of Nations", în lupta comună de desrobire a țărilor noastre captive, al cărui Președinte pentru Australia și Noua Zelandă am fost ales, după revoluția de la Budapesta- această activitate

fiind menţionată şi în Congresul American, fiind publicată în Congressional Record-House, 17 August 1965. Sau, primul discurs la Radio în Australia, în limba română, pe care l-am ţinut la un 10 Mai la Sydney, discurs care n'a putut fi auzit în îndepărtata Queensland de către Românii adunaţi de la mari depărtări de către Dl Mircea Maghiaru la Mt. Isa- transmisia postului de radio din Sydney fiind prea slabă.

Prin această intensă activitate, care depăşea cu mult resursele unei mici comunităţi naţionale- Ara s'a putut impune şi faţă de autorităţi, începând cu marele bărbat de Stat australian, R.G.Menzies, şi terminând cu toţi miniştrii de emigraţie, de la Camwell încoace, cu care am avut corespondenţă şi lrgături permanente.

În lipsa unui Consulat Român în Australia, pe acele vremuri, ARA mai juca, faţă de autorităţile australiene, şi acest rol, neoficial, în chestiuni româneşti, emiţând adeverinţe de necăsătorie în România, de exemplu, pentru acei refugiaţi care doreau să se căsătorească în Australia ; sau, ca în cazul Medan, omorât într'un accident de maşină, a expediat mamei lui din România, despăgubirea de la Soc. de Asigurare Australiană, care altfel s'ar fi pierdut, dacă ARA n'ar fi iniţiat acţiune la Tribunal.

O treime de veac este mult în viaţa unui om, deşi în existenţa unei organizaţii nu este decât un popas. Acei dintre noi care am pornit la drum , cu 30 de ani în urmă, formând această Asociaţie, astăzi nu mai suntem tineri; iar cei care au fost mai tineri sau copii pe acea vreme, ne-au luat locul. Depinde de patriotismul şi abilitatea lor, ca cei mai noi sosiţi din ţară, să continue opera noastră naţională,începută acum 30 de ani, prin ridicarea ARA-ei la înălţimi încă şi mai mari şi le doresc lor, ca cel puţin ei să vadă "Libertatea" patriei, pe care noi am întrevăzut-o numai după sosirea noastră în Australia.

N'aş dori să termin aceste rânduri, fără a menţiona şi numele acelor Români, care au jucat un rol în ARA, fie ca membri în Comitete, fie în echipele de dansuri naţionale, teatru, cor, sau care au participat la organizarea de serbări şi manifestaţii publice. Alţii au fost simpli spectatori, însă ne-au dat sprijinul şi ne-au încurajat cu donaţii şi prezenţa lor regulată la serbări. Alţii ne-au făcut"opoziţie", după cum era şi firesc într'o ţară democratică, ca Australia.Cu toţii, însă, am participat la viaţa Asociaţiei, într'un sens pozitiv sau negativ şi prin aceasta i-am imprimat caracteristicele ; fără ei ARA n'ar fi fost azi ceeace a fost, în bine , sau în rău, timp de o treime de veac.

În ordine alfabetică aş dori să menţionez aci-şi Dumnezeu să mă ierte dacă memoria, după atâţia ni, m'a făcut să omit pe vreunul- pe : Creste Bălan, Gheorghe Banu,N.Bumbăces-

cu, Dr.N.Borun, Dl Boeru, bănăţeanul Petre Bugaru, stimata familie Danciul, cu cele trei simpatice domnişoare, în special talentata dansatoare Lilly ; apoi soţii Câmpan, Haralambie Căraş, Ion Canaghini, Aurel Casu, cu delicata şi talentata lui soţie,Helen, "Steaua" din piesa de teatru"O scrisoare pierdută" ; distinsa cântăreaţă Felicia Căluguru şi Căpitanul A.Căluguru ; veneratul colonel V.Cristea cu soţia, Gheorghe Dan ; familia A.Doslea, talentata familie de artişti a Dlui Hintz, familia Nicu Karras, familia Ilichiov cu simpatica lor fiică, familia bănăţeanului Iştvan,Dl inginer chimist Dumitru Roman, cu neobosita şi veşnic tânăra sa soţie Ştefi, talentata violonistă Olga Konrad, Dl Ştefan Lungu cu familia, Dna Mooy(născută Coandă), familia "businessman"-ului N.Manole, familia bănăţeanului, veşnic vesel, Toni Metzenerath, enigmaticul Ştefan Mitroiu, simpatica familie Sandu Georgescu,, familia Iulius Morgan, Dl Ştefan Morărescu, familia vajnicului bucovinean, Dumitru Nimigeanu, autorul zguduitoarelor amintiri :Însemnările unui deportat din Bucovina", carte tradusă şi în limba engleză şi turcă, împreună cu fiica Lenuţa şi soţul,Andrei, familia E.Neghina, "leaderul" opoziţiei" noastre, de pe vremuri, bunul şi neobositul Roman Toma Oprişa, Ion Puiu, harnica familie a Dlui Savu Postelnicu, " casierul nemuritor" al ARA-ei, distinsa Doamnă Reni Petre, soţia iniţiatorului Asociaţiei, familia F.Raica, Dna.Helen Sebeşanu, inimoasa cântăreaţa Maria Sabău, devotata familie Theo Silvaş,avocatul nostru şi "trouble-shooter-ul" Asociaţiei, simpatica familie a Dlui Ion Tulica, familia ing. E.Tecleş, harnicul sătmărean Ilie Toduţ, simpatica familie a Dlui Tomescu, familia cumpătatului ing. D.Vasilescu, precum şi familiile bunilor ardeleni Silaghi şi Zezeran.

Am lăsat mai la urmă familia neobositului bănăţean Mircea Maghiaru, care s'a dovedit a fi unul din cei mai devotaţi şi activi membri ai ARA-ei, ajungând la un moment dat şi Preşedinte al acesteia. De asemeni aş dori să subliniez contribuţia adusă de Dl Vasile Cristescu, ca Preşedinte al Asociaţiei, în repetate rânduri, şi în special al soţiii sale Elizabeth, care deşi de origine engleză, a îndrăgit atât de mult pe români, încât a intrat şi în cor, cântând muzică românească într'o limbă pe care abia o cunoştea. De Dl Nicoară-Nixon, un alt Preşedinte al ARA-ei, am mai pomenit deja mai sus. Venind mai târziu în mijlocul nostru, el a dat dovadă, prin talentul său declamatiriu şi continuă muncă, de a fi un membru de valoare al ARA-ei

Iar, last non least, doresc să menţionez aici şi aportul dezinteresat şi însufleţit al Doamnei Renate Untaru, fiica unui fost General al Armatei Germane şi a cărei paşi au fost îndreptaţi de soartă către interesele româneşti, prin studii, încă de pe băncile Universităţilor din Munchen şi din

Berlin şi care în Australia n'a precupeţit nici timp şi nici muncă, în scopul promovării valorilor culturale şi ale drepturilor naţioanle ale Poporului Român.

Iar de la Melbourne, aş dori să menţionez aci, dintre mulţi prieteni, cu care am colaborat, în afară de Dl Ştefan Moldovan-pe aprigul aedelean şi vechiul luptător naţional, Ion Hanciu, care a jucat un rol important şi de lungă durată în activitatea patriotică a Românilor din Statul Victoria şi în această calitate a avut legături strânse şi cu ARA din Sydney.

Dar, nu trebue să uităm nici pe aceia, care au pornit cu noi la drum, acum 30 de ani şi care azi nu mai sunt printre cei în viaţă. În afară de Dr.N.Florescu şi P.Tapalagă, pe care i-am menţionat deja, aş dori să-i mai pomenesc şi pe Minu Baca, Marin Marin, Nicu Tăgăraş, Vârgolici, Mămăligă şi Alexandru Tudor, care cu toţi au avut legături cu ARA, într'un fel sau altul. Dumnezeu să-i aibă în pacea Sa.

Desigur, că evenimentele la care mă refer mai sus s'au petrecut numai în perioada în care eu am jucat un rol activ în treburile ARA-ei. Personal nu regret nimic şi nu revendic niciun merit pentru ceeace făcut pentru cauza românească în Australia, pe care am considerat-o ca o datorie pentru mine, ca şi pentru fiecare. Cer iertare, dacă fără nici-o intenţie din partea mea am ofensat sau am făcut vreun rău cuiva în decursul activităţii mele. Iar când a fost vorba , însă, despre Ţara noastră, nimic nu mi s'a părut prea greu, sau prea josnic de îndeplinit ; am funcţionat cu acelaş devotament la vânzarea băuturilor în bar, cât şi în faţa microfonului ca Preşedinte. Iar dacă am avut şi eu vreodată greutăţile şi neplăcerile mele, pe care nu le împărtăşam şi celor din jurul meu, pentru a nu-i descuraja- mă consolam eu singur la gândul că ceeace făceam, nu era pentru Românii din Australia, ci pentru nefericiţii noştri fraţi din ţară.

Dacă am un regret este este că n'am putut face mai mult pentru România mea şi mulţumesc lui Dumnezeu că m'a învrednicit să-mi pot sacrifica atât timpul cât şi energia,pentru Ţara în care m'am născut şi am văzut prima oară lumina soarelui pe cerul Bărăganului şi al Dunării bătrâne : drum lin, fără praf şi fără hopuri.

1984, Sydney

II. VIAŢA RELIGIOASĂ A ROMÂNILOR DIN AUSTRALIA.

Biserica "Buna Vestire"din Sydney a fost înfiinţată în anul 1958, sub jurisdicţia canonică a Episcopiei Ortodoxe Române din America, primul paroh fiind Preotul Th. Kantridis, decedat de mai mulţi ani. De atunci, Biserica a fost lipsită

de un preot permanent, care să se ocupe numai de religia creş-
tină, fără nicio preocupare de natură politică, în afară de a-
ceea de a susţine dreptul la libertate naţională şi religioa-
să a poporului român. În decursul anilor, slujbe religioase
nu s'au ţinut decât în mod sporadic, de către preoţi în vizi-
tă prin Australia, ca Preotul Crăciun Jun., parohul Bisericii
Ortodoxe Române din Miami,Florida-USA, şi a Protoereului Du -
mitru Em.POPA, Vicarul Eparhiei Ortodoxe Române pentru Europa
Centrală, Freiburg,RFG. Părintele Crăciun s'a deplasat şi la
Melbourne, cu aceeaşi ocazie, pentru oficierea unui serviciu
religios.

Cu ocazia Adunării generale anuale, din 25 Iunie 1982,
ţinută la Casa Estoniană din localitate, s'a ales următorul
Consiliu Parohial pe anul viitor : preş.Dr.C.I.Untaru, vice -
preşedinte Constantin Chiriţă, secretar Marin Cristescu şi ca-
sier Ion Berechet.

Protoereul Dumitru Em.Popa, în a doua sa vizită în A-
ustralia.

De această dată, călătorind pe cont propriu şi înso-
ţit de fiica sa Rodica, Protoereul Popa a oficiat între 5 Au-
gust şi 17 Septembrie 1982, 6 slujbe religioase, după cum ur-
mează : 3 la Sydney, 2 la Melbourne şi 1 la Adelaide.

Prima liturghie la Sydney a avut loc Duminecă 8 Au -
gust, ora 10, la Biserica sârbească din Flemington, într'o
frumoasă zi însorită de primăvară şi o frăţească atmosferă ro-
mânească. La slujbă a participat foarte multă lume, atât cei
mai în vârstă cu copiii lor, cât şi numeroşi refugiaţi sosiţi
mai de curând, din scumpa noastră ţară de la gurile Dunării.
La strană era neobositul şi bine cunoscutul în viaţa cultura-
lă şi naţională din Australia, dl Ştefan Verişan, actualul
director al Şcolii româneşti din Sydney, împreună cu dl Mir-
cea Maghiaru şi doamnele Verişan, Călugăru şi Ana Pop. După
serviciul religios, dl C.Pantiş, Preşedintele Asociaţiei Ro-
mânilor Australieni, a ţinut un inimos discurs, îndemnând pe
cei prezenţi să nu uite pe fraţii lor care suferă azi sub ju-
gul comunist.

Dumineca următoare, 15 August, de ziua Sf.Maria, a a-
vut loc a doua liturghie la Sydney, la aceeaşi biserică şi la
aceeaşi oră, în prezenţa unui număr şi mai mare de credincioşi
care, după aceea , au luat parte la o agapă organizată de har-
nicile doamne ale comunităţii româneşti din localitate.

Între timp, la Melbourne, dnii Dragomir şi Moldovan
alergau peste tot locul pentru a găsi un loc de rugăciune şi
anunţau lumea să ia parte la slujba religioasă. Liturghia
s'a ţinut Duminecă 22 August, ora 2, la o frumoasă Biserică
Anglicană din centrul oraşului, asistenţa fiind încă şi mai
numeroasă decât cea de la Sydney. Acest lucru se datoreşte

şi faptului că la Melbourne există o comunitate românească mai mare, în cadrul căreia se află şi un grup important de români originari din Banatul jugoslav care se ţin pe o linie curat naţională şi creştină. Este poate interesant de menţionat şi faptul că semnatarul acestor rânduri care l-a însoţit pe Protoereul Popa la toate slujbele religioase în Australia, a participat, împreună cu familia baptistă a vechiului său prieten, bine cunoscut în comunitatea românească din Melbourne, Ion Hanciu, în decursul aceleaşi Duminici, la slujba religioasă de la Biserica baptistă. Cu această ocazie, la invitaţia dlui Pastor Crăciun, am adresat asistenţei câteva cuvinte, subliniind în mod special importanţa luptei comune pentru asigurarea libertăţii religioase, care lipseşte astăzi în Romînia, astfel ca fiecare să se poată ruga nestingherit, în credinţa pe care singur şi-a ales-o. Ca urmare, dl Ion Hanciu, împreună cu familia, au participat şi dânşii la slujba religioasă ortodoxă, de după amiază, pe care am menţionat-o mai sus. O superbă agapă a avut loc în hall-ul bisericii. Cum Duminica viitoare, 29 August, eram aşteptaţi la comunitatea românească din Adelaide, pentru oficierea unei slujbe religioase şi acolo, a trebuit să părăsim Melbourne cu trenul de noapte, chiar a doua zi după liturghie. La Adelaide am ajuns dimineaţa, fiind întâmpinaţi la gară de dl ing.M.Jalea, împreună cu alţi români mai tineri, cu care fusesem în corespoundenţă, dar pe care nu-i întâlnisem înainte, deşi eu mai vizitasem Adelaide cu 10 ani în urmă. Deoarece grupul de refugiaţi mai tineri doreau, în afara de oficierea unei slujbe religioase, şi înfiinţarea unei organizaţii româneşti locale, precum şi a unei Parohii ortodoxe Române libere, a trebuit să ne punem imediat pe lucru. Cu această ocazie am menţionat faptul că va fi nevoe de două Comitete : unul pentru Asociaţie, şi unul pentru Biserică, deoarece, după legile australiene, Asociaţia şi Biserica unei comunităţi etnice, în afară de sprijinul reciproc pe care şi-l dau, datorită limbii şi originii,din punct de vedere administrativ şi financiar, însă, nu trebue să aibă nimic în comun. Astfel, s'a înfiinţat Asociaţia Românilor din Sudul Australiei (P.O.Box 288, Prospect 5082 S.A.) având ca bază Statutele Asociaţiei Românilor din Australia, din Sydney, alegându-se un comitet sub preşedinţia dlui ing. M.Jalea. Apoi s'a procedat la alegerea unui comitet parohial sub preşedinţia dlui N.Creţu, alegându-se ca nume al Parohiei Ortodoxe libere " Sf.Împăraţi Constantin şi Elena. Slujba religioasă a avut loc la o impunătoare Biserică Anglicană, din centrul oraşului, care s'a obţinut şi datorită eforturilor dnei Cornelia Deheleanu- o neobosită romîncă din generaţia mai veche care datorită cunoaşterii limbii engleze şi a sentimentelor ei româneşti s'a dovedit de un mare ajutor grupului de refugiaţi mai noi în contactul cu autorităţile şi alte cercuri

oficiale australiene. După slujba religioasă care a avut loc după amiază, pe la orele 2, şi la care a asistat, la fel, multă lume, mai ales că era pentru prima dată când se slujea o liturghie cu adevărat românească în oraşul Adelaide, asistenţa a luat parte la un picnic, organizat în curtea dlui Mihai Trifoi.

Cu această ocazie, ambele generaţii de refugiaţi, mai vechi şi mai noi, au petrecut cu mare însufleţire şi înfrăţire. O deosebită impresie a făcut apariţia dlui Ridley-Repciuc, într'un superb costum naţional din Bucovina, cu o tavă de pâine şi sare şi o ploscă cu ţuică, obicei atât de cunoscut pe vremuri pe acele meleaguri româneşti, astăzi sub ocupaţie străină. La fel ca şi la Melbourne şi Sydney, tot astfel şi la Adelaide, harnicele romînce din comunitate au fost acelea care au asigurat succesul deplin al agapelor şi slujbelor religioase, unde, unele dintre ele au venit în costume naţionale, împreună cu copiii lor. La câteva zile după liturghia de la Adelaide, am pornit cu maşina spre Melbourne, datorită amabilităţii tânărului Marin Craiu, lăsând în urma noastră acest încântător şi liniştit orăşel australian, care prin curăţenia şi poziţia lui pitorească ne amintea de un colţişor din Munţii noştri Apuseni . Cu multă nostalgie ne-am luat rămas bun de la atâţia prieteni sinceri, pe care cu o săptămână înainte abia dacă-i cunoşteam după nume.

Duminecă 3 Septembrie, la aceeaşi Biserică Anglicană din Melbourne a avut loc a doua slujbă religioasă la care a participat un număr de credincioşi şi mai mare. După liturghie asistenţa s'a deplasat în acelaş hall al Bisericii, la o agapă, după care s'a ţinut o adunare generală, sub preşedinţia dlui Emil Cica, pentru alegerea unui comitet al Biserici Ortodoxe Române libere care s'a hotărât să poarte numele de "Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril". După mai multe discuţii, adesea cam vioae, a fost ales un Comitet Parohial sub preşedinţia dlui Ion Nasea. La această adunare au participat atât preşedintele Românilor din Victoria, dl Vasile Vancea, împreună cu inimoasele surori ale fostului preşedinte Val Pantea, cât şi preşedintele Societăţii Româneşti din Victoria, dl Ion Stanca, împreună cu vice-preşedintele dl Aurel Dragomir, precum şi alte figuri cunoscute din comunitate, ca dnii Simion Moldovan, Bebe Luchian, Ciobaca, împreună cu familiile dlor. Cu toţi s'au declarat gata de a sprijini înfiinţarea şi susţinerea unor Biserici cu adevărat libere în Australia.

A doua zi, după slujba de la Melbourne, am luat trenul către Sydney, unde Duminecă 12 Septembrie, la aceeaşi Biserică sÂrbească din Flemington, a avut loc a treia şi ultima slujbă religioasă din acest oraş, însoţită, ca de obicei, de o agapă, încă şi mai însufleţită ca cele din'nainte. Luându-şi rămas bun de la noi, Protoereul Popa a promis că va mai reveni

în mijlocul nostru, plătindu-şi singur drumul, şi mulţumind familiei Sandu Negoescu, din Sydney, care i-a oferit totdeauna ospitalitate cu atâta generozitate. Protoereul Popa a spus că pleacă din Australia cu cele mai bune impresii, pe care o consideră ca una din cele mai bune ţări de peste ocean, atât din punct de vedere climateric cât şi din punct de vedere politic şi economic. El a promis că se va interesa, la întoarcerea în Europa,de preoţi care ar fi interesaţi să vină în Australia şi va recomanda câtor mai mulţi refugiaţi români să emigreze în această ţară.

Vizita Protoereului în Australia a avut desigur un vădit succes, nu numai din punct de vedere religios, dar şi din punct de vedere naţional, fiindcă a reuşit să strângă în jurul Bisericii pe toţi bunii români, atât pe cei vechi, cât şi pe cei mai de curând sosiţi în mijlocul nostru.Acest succes se datorează faptului că în predicile sale, el s'a situat pe o linie pur naţională şi creştină, pomenind atât de strămoşii noştri ortodocşi, cât şi pe cei greco-catolici, atât pe Domnitorul Ioan Cuza şi Elena Doamna, cât şi pe Regele Carol I şi Regina Elisabeta, împreună cu Regele Ferdinand şi Regina Maria, atât pe oamenii politici şi pe luptătorii care au înfăptuit România întregită cât şi pe victimele actului de la 23 August 1944. Cu alte cuvinte, predicile sale convingătoare erau lipsite de ipocrizia preoţilor misionari comunişti, fiind inspirate de un sentiment curat românesc şi creştinesc, care mergea direct la inima celor prezenţi, după cum reese şi din întonarea de către cei prezenţi a imnului "Hora Unirii", cu care deobicei se terminau liturghiile sale. Retrăim par' că "Deşteaptă-te Române de Andrei Mureşanu :

"Preoţi cu crucea'n frunte
Că oastea e creştină..."

*
* *

EXILUL ROMÂNESC DIN CANADA

Redăm mai jos câteva din activităţile culturale ale Exilului românesc din Canada. Cineva a spus că în Canada se găseşte fondul de aur al Exilului românesc.

*
* *

LA 20 DE ANI

ORA ROMANEASCA - August 1972

De la început si pâna astàzi, am fost si sunt într'una pentru Asociatia Româna din Canada. Desi în 1953 nu eram stabilit definitiv în Montreal, totusi sunt mândru sà afirm c'am reusit sà obtin o salà, la biserica St-Vincent-Ferrier din Montreal pentru primele ei întrunuiri de constituire.

De atunci au trecut 20 de ani! *In acest timp, Asociatia Româna a facut progrese uimitoare pentru promovarea culturii si a cauzei românesti în tara ce ne-a adoptat.* Efortul ei a fost recunoscut de autoritatile guvernului din Quebec. Cari i-au încredintat, în vara acestui an, realizarea programului artistic si expozitia româneasca la festivalul folcloric de la Baie-St-Paul. Guvernul federal face acelasi lucru, acordându-i subventii pentru realizarea unui alt program artistic « *Miorita* » ce va avea loc la 8 decembrie 1973, la « *Manoir Notre-Dame-de-Grâce* », din Montreal.

Acesta este rezultatul unei munci, dusa cu mari sacrificii si cu multa perseverenta!

Cu ocazia acestei aniversari de 20 de ani de trudà, doresc Asociatiei Române din Canada si meritosilor ei conducàtori, viatà lungà si succese tot mai mari.

Preot Georges Cmeciu

LA SFINTIREA CRUCEI DE LA MORMANTUL LUI VASILE POSTEUCA

-Ora Româneasca, Oct. 1973-

La 6 Decembrie se împlineste anul de când « *Badia Vasile* » a plecat dintre noi! Momentul stingerei lui terestre ne-a mâhnit atunci teribil pe toti, dar aproape putem spune ca nu ne-a uimit! El tràieste de mult în vesnicie, iar moartea lui n'a însemnat decât despàrtire de trup. Pe Vasile Posteucà l'au cunoscut multi. Acel imens vulcan ce cu greu îl putea stàvili, acel preaplin pe care'l poseda se revarsa pe multe planuri fie literare, fie gazetaresti. Tinea o corespondentà vastà, fiind în contact permanent cu exilul si cu multe personalitati mondiale, dar pe misticul Posteuca, poate putini sunt acei care l'au întuit si care

au avut fericirea sa dialogheze cu el, Hrànindu-se din propriile lui experiente. Câtà liniste si câtà împàcare într'un om care cu profundà întelegere vorbea despre viata si moarte: TOT CE-I IN JURUL NOSTRU ESTE DOAR ILUZIE. CONCEPTELE, OBIECTELE TOATE SUNT DE SUBSTANTA MINTALA ne spunea el. TRUPUL, ACEST TEMPLU IN CARE NE FACEM VIATA SI'N CARE SUNTEM CHEMATI SI DESTINATI SA NE TREZIM LA REALITATEA MARE SI ULTIMA ESTE TRECATOR, FRAGIL SI PIERITOR. SE DESCOMPUNE. NOI VENIM DE DINCOLO DE EL SI TREBUIE SA NE CONTINUAM CALATORIA, PROCESUL MINTAL SI SUFLETESC SI DUPA DESPARTIREA DE EL, MAI ALES DUPA DESPARTIREA DE EL, DACA TINEM SA TRAIM, SA DOVEDIM CA AM INVATAT A MURI. Avea de asemenea obiceiul sa spunà cà de va muri e bine sa se stie ca el priveste totul ca destin. Credea infinit în Dumnezeu si avea certitudinea ca Cel de sus stie precis când va trebui sa treacà dincolo. De asemenea de multe ori ne spunea (cu ani în urma), ca nu'i nimic tragic în marile plecàri, ca nimeni nu trebuie sa'l plânga, fiindcà viata ne acoperà urma, vindecà ranile làsate si merge înainte, dar continuitatea vietei este de altà naturà si nemurirea are alte esente si alte dimensiuni. Asa gândea Badia Vasile!

Pe ziua de 9 Septembrie, a avut loc la vatrà, în cimitirul în care odihneste, sfintirea crucei dela mormântul lui. Câtiva dintre membrii Asociatiei Române din Canada (Dr. Taranu, Dl. P. Sultana, Fam. A. Fonta, Fam. M. Pop) au luat parte la aceasta ceremonie. Si acolo, lângà maiestoasa cruce de granit pe care este gravat epitaful* pe care el însusi l'a scris, noi prietenii lui, «*fratii lui dela Montreal*», am stat adânc smeriti si parcà de dincolo de mormânt i'am auzit glasul si îndemnul de al socoti mai departe printre noi, ca un plecat doar! *El care a fost unul dintre marii prieteni si sustinatori ai asociatiei noastre,* ba chiar si un donator fiindca ne'a daruit o buna parte din terenurile pe care azi se înalta la Val David, *centrul nostru cultural,* îi spunem asa cum i'ar fi placut sa auda: Badie matale traiesti acolo în *poiana arcului,* pe care o iubeai atâta si unde-ti placea asa de mult sa te plimbi, iar noi vesnic te vom considera... ca un plecat doar!

A. Fonta

ROMANIA TESTAMENT

* Sà treci din neam în neam acest cuvânt,
Din casa'n casà si din nume'n nume,
Ca noi pe tine te-am iubit pân'la mormânt
Si alta n'am avut mai scump pe lume...

Et nous l'écoutons, évidemment en langue roumaine.

BIRUITORI DIN CRANCENE INFRANGERI

Atribuita lui Radu Gyr

Nu dor nici luptele pierdute,
Nici ranile din piept nu dor,
Cum dor acele brate slute
Care sà lupte nu mai vor

Cât inima în piept mai cânta
Si bratele în stare sunt,
Ce-ti pasà'n drum de-o spadà frântà
Când tu înalti un steag mai sfânt

Nu esti învins atunci când sângeri,
Chiar daca ochi'n lacrâmi ti-s,
Cela mai crâncene înfrângeri
Sunt renuntàrile la vis...

« *Ca în lume-am sa mà duc*
De dor n'am sa mà usuc
Inima rea n'am sà duc
Ca inima rea, nu-i bunà
Te usuca într'o lunà. »

SATUL ROMANESC DE LA VAL-DAVID

— Locul original, plaiul românesc de sub vremuri a fost si ràmâne indiscutabil, satul. Plecarea din sat corespunde unei noi existente, înstràinarea. — Trecerea e dureroasà si acest sentiment se exprima prin dor, durerea înstràinàrii.

Stràin sunt, stràin mà cheamà
Stràin sunt, stràin îmi zice,
Stràin sunt pe und-m'or duce!

Acest sentiment dureros al înstràinàrii este insuportabil, si nu-si gàseste alinare si astâmpàr, pânà ce, ceea ce este profund etnic se înfàptuieste de la sine.

Urmarea în cazul nostru nu poate sà fie decât acel spatiu de fond national ancestral pe care Blaga îl numeste « *Spatiul mioritic* » dupà balada populara « *Miorita* ».

Cu acest orizont spatial, sufletul românesc se simte solidar si este legat de ultimele sale adâncimi unde fiecare din noi pàstreazà intr'un colt înlàcràmat de inimà, o vagà amintire paradisiacà.

Filosof al culturii, mistic dar în acelasi timp cu exceptionale însusiri abstractive, Blaga îsi pune problema destinului culturii noastre, îndreptându-se spre realitatea etnica reprezentatà prin satul românesc admirabil oglindit în poezia — « *Sufletul Satului* ».

« Copilà, puneti mâinele pe genunchii mei,
Eu cred cà vesnicia s-a nàscut la sat,
Aici orice gând e mai încet
Si inima îti zvacneste mai rar
Ca si cum nu ti-ar fi toate'n piept
Ci adânc, în pàmânt undeva

Aici se vindecà setea de mântuire
Si dacà ti-ai sângerat picioarele
Te asezi pe un podmol de lut
Uite e searà

Sufletul satului fâlfàie pe lângà noi
Cu un miros aprins de iarba tàiatà
Ca o càdere de fum din stresini de paie
Ca un joc de iezi pe morminte înalte. »

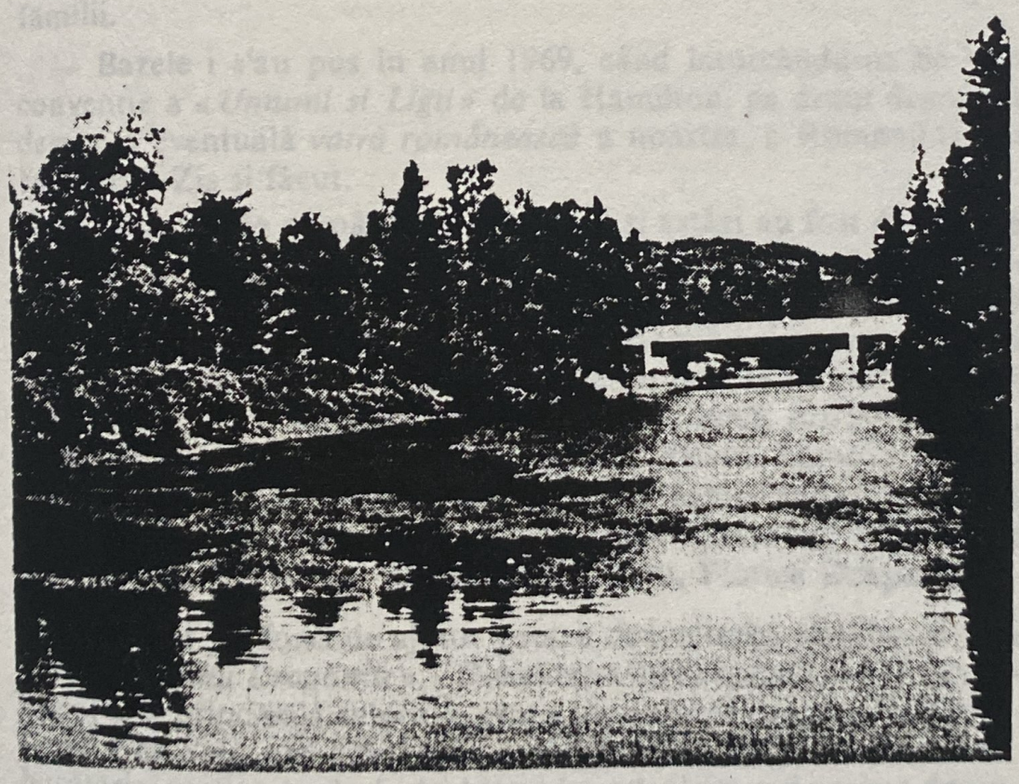

Le Pont des Roumains qui enjambe la Rivière du Nord et qui rattache la rue Predeal de Val-David, P.Q. À gauche, notre *Coin de Pays*.

Asa dar, după ce, satul românesc s'a indentificat cu plaiul pe unde «*umblà Dumnezeu cu Sfântul Petru ca la ei acasa*», el devine si o stare de existentà cu o vocatie creatoare, din care mai târziu, H. Stahl, face si o fiintà socială; satul românesc devenind obstea sàteascà.

— Asa s'a nàscut vesnicia la sate, toate «*pe un picior de plai, pe-o gurà de rai*».

Si Val-David este cum ar spune C. Noica; « *Poarta noastrà de cer* » si asta, ca si cum aici acest sat, ne impune constiinta românismului, într'un spatiu cuprins de o altà geografie, locuit de oameni care apartin totusi aceluias spatiu mioritic. Acest fond ancestral intervine oricând e vorba de a ne creea noi echilibre cum este adaptarea sau pieirea, fàrà sà ne fi gândit, fiindcà spatiul mioritic este de domeniul subconstientului. - Si asa ne-am fàcut satul nostru de la Val-David, care ràspunde exact acestor cerinte interioare si ne satisface.

— « *Poiana ARC* », coafatà pe fundalul ei de o pàdure, în vale stràbatutà de o apà curgàtoare peste care traverseaza *Podul Românilor,* dà imaginea unui tablou vechi, cu momente de fericire al unei noi familii.

— Bazele i s'au pus în anul 1969, când întorcându-ne de la o conventie a « *Uniunii si Ligii* » de la Hamilton, pe drum discutam despre o eventualà *vatrà românească* a noastra, a Românilor din Montreal. Zis si fàcut.

— Locurile de pamânt asa cum sunt si astàzi au fost donate de Alexandru Fonta, Vasile Posteuca si Ion Tàranu. Am format imediat un comitet de membri fondatori cu obligatia sà depunà suma de 500 dolari si sà ne ajute la amenajarea terenului si construirii unui Centru Cultural, sus pe poiana la poalele pàdurii. - S'au înscris atunci după donatori: Dragomir Stràinu, Petru Sultana, Adriana Fonta, Aurel Sdicu, Ionel Tàranu, Constanta si Ileana Tàranu, Nichita Tomescu si Nick Florescu. Ulterior au mai fost cooptati domnul si doamna Loghiade, Iosif Bota Constantin Carstoniu, Dr. Miron Gheorgescu, Ion Baciu, Gheorghe Raileanu, Florica Dragomir.

S-a creeat un fond de ajutor pentru dezvoltarea Val-David-ului numit « *Fondul Dragomir* ». - Din suma astfel adunatà ne-am achizitionat sala principalà sub care, gratie unui ajutor primit de la Secretariatul de Stat, am putut erija o fundatie de ciment si anexele ei: bucàtàrie, vestiar, toaletà. Au lucrat în cadrul acestui proiect doamnele: Erastia Sever, Ecaterina Loghiade, Ileana Tàranu, Rozeta Mociornita si Natalie Patrescu, la fel domnii: Nicolae Botescu, Mircea Manole si Ion Stànescu. Cei care au lucrat farà sà-si încaseze

retributiile, donându-le au fost acceptati în schimb membri fondatori; Dl. si Dna E. Loghiade, Cta Taranu, I. Bota, Ctin Carstoniu si Gh. Raileanu mai ales la cea de a doua fazà a lucràrilor, atunci când s'a construit Pavilionul de varà, Capela si s'a procedat la izolarea cu aluminium a Centrului propiu zis. Se întelege de la sine cà ar fi prea mare lista celor care în mod benevol au lucrat la Val-David, au pregatit primirile sau au ospàtat pe vizitatorii veniti de peste tot din America de Nord. - Totusi în ce priveste capela, munca si sacrificiile domnului Ràileanu, au fost scrise în cartea de aur a centrului de la Val-David, ca si munca benevolà prestatà de domnii: Petrut Ciorogaru, Gheorghiu si Tàranu la înstalarea troitei de langa fântânà.

Incepând cu vara anului 1972, am primit vizitatori români din întreaga diasporà, ba chiar si pe românii din tara de origine, cum a fost echipa de teatru pentru copii « *Ion Creangà* », sau altele care au participat la jocurile Olimpice din Montreal. - Am fost deasemenea gazde primitoare Centrului Multicultural « *Bois de Boulogne* » atunci când ne-au vizitat aproximativ 12 grupuri etnice diferite.

Satul Românesc de la Val-David cunoscut de toatà regiunea Laurentidelor, a devenit un centru de atractie si constituie prima asezare româneasca din Quebec. Faptul a determinat Comisia de Toponimie, la cererea noastrà evident, sà dea numele noului pod de « *Pont des Roumains* » si este pentru prima datà în analele Quebecului când asa cum spune scrisoarea de Toponimie a guvernului din Quebec *un toponim oficial marcheazà prezenta noastrà a românilor din Canada.* « *Ce nom accordé à un pont enjambant la rivière du Nord dans là municipalité de Val-David nous permet d'honorer la présence des Roumains établis au pays suite à leur demande* ».

Pe drept cuvànt, ziarul local « *Les Echos des Laurentides* », sub titlul sugestiv « *Les Echos des Romantides* », scrie la 4 Iulie 1976 cà, aici, la noi în Laurentides, românii sunt ca la ei acasa si e drept, cà atunci când ne-au invitat la ei si noi ne-am simtit tot asa de bine ca la noi, ca sà incheie cu « *Chez nous chers amis roumains, vous êtes chez vous* ». Dupà când le spuneam cà suntem români, multi dintre ei, ne întâmpinà cu « *ce mai faci* », sà le ràspundem « *merci, bine!* »

La Val-David au avut loc mai multe evenimente artistice si culturale, realizate de grupul folcloric « *Miorita* » condus de doamna Mariana Teofilovici si de Dl. Iosif Bota. Astfel la 3-4 Iulie 1976, întâlnirea multiculturalà de la Val-David de pe câmpia Arcului, ràmâne o amintire de neuitat. Au fost prezente 16 grupuri etnice, inclusiv grupul artistic de la Val-David alcàtuit din faimosul teatru de varà « *La Butte à Mathieu* ». - Era vorba de un sat românesc într'o Duminicà când oamenii se aduna în jurul bisericii, sà cânte si sà

joace. - Dimineata lumea a asistat la slujba religioasa oficiatà de pàrintele Gh. Cmeciu. Dupà predica Duminicalà, tinerii români frumosi imbràcati în costume nationale, primeau pe stràinii veniti, oferindu-le traditionala tuicà în ploscile care le atàrnau de gat în timp ce, doamnele din Asociatie, au început sà punà la masà sarmale si mititei agrementate cu vin alb sau rosu, dupà gusturile fiecàruia. - Dupà masà, grupul « *Miorita* » deschide festivitàtile cu interpretarea a câteva dansuri folclorice din diferite provincii din România ca: Ciuleandra, Hora olteneascà, Hora fetelor, Bàtuta moldoveneascà si Floricica olteneascà. Programul a continuat cu poemul Avram Iancu recitat de Mugur Mihaila si Le Bonheure recitat de Constanta Mihailà. A urmat Cristian Crafenco cu o compozitie propie; « *Rapsodia Românа de la Val-David* ». Cristian n'avea decât 9 ani si era student în anul ultim la conservator! A mai interpretat la pian si « *Vals de primavarà* » cu « *La steaua* » lui Eminescu. - Au urmat recitàrile; « *Noapte de vara* » în interpretarea Adrianei Stànescu si « *O Românie* » în traducere propie recitata de Mirian Bota.

In grupul celor mai mici, « *Miorita* » condusà de doamna M. Teofilovici, Codruta si Mugur Mihaila, Catalin Veiner, Oanà Toncov, Maria Darcha, Roxana Mihailescu, Adina Stànescu si Monica Bersoti, au oferit publicului mai multe dansuri populare ca: « *Alunelul* » si « *Trece rata Dunàrea* ». In încheiere, doamna Silvia Dragomir-Wyjade a interepretat la flaut doua cântece de Tiberiu Brediceanu. Doina Stàncuta si Dragu-mi mâhdro de tine.

Domnisoarele Sylvia si Liliana Anghelovici ne-a cântat acompaniate de acordeon de tàtal lor Bernard Anghelovici, cântece din bogatul lor repertoriu folcloric românesc. La orele sase seara, am aprins focul de tabarà pe lângà care am stat pânà s'a stins în zorii zilei! Despre aceastà Duminicà petrecutà într'un sat românesc ziarul Quebechez « *Le Sommet* » a scris: Aceastà sàrbàtoare câmpeneasca de la Val-David, a fost un admirabil succes românesc. « *C'est curieux, mais on ne savait plus avec les Roumains si c'était nous qui étions chez eux, ou eux qui étaient chez nous* ».

O SEARA IN JURUL FOCU[redacted]LUI DE TABARA DE LA VAL-DAVID

Era în 1970 când, dupà câteva zile de muncà benevolà si pionerat de defrisare ca sà màrim câmpia A.R.C.-lui de la Val-David, ne-am adunat în jurul focului si am început sà cântam, bàrbati si femei, în timp ce primarul nostru de la Val-David, Leonard Rachelli, ne servea vin în pahare cu floricele.

« *Paharel cu floricele / c'asa-i place gurii mele...* »

Am plecat numai dupà ce focul se stinsese, nu fiindcà nu mai ardea ci mai degrabà, de zorii zilei si de soarele care apàruse de dupà coama muntelui Condor când noii veniti mai tineri, desi cu ochii închisi mai ascultau încà, gurà càscà, romantele cântate de noi. Ne-am dat seama cât de mult le place si am tinut sà le scriem ca pe niste valori confruntate de cei care nu le cunosteau, pentru a le regàsi la cei care leau învàtat ca si la cei care le-au uitat.

Romanta este genul de muzicà apàrut în Principatele Românesti pe la jumàtatea secolului al XVIII-lea. Se crede cà prima romantà care s'a cântat la noi este « *Tu îmi spunea-i odatà* », versurile ei au fost adunate mult mai târziu, la 1850 de Anton Pann în culegerea sa « *Cântatorul Domnului* ».

Alti scriitori mari din secolul al 18-lea si 19-lea au cules din popor sau au compus versuri pentru romante « *La Salul cel negru* » pe text de Arskin, tradus de C. Negruzzi, este un bun exemplu. Compozitorii din veacul trecut, aproape toti au scris câte o romantà, de data aceasta cu caracter liric si mai pronuntat, melodii visàtoare, sentimentale, foarte usor de înteles. - Astfel Petre Mazzeti este autorul romantelor elegice « *Bàlcescu murind* ». Gheorghe Stelleti, al romantei, « *Ce te legeni codrule* ». Gheorghe Dima pune pe note; « *Somnoroase pàsarele* ». La început de veac, Sabin Dràgoi, admirabil cunoscàtor al cantecelor noastre nationale, el însusi compozitor de mare talent compune. Trandifir de pe ràzoare « *si Crizantemul* ». Multe dintre romantele noastre au fost celebre si au cucerit întreaga suflare românească. Dumitru Mihàilescu Toscani, a fàcut furori cu « *Smaranda* » în legàturà cu aparitia càreia pàstram urmatoarea istorie veche de peste 65 de ani.

— Totul se petrece în iarna anului 1920 cu putin înainte de Anul Nou, pe terasa Otetelesanu, unde mai târziu s'a construit palatul telefoanelor. - Acolo discutau despre teatru, poezie si muzicà, Fratii Tràian si Mihai Sorbul, Ion Minulescu, Stan Palanca, D. Mihàilescu Toscani si altii. - Dupà ce luase putinà tuicà fiartà cu boabe de piper, poetul Palanka se adreseazà publicului prezent cerându-i sà facà liniste pentru cà vrea sà le adreseze niste versuri.

Imediat dupa ce a terminat cu cetitul poeziei, toti cei prezenti coplesiti de emotie, l-au aplaudat frenetic iar Mihàilescu Toscani a luat din mâna lui Palanka foaia cu textul poeziei, dedicatà ficei lui Badea Pàdure, « *Novacul de peste Sobor* ».

Toscani într'o jumàtate de orà, a scris pe portativ o melodie, cheamà orchestra virtuosului violonist de la terasa Otetelesanu,

Petricà Motoi si dupà ce încearcà o alta jumàtate de orà cu ei, se întorc toti pe terasà. - Acum và rog sà-mi îngàduiti, zise Toscani sà và cânt noua mea romantà, « *Smaranda* » - De atunci Smaranda s'a înscris desigur pentru multi ani încà în repertoriul de romante ale fiecàrui student român. Foarte îndràgità este si « *Steluta* » pe versurile lui Vasile Alexandri. Unul dintre cei mai populari compozitori ai nostri de romante a fost Iosef Paschill « *In raristea de peste vii* », « *Sub visinul înflorit* » si mai ales « *Sà-mi cânti cobzar* » au ràsunat apropape jumàtate secol. Cu romanta « *La margine de Bucuresti* » - unde evoca un moment de mare dramatism, Màlineanu continua sà obtinà succese mari si astàzi. In timp ce, « *Imbàtrânesc si-mi pare ràu* » continua sà'ntinereasca!

Nu putem sfârsi enumàrarea romantelor celor mai populare si a compozitorilor, fàrà sà ne amintim de rolul jucat de faimosii nostrii làutari. - Celebrul Barbu Làutaru care a impresionat si pe Listz, Iancu Iancovici, Sava Pàdureanu, Cristache Ciolac si îndeosebi Grigoras Dinicu. - Toti au dus faima romantelor românesti departe peste hotare. Printre cântaretele cele mai cunoscute de noi care au fàcut sà circule romante românesti prin toata lumea, desigur, va amintim de Maria Tànase, Ioana Radu, Mia Braia. - Multi din ei ne-au pàràsit. In urma lor le fredonàm prin lume romantele. Muzica usoarà românească a fost întotdeauna comparatà cu marile succese internationale. Multi din noi îsi mai amintesc de slagàrele de odinioarà, cine nu-si aminteste de; Vasilescu, Dendrino, Kirculescu, Roman si altii care au îmbinat fericit romantele si ritmurile nationale cu talentul si cu genul lor de muzicà usoarà.

Epoca tangou-rilor la noi, Românii se situeazà cu putin înaintea celui de al doilea ràzboi mondial, adica în perioada când emigreazà cei mai multi români în spre Canada. Ca peste tot, tangourile si romantele au un caracter dramatic si exprimà acea zonà de inimà albastrà a unor tristeti, melancolii si chiar bucurii, « *Helas* » de scurtà durată! - Tangourile însa au ràmas ceea ce au fost, la toate popoarele, o melodramà dansantà. Cele care se mai aud pe la noi în Canada, exprimà disperarea, nu întotdeauna lipsità de un humor profund, dar, usor de descoperit. - Incepând cu « *Fata care m'a pàràsit, când mi-era lumea mai dragà, trecând prin acele ore triste cu cer posomorât, fàrà dragoste si terminat cu mai lasà-mà odata si apoi sà mor* », toate tangourile noastre intelectuale sau profane au cunoscut o epocà de glorie care mai dàinuie încà.

O altà temà este singuràtatea, caracteristicà romantelor, ca timpul care fuge, a tot ce trece si care nu mai vine. - Ba poate chiar a timpului care nu mai vrea sà treacà;

« Vreau ca sà-mi schimbi
de poti o clipà
Din sirul clipelor la fel ».

Ai nostrii aproape toti, aleargà dupà un loc de întâlnire, al unei iubiri care nu au încetat sà se caute. Desigur cei mai cântati sunt ciresii înfloriti sau salcâmmii, pe sub care toti vor sà-si întâlneascà iubitele. Cine nu a trecut cu o fatà de mânà pe sub un salcâm, acela nu a avut dragoste adevàrata. Ca si ciresii înfloriti, salcâmii sunt cântati tot sub forma plângerii omului înselat.

Iubita mea ispititoare,
Cu ochii dulci frumosi si mari
Pe sub salcàmii ninsi de floare
De ce tu azi nu mai apari?

— Un alt subiect scump este « *Mama* » mama aceea blândà ca o sfânta din icoanà si atât de dulce si duioasà pe care o plângem si care ne plânge neîncetat.

Ah mi s-a dus norocul, nu-l mai plânga mamà
La icoana prea curatà nu-l mai plânge mamà

Mama acea femeie pe care nimeni din lume nu o poate înlocui si pe care dac-am avea darul lui Vasile Militaru, ar fi prima pe care am imortaliza-o si noi la fel.

A venit aseará mama,
Din sàtucu-i de departe,
Cà sà-si vadà pe feciorul,
Astàzi domn cu multà carte
A batut sfios la usà,
Grabnic i-am iesit în prag
Mi s'a umezit privirea
De lubire si de drag...!

Venise sàràcuta de la sat sà-si mai vadà odatà feciorul, ce avea azi mai drag pe lume. Tata nu apare în aceste evocàri emotionante si când este vorba totusi si de el, sàrmanul, cântecul ne spune cà a plecat sau cà a murit. Adesea, sub aceste plângeri dezolate, se ascunde o filosofie cu un umor profund cum este acela când apare în aceste evocàri, *tata*. - Mai toate tangourile noastre sunt compuse de bàrbati care sub aparenta unei deziluzii, strecoarà sau dau vina pe femee, pe umerii càreia apasà toatà responsabilitatea rupturii. « *M-ai pàràsit* » autorul un bàrbat, îsi înecà astfel suferinta.

« Am plâns ades o lunà si mai bine,
Am regretat si-asi regreta mereu,
De nu prindeam de veste
Cà tu pe mine mà'nselai mereu!...

De rea a fost rea, càci iatà cum s'a consolat autorul nostru:

« Fàrà grije si nepàsare
Când te credeam mai sincerà din toate.
(se vede cà omul a cunoscut mai multe!)
Si sufletul unit de-al meu
Ca pasarea fugarà
Fàrà milà m-ai pàràsit »

E vorba aici de o tacticà a bàrbatilor de a-si proteja si pe viitor libertatea si independenta. - Và mai amintiti de: « *Victorie, Victorie, iubita mea m'a pàràsit* » în care poate fi vorba de numele iubitei fie de bucuria cà a scàpat de ea. - Tinerii nostrii de astàzi, par a fi mai multi atrasi de muzica nouà zgomotoasà cu tipete si exageràri psichodelice adormite de visuri sau trezite de exclamatii de bucurie, toate însa fàrà sens si abstracte. - Totusi, o întoarcere la cântece vechi, romante sau tangouri se obsearvà si la tineri, mai ales atunci când acestia descoperà în ele aspectul « *Pop* » sau « *Folk* » al acestei muzici mereu la modà, care le provine de la pàrintii lor, ca de exemplu:

« *Pocnind din bici* »
« *Smaranda* »
« *Zaraza* »

Incepând cu textele unor mari poeti ca Eminescu, Alecsandri, Cosbuc, Octavian Goga, apoi ale popularului càpitan Carol Svab care era în vogà în societatea Bucuresteanà de la finele secolului trecut si primit solemn, asternându-i-se covoare rosii pe treptele pe care urma sà calce, sirul continuà cu alti stihuitori ai nostri, pe muzici scrise la îndemâna tuturor sufletelor de diversi compozitori amatori ca celebrul mecenat si executant al propiilor sale compozitii, Braileanu, Iorgu Cavadia sau profesionisti ca Ionel Bàjescu Oardà, Ionel Fernic, Ionel Vasilescu, Nicolae Kirculescu, Gherase Dendrino, H. Malineanu, etc...

Ionel Fernic mort tânàr într'un accident de avion în 1938, a làsat romanta de neuitat « *Tiganca* » « *Floare albà de mesteacàn* » « *La umbra nucului batrân* », « *Iti mai aduci aminte doamnà* ». - George Cavadia a compus « *Dor de ràzbunare* » iar Alexandru Leon, « *Pentru ochii tài frumosi* ». - Ionel Bàjescu Oardà a scris la vârsta de 80 de ani « *Mândra mea de altà datà* » si « *Adio clipe fericite* ». Românte de un subtil fior liric, are, se mai aud si astàzi la ore târzii prin satul nostru de la Val-David.

Multe din aceste romante au fost si mai sunt încà inspirate de caracterul nostalgic si profund uman al versurilor lui Eminescu.

Pe lânga plopii fàrà sot,
Adese am trecut!
Mà cunosteau vecinii toti
Tu nu m-ai cunoscut.

Ion Vasilescu a fost unul din compozitorii nostri de romante care introduce elemente traditionale autohtone ca:

Cantà de-alea, de-ale noastre,
Radàcinà din sulfinà
Cântà de-alea de la noi...

SMARANDA

La Crâsma din valea lui State
Sânt fete cum nu-s pe pàmânt,
Dar una-i frumoasà din toate,
Frumoasà cum nu se mai poate:
Smaranda de peste Sabar.

Smaranda e cea mai frumoasà
Din satul de peste islaz;
O cheamà flàcàii din casà,
La vorbà sà vinà sà iasà
Màcar o frânturà de ceas.

Si multi ar dori sà o fure,
S-o farmece fàrà habar
Dar fricà le e de secure,
Cà-i fata lui badea Pàdure
Novacul de peste Sabar.

si asa, - Cine fluerà si cântà, nu i-ar fi lumea urâtà, si viata posomorâtà.

Culese si cetite de Elena Teodorescu la Ora de Radio.

*
* *

Însemnările de la pagina 103 la 114 sunt reproduceri din cartea " Presence roumaine au Canada", editată de Dr.Jean Ţăranu, în anul 1986, în oraşul Montreal-Canada. Pentru reproducerea textelor de mai sus, închinate frumosului şi poporului român, am primit aprobarea Editorului canadian.

*
* *

FILATELIA ROMÂNEASCĂ ÎN EXIL

de Eugen POPESCU

În Martie 1987 a apărut în Cuvântul Românesc un scurt articol al meu despre Filatelia Românească în Exil. De data aceasta voi da dezvoltare acestei teme, care merită o atenţie deosebită pentru valoarea şi însemnătatea ei.

Puţină lume ştie că la Madrid, în anul 1955, a luat naştere o mişcare filatelică puţin obişnuită, care a stimulat o mulţime de emisiuni filatelice româneşti, cu răspândire în toată lumea.

Instituţia care s'a ocupat de aceste emisiuni a fost Comunitatea Românilor din Spania (CRS), având ca Preşedinte pe economistul român de renume mondial, Georgel Dumitrescu, iar ca specialist în Filatelie pe dl. Traian Popescu din Madrid, vechi cunoscător al artei şi technicii filatelice, el fiind Vice Preşedinte al Asociaţiei spaniole de Filatelie şi membru al Asociaţiei mondiale a filateliştilor.

După al doilea război mondial, a luat naştere în Europa un curent de federalizare a Statelor europene, care s'a concretizat în "Mişcarea europeană", după care, în 1949, a luat fiinţă Consiliul Europei cu sediul la Strassbourg, în Franţa. În 1952 a luat naştere Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului (CECA), compusă din 6 ţări : Franţa, Germania de vest, Italia, Belgia, Olanda şi Luxembourg, care a înlesnit înfiinţarea primei oranizaţii a Pieţii Comune Europene.

La scurt timp după aceste începuturi de federalizare europeană a urmat crearea altor instituţii europene : Comunitatea Economică Europeană, Euratom, Comunitatea Europeană de Poştă şi Telecomunicaţii, Comunitatea pentru Apărarea Atlanticului, etc.

Activitatea de federalizare şi-a continuat acţiunea de propagandă pentru ideea federalizării europene, în care Consiliul Europei de la Strassbourg a determinat guvernele respective să scoată o emisiune de timbre poştale.Aceasta s'a întâmplat în Septembrie 1956, când a fost emis primul timbru în care apărea cuvântul "Europa" pe un eşafodaj de construcţii şi totul aşezat pe drapelul Europei, cu litera E suprapusă, simbolizând construirea Europei. Acest timbru a apărut concomitent în cele 6 State semnatare : Belgia, Franţa, Italia, Luxembourg, Olanda şi Germania Federală. Au urmat şi alte serii de timbre poştale, cu tema unităţii Europei, după cum vom vedea în continuare.

Comunitatea Românilor din Spania (CRS) a primit favorabil primul semn de federalizare alo Statelor europene, dar cu îngrijorare, deoarece au fost excluse din acest embrion de confederaţie europeană ţările din Europa răsăriteană. Pentru aceea, CRS a decis emiterea de vignete poştale similare, care să simbolizeze adeziunea Exilului românesc la acest ideal de federalizare europeană.

Vom analiza în continuare forma şi conţinutul timbrelor poştale emise de Comunitatea Europeană şi concomitent răspunsul Comunităţii Românilor din Spania, cu apariţia timbrelor filatelice, pe aceeaşi temă, ale acestei Comunităţi româneşti.

Emisiunea de timbre a Comunităţilor Românilor din SPANIA

01/. Europa 1956. La 15 Septembrie 1956 a apărut concomitent în cele 6 State semnatare ale Acordului poştal, din 20 I. 1956, prima emisiune poştală "Europa", de diferite valori, reprezentând un eşafodaj de construcţie al Europei unite, scris cu litere mari EUROPA, iar în partea de jos a timbrului stă scris numele ţării emitente (cele 6 ţări).

La 13 Ianuarie 1957, parodiind desenul cu eşafodajul construcţiei Europei, Românii liberi din Spania lansează prima lor emisiune EUROPA. Desenul reprezintă acelaş eşafodaj de construcţie al Europei, dar năruindu-se, iar de desuptul lui au scris : " Europa nu poate fi construită fără ţările din Estul ei".

Emisiunea se compune din 3 valori a 15 bani fiecare şi e imprimată în colorile tricolorului românesc, roşu,galben şi albastru, iar în partea de sus a timbrului apare numele ţării : ROMANIA-POŞTA. Comunitatea Românilor din Spania a semnat un apel, odată cu lansarea primului timbru poştal EUROPA, în care scrie : " Baza unei Europe puternice şi creştine este frontiera din 1919". Concomitent s'au lansat şi plicuri filatelice, pentru ştampilarea vignetelor poştale cu data emisiunii, care stăteau alături de francatura ţării rerspective.

02/. " 500 de ani de la urcarea lui Ştefan cel Mare pe Tronul Moldovei". La 30 Septembrie 1957, cu prilejul comemorării a 500 de ani de la urcarea Domnitorului Ştefan cel

Mare pe Tronul Moldovei, CRS a hotărât să celebreze figura

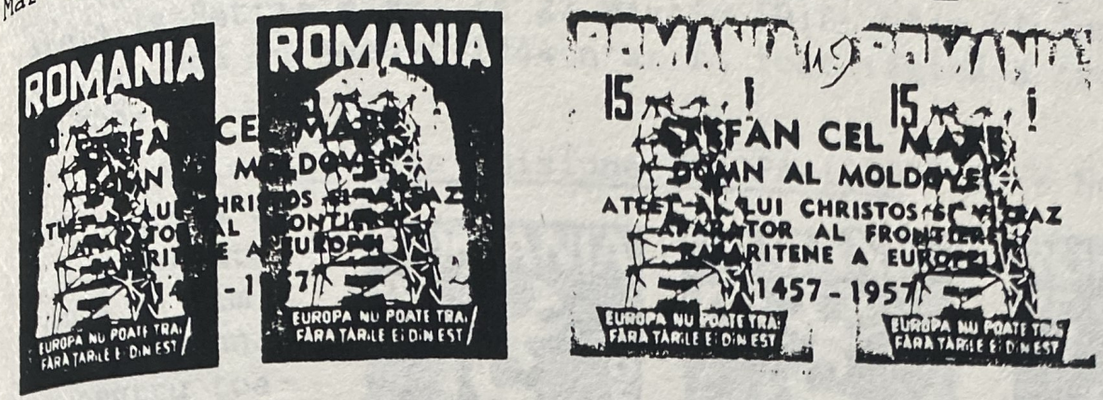

acestui mare Domnitor, supratipărind pe emisiunea precedentă a eşafodajului construcţiei Europei, următoarecuvinte : Ştefan cel Mare, Domn al Moldovei, Atlet al lui Chistos şi viteaz apărător al frontierei răsăritene a Europei, 1457-1957 ". Noua emisiune lansată a fost de 30 de bani fiecare, în valori perechi de 15 bani. Noua emisiune a avut în vedere sacrificiile făcute de acest Domnitor pentru apărarea Europei contra Turcilor şi Tătarilor.

03/. " EUROPA 1957". Europa de la Strassbourg a emis un nou timbru, cu tema Europa, cu subiect liber pentru fiecare Stat, din cele 6. Fiecare Stat a lăsat fiecărui artist grafician libertatea de a realiza un desen de timbru poştal la inspiraţia sa, iar CRS a lansat un timbru poştal la 10 Mai 1958, în care apare harta Europei occidentale, pe care este marcată cu o culoare închisă Europa celor 6, în mijlocul căreia apare o rădăcină de măslin din care răsare o mică ramură, Europa Federală, către care se îndreaptă ameninţător URSS-ul polar, întruchipând Uniunea Sovietică.

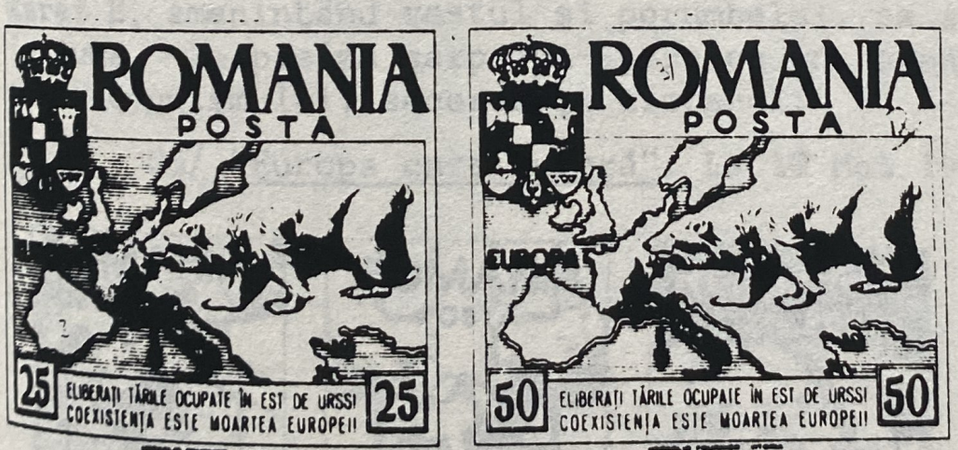

Au fost emise două timbre de 25 şi 50 de bani ; în partea de jos scrie : "Eliberaţi ţările ocupate din Est de URSS- Coeexistenţa este moartea Europei ".

Emisiunea a fost dedicată Basarabiei, de la alipirea căreia la Patria Mamă, la 27 Martie 1918, s'ar fi împlinit 40 de ani, dacă în August 1944 n'ar fi fost răpită a treia oară de URSS.

04/. "A treia emisiune EUROPA-1958". La 8 Noembrie 1958, Europa de la Strassbourg a emis un timbru în mod unitar pentru toate cele 6 State europene, reprezentând tema : " Uniunea Poştală Europeană, în serviciul ideii Europene. Astfel, pentru toate cele 6 State, desenul timbrului reprezintă litera E, deasupra căreia se află silueta unui porumbel gata de zbor, iar de-asupra porumbelului este scris numele ţării din Comunitatea Europeană. În partea de jos scrie EUROPA.

CRS, imediat după apariţia celui de-al treilea timbru reprezentând Europa unită, a emis un nou timbru poştal, folosind acelaş desen E cu un porumbel în partea de sus, dar au adăugat un element nou desenului iniţial : un şarpe încolăcit în partea de jos a literii E, reprezentând ţările Europei de Est subjugate, iar restul corpului se furişează de-alungul literei E, ameninţând restul şi porumbelul, ca simbol al păcii în lume. Pe pielea şarpelui apare ca un desen emblema repetată a comunismului, secerea şi ciocanul.

05/."Europa care suferă". La 10 Mai 1959, cu prilejul Conferinţei la nivel înalt al Marilor Puteri, întrunit la Geneva, CRS a lansat o emisiune de vignete poştale cu tema :" Europa care suferă ". Vigneta este compusă din trei timbre şi reprezintă trei aspecte ale aşa zisei " democraţii comuniste sovietice" : a/. trasul pe la spate cu pistolul în ceafă ;b/. închisoarea ;c/. deportarea în Siberia. Toate cele trei metode au fost practicate fără milă pe milioane de femei şi bărbaţi din Europa de Est :Europa ca-

re suferă. De-asupra desenului fiecărui timbru, e scris România-Poşta, iar în josul timbrului scrie: "Europa care suferă". Timbrul este un reproş adresat lumii occidentale, care a în - lesnit Uniunii sovietice să cotropească cele 8 State din Estul Europei : Estonia, Letonia, Lituania, Cehoslovacia, Ungaria, România şi Bulgaria.

06/."15 ani de la crucificarea României ".La 23 August 1959, împlinindu-se 15 ani de la capitularea Regelui Mihai, 15 ani de crucificare a României, CRS a retipărit cele 3 timbre, în limbile română, franceză şi engleză, textul :" 23 August 1944-23 August 1959, cinci spre zece ani de la crucificarea României". Pe prima pagină a cartonului de prezentare apare în limba spaniolă, textul : " A cincisprezecea aniversare de la instaurarea teroarei în România". Comunitatea Românilor din Spania-Madrid 1959.

07/."Drepturile Omului ". La 30 Septembrie 1959, în cadrul comemorării unui deceniu de la acceptarea şi semnarea "Protocolului Drepturilor Omului" de către membrii organizaţiei "Naţiunilor Unite",ironizând neeficienţa intenţiunilor umane rămase numai pe hârtie, CRS a emis 2 timbre de 75 bani fiecare, de culoare negru şi violet pe care apare reprodus porumbelul desenat de Picasso, pentru a simboliza " pacea sovietică", zburând peste mormintele în care ocupaţia sovietică a îngropat în Estul Europei Drepturile Omului şi libertatea.

În desenul vignetei, porumbelul are pe piept insignele comuniste, secerea şi ciocanul, iar pe piatra funerară peste care zboară porumbelul, stă scris :" PAX ETERNA-DREPTURILE OMULUI-HUMANRIGHTS- DERECHOS HUMANOS. În cuprinsul vignetelor stă scris : LIBERTATE EUROPEI DE EST şi PACEA COMUNISTĂ ESTE MOARTEA DREPTURILOR OMULUI "

08/. " Anul mondial al Refugiaţilor". La 8 Noembrie 1959, cu ocazia comemorării "Anului Mondial al Refugiaţilor", decretat de organizaţia Naţiunuilor Unite", CRS a emis o vignetă de 75 de bani, în culoare albastră pe care apare o gheară de om, gheara sovietică, în palma căreia apare harta Europei de Est cu ţările smulse de comunism din această parte a Europei, şi 3 siluete omeneşti, fugari din Paradisul roşu către libertate. Mai apar cuvintele ROMÂNIA-POŞTA, Anul Refugiaţilor, iar în lumina unei torţe apar cuvintele : Libertate, Liberty, Libertad, 1959.

09/. " EUROPA 1959". La 1 Decembrie 1959 a apărut o nouă emisiune de timbre poştale a Europei de la Strassbourg, cu desenul a 6 verigi înlănţuite, peste care apare cuvântul EUROPA. CRS, parodiind desenul oficial, scoate o nouă emisiune de vignete, cu aceeaşi temă, încadrează harta Europei din 1919 cu cele 6 verigi, simbolizând unitatea întregii Europe, iar dedesupt apar secerea şi ciocanul ca simboluri ale comunismului şi o spadă simbolizând agresivitatea lui, frântă în bucăţi, simbolizând ideea că Europa unită înfrânge comunismul. Pe vignete mai apar cuvintele : România-Poşta-Europa.

10/. " Vizita Generalului Eisenhower la Madrid." La 21 Decembrie 1959, cu prilejul trecerii prin Madrid a Generalului Eisenhower, Preşedintele USA, care se găse într'o călătorie de propagandă prin diverse capitale, cu sloganul de "Pace, Libertate şi Prietenie",CRS a supratipărit, în perechi, vignetele anului mondial al refugiaţilor, cu textul în limba engleză şi spaniolă :" PACE,PRIETENIE, şi LIBERTATE, PENTRU ROMÂNIA şi EUROPA DE EST-21 XII.1959.

Pe plicul în care s'au difuzat noile vignete, s'a reprodus portretul Generalului Eisenhower, înconjurat de textul, în română, spaniolă şi engleză : CEREM PREŞEDINTELUI STATELOR UNITE, PACE şi LIBERTATE ÎN PRIETENIE, EUROPEI DE EST.

11/. " Conferinţa Primilor Miniştri ai Marilor Puteri, sub pantoful lui Chrusciov ". La 16 Mai 1960 a fost provocată la Paris o Conferinţă la Nivel Înalt a Primilor Miniştri ai Marilor Puteri : Anglia, Franţa, Statelor Unite şi Uniunea Sovietică, pentru a discuta problemele de tensiune în politica interbaţională, în acel moment.

Conferinţa a fost întreruptă după 24 de ore de la deschiderea ei,datorită impertinenţii şi mojiciilor lui Nikita Hrusciov. Pentru ironizarea celor petrecute la Paris, CRS a emis un triptic filatelic compus din 3 valori a

10,15 şi 25 de bani, reproducând în desen silueta turnului Eiffel, în jurul căruia uliul sovietic fugăreşte pe cei 3 porumbei ai păcii "existenţialiste": Franţa, Anglia şi Statele Unite, după jocul practicat de copiii din România :" uliul şi porumbeii ". Pe vignetă apar cuvintele : Conferinţa de Înalt Nivel-Paris, 16 Mai 1960, Libertate Europei de Est.

12/. "EUROPA 1960". La 19 Septembrie 1960, Europa de la Strassbourg a emis a 5-a serie poştală "Europa", în care reprezintă cuvântul EUROPA, în care litera O are aspectul unei roţi cu 19 spiţe, cele 19 State afiliate la Conferinţa Europeană de Poştă şi Telecomunicaţii (CEPT).

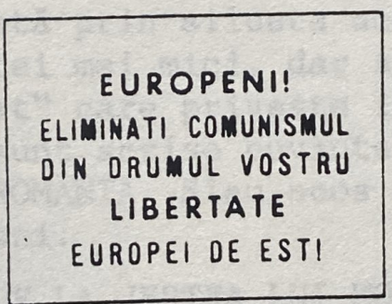

CRS, parodiind desenul oficial, a scos o emisiune filatelică în care a adăugat lângă roată o siluetă umană care se străduieşte să împingă roata peste bolovanul sovieto-comunist care-i stă în cale. În partea de jos stă scris ROMÂNIA-POŞTA, iar pe vignetele alăturate ce fac parte din triptic, au scris cuvintele : EUROPENI ELIMINAŢI COMUNISMUL DIN CALEA VOASTRĂ.

13/. "Pro Amnistia-capcană sovietică".La 23 Martie 1961, ca o contra propagandă împotriva atacurilor aduse Spaniei de către comuniştii occidentali, cu ocazia aşa zisei Conferinţe "Pro Amnistia" convo-

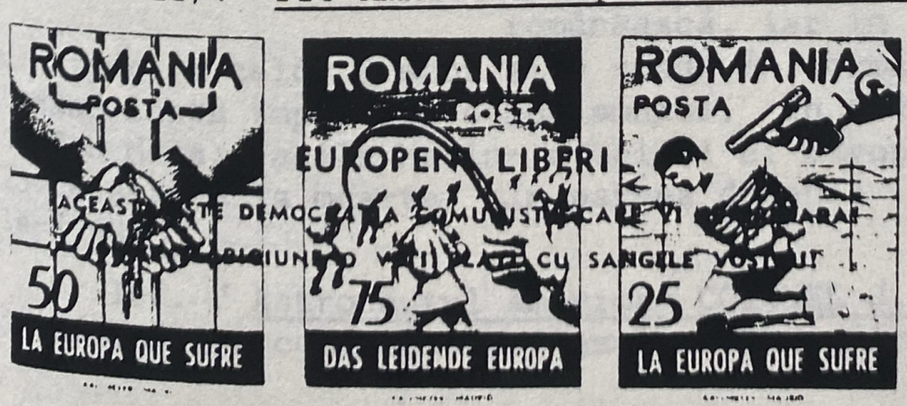

cată la acea dată la Paris, cu scopul de a influenţa sentinţele Tribunalelor spaniole în procesul unor extremişti baştinaşi, vinovaţi de crime şi jefuire de bănci.

Solidari cu dreptatea cauzei spaniole, CRS a retipărit blocul celor 9 vignete poştale "Europa care sufere", supratipărind pe cele trei tripticuri, în limbile română, spaniolă şi franceză, textul : EUROPENI LIBERI; ACEASTA ESTE DEMOCRAŢIA COMUNISTĂ CARE VI SE PREPARĂ ! ORICE SLĂBICIUNE O VEŢI PLĂTI CU SÂNGELE VOSTRU.

14/. "EUROPA 1961". La 10 Septembrie 1961, ca urmare a celei de a 6-a emisiuni "EUROPA", a celor de la Strassbourg reprezentată printr'un stol de 19 porumbei în zbor (cele 19 State europene ce fac parte din CEPT), formând la un loc un porumbel mai mare, simbolizând forţa prin unitate a celor 19 State, CRS a lansat o nouă emisiune filatelică "EUROPA" sub emblema "unirea face puterea", reprezentată prin silueta aceluiaş porumbel mai mare format din 19 porumbei mai mici, dar a adăugat în dreapta vignetei un "uliu comunist" care priveşte intimidat la stolul de porumbei. Pe timbru sunt scrise cuvintele EUROPA-POŞTA, iar în partea de jos : 1961 ROMÂNIA. S'au scos două emisiuni în valoare de 50 şi 75 de bani.

15/. "25 DE ANI DE LA JERTFA LUI MOŢA ŞI MARIN LA MAJADAHONDA". La 13 Ianuarie 1962, cu prilejul aniversării a 25 de ani de la moarta eroică pe frontul de luptă spaniol de la Majadahonda, de lângă Madrid, a voluntarilor români, legionarii Dr. Ion Moţa şi Dr. Vasile Marin, CRS a lansat o nouă emisiune filatelică, de 75 de bani, înfăţişând pe Arhanghelul Mihail, aşa cum apare pe iconografia românească, iar în partea stângă apar chipurile celor 2 eroi şi o spadă în formă de cruce, simbolizând lupta împotriva comunismului. În text apar cuvintele : Ion Moţa, Vasile Marin- cruciaţi ai Europei, comemorarea a 25 de ani de la moarte. În partea dreaptă : 1937-13 Ianuarie-1962.

16/. " Astronautul american COLONEL J.H.GLENN ".La 10 Mai 1962, CRS a comemorat succesul astronautic al colonelului

american John H.Glenn, care la 20 Februarie 1962, la bordul navei spaţiale americane FRIENDSHIPP VII a reuşit să se menţină 4 ore şi 56 secunde în stratosferă, înconjurând de 3 ori planeta noastră, şi a emis, în pereche, 2 vignete poştale de 1 leu valoare fiecare, de culoare albastru închis. Pe ambele vignete apare figura astronautului GLENN, din profil şi din faţă, un colţ al globului pământesc pe care se văd siluetele celor două Americi şi capsula spaţială Friendshipp VII zburând în jurul globului.

Deasemeni apar cuvintele ROMANIA-POŞTA, Cap Canaveral 20 II.1962- Colonelul USA John H.GLENN, cuceritor al spaţiului sideral şi mai apar insignele comuniste "secerea şi ciocanul" sfărâmate, simbolizând astfel prima victorie a Statelor Unite asupra Uniunii Sovietice

17/. CAMPIONATUL EUROPEI DE ATLETISM- BELGRAD 1962". La 15 Septembrie 1962, cu ocazia Campionatelor europene de atletism (12-16 Sept.1962), CRS a lansat o nouă emisiune de vignete poştale, prin supratipărirea celor 3 vignete sportive lansate cu ocazia Olimpiadei de la Roma din 1960, cu textul : CAMPIONATUL EUROPEAN DE ATLETISM, 12-16 Sept.1962.

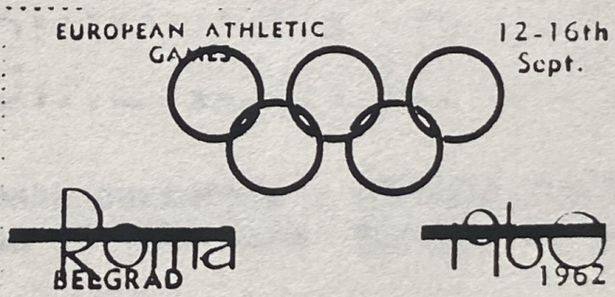

18/. " EUROPA 1962 ". La 17 Septembrie 1962, cu ocazia celei de a 7-a emisiuni"EUROPA" a celor de la Strassbourg, reprezentând un arbore cu 19 frunze,(cele 19 State care au aderat la Convenţia poştală CEPT), CRS a lansat un nou timbru poştal de 75 de bani, împreună cu o coliţă de 1 leu, cu un desen reprezentând arborele cu 19 State din CEPT, la care s'a adăugat o cracă în plus, de care sunt cuprinse 8 frunze, simbolizând ţările ocupate de comunism în Europa de Est : Albania, Bulgaria,

Cehoslovacia, Germania Orientală, Polonia, România, Ungaria şi Yugoslavia. Pe jos au mai fost desenate încă 4 frunze căzute, reprezentând ţările anexate de URSS : Lituania, Letonia, Estonia şi Basarabia Românească.

Timbrul de 75 de bani este de culoare cafenie, iar colita poştală, în valoare de 1 leu, este de culoare verde închis.

19/."CAMPANIA MONDIALĂ CONTRA FOAMETEI ". La 10 Mai 1963, de acord cu "Campania contra foametei" CRS a lansat o emisiune de patru valori a câte 50 de bani fiecare, imprimată în blocuri de patru exemplare, reproducând trei spice de grâu supra tipărită peste partea întunecată a globului pământesc-partea care sufere sub jugul comunist. Pe timbru apar imprimate cuvintele : ROMÂNIA-POŞTA, 50 de bani şi cuvintele : pâine şi libertate Europei de Est, în 4 limbi.

20/. "EUROPA 1963". La 18 Septembrie 1963 CRS a scos o nouă emisiune EUROPA, corespunzând celei de a 8-a emisiuni a celor de la Strassbourg, care prezintă desenul formând 4 pătrăţele în interiorul cărora figurează iniţialele CEPT- Comisiunea europeană de Poştă şi Telecomunicaţii.

Emisiunea CRS reprezintă harta Europei de la Atlantic la Urali. Pe partea occidentală a Europei apar suprapuse cele 4 pătrăţele cu iniţialele CEPT, iar pe partea orientală este desenat un păianjen uriaş, pe spatele căruia apar secerea şi ciocanul, iar de jur împrejurul păianjenului este întinsă pânza ucigătoare a lui peste suprafaţa Europei. Pe timbru apar cuvinte-

le ROMÂNIA-POŞTA şi valoarea de 50 de bani, iar pe coliţa filatelică apare în franceză, germană şi spaniolă, textul :"Europeni liberi ! Ajutat de indeciziunea lumii libere de a lupta împotrivă-i, păianjenul comunist continuă să-şi întindă pânza ucigătoare. Apăraţi-vă, încă e timp.

21/. " CRĂCIUNUL ÎN EUROPA DE EST ". CRS lansează prima lor emisiune de timbre poştale pentru comemorarea Crăciunului. Desenul reprezintă o celulă de închisoare şi silueta dormitândă a unui deţinut, cu lanţuri de picioare, cu simbolul comunismului"secerea şi ciocanul". În visul colindătorului apare colindătorul cu steaua, reprodus după o acuarelă a tinerei pictoriţe româncă, Oltea Vasilovschi (fata preotului Vasilovschi, mort în Exil, la Dusseldorf, R.F.Germania.

22/. " EUROPA-1964". La 25 Septembrie 1964, CRS a lansat o nouă emisiune de vignete poştale, ca urmare a timbrului poştal emis de cei de la Strassbourg, reprezentând o margaretă cu 22 de petale, în mijlocul cărora apare emblema CEPT. Desenul reprezintă o margaretă care, în afară de cele 22 de petale reprezentând Statele aderenta la CEPT, i s' au mai adăugat încă 8 State din Răsăritul Europei ameninţate de a fi răpite de o mână, purtând pe dosul palmei secerea şi ciocanul, simbolul comunismului. Desenul mai arată 3 petale căzute pe jos, reprezentând cele 3 State smulse deja Europei, adică : Estonia, Lituania, Letonia. Emisiunea a fost dedicată succesului rachetei americane "Ranger 7", care a alunizat la 31 VIII 1964 în perfecte condiţii technice.

23/. " EUROPA 1965 ". La 25 Septembrie 1965, urmare lansării unei noi emisiuni poştale de către cei de la Strassbourg, cu ocazia împlinirii a 10 ani de la constituirea Comunităţii Europene care reprezintă o ramură de plantă cu un fruct cu iniţialele CEPT, CRS lansează o vignetă poştală, reproducând aceeaşi ramură de plantă, dar fructul nu mai este

alcătuit din iniţialele CEPT, ci din harta Europei în frontierele de la 1919, îmbrăţişată de litera E (Europa) . În dreapta timbrului apare simbolul comunismului, secerea şi ciocanul, sfărâmat.

24/. "PRO BASARABIA FRONTIERA DE EST A EUROPEI". La 30 Noembrie 1965, când aveau loc deportări masive de populaţie românească din Basarabia, spre ţinuturile din Răsăritul Rusiei sovietice, CRS a lansat o emisiune filatelică, reprezentând o troiţă moldovenească, cu icoana Maicii Domnului şi Pruncul Isus, simbolizând Patria Mamă. Agăţată de piciorul troiţei plânge disperată o fetiţă- Basarabia, sub loviturile de cnut ale soldatului sovietic, care încearcă s'o depărteze de troiţă, în timp ce în depărtare se vede arzând biserica şi satul românesc. Pe timbru apar cuvintele : Romănia-Poşta, Basarabia : frontiera de est a Europei. Pe coliţa filatelică apare următorul apel adresat Europei de Vest :"EUROPENI LIBERI, OPRIŢI GENOCIDUL PRACTICAT DE SOVIETICI CONTRA FRAŢILOR VOŞTRI ROMÂNI DIN BASARABIA, FRONTIERA DE EST A EUROPEI.

25/. " EUROPA 1966" . La 30 Noembrie 1966, corespunzător emisiunii unui timbru poştal de către cei de la Strassbourg, reprezentând o barcă navigând pe o mare liniştită, cu emblema CEPT, CRS lansează o nouă vignetă poştală reprezentând aceeaşi barcă navigând, însă în voia valurilor pe o mare furtunoasă şi urmărită de silueta unui rechin- cu emblema comunismului "secerea şi ciocanul", simbolizând ameninţarea permanentă a comunismului pentru Europa Occidentală. A fost un timbru de 50 de bani.

26/. " EUROPA 1967 ". La 10 Mai 1967, urmare a celei de a 12-a emisiune de timbre poştale a Comunităţii de la Strassbourg, reprezentând un angrenaj mecanic de 3 rotiţe,

cea din mijloc simbolizând Europa de la Strassbourg şi realizarea ei CEPT, CRS a emis un timbru poştal, cu roata din mijloc reprezentând harta Europei între Urali şi Atlantic, strivită de presiunea celor două forţe antagonice care domină lumea; capitalismul dolarului şi teroarea comunismului, puse de acord la Yalta pentru distrugerea Europei. Pe timbru apar cuvintele : România-Poşta şi avertismentul : COEXISTENŢĂ ÎNSEAMNĂ O POARTĂ DESCHISĂ COMUNISMULUI ŞI MOARTEA TUTUROR LIBERTĂŢILOR NOASTRE.

27/. " EUROPA 1968" . La 10 Mai 1968, CRS a lansat ultima emisiune de propagandă pentru unitatea Europei. Parodiind desenul din emisiunea Comunităţii de la Strassbourg, reprezentat printr'o chee, al cărei mâner este alcătuit din emblema CEPT ; emisiunea CRS reprezintă harta Europei, împărţită în două zone, una luminoasă, cea occidentală, şi alta obscură, cea orientală, separată printr'o poartă grea de fer ; o mână, reprezentând comunismul, încearcă să deschidă cu cheea coexistenţii poarta care separă cele două Europe.

28/. " Ultimile timbre din Colecţia Europa " :

a/. comemorarea a 10 ani pentru eliberarea Europei de Est şi crearea marei " EUROPA " :

b/. EUROPA nu poate fi construită fără Europa orientală :

Alte Emisiuni filatelice ale Comunităţii Românilor din Spania

Emisiunile europene de timbre filatelice, în paralel cu emisiunile de timbre ale Comunităţii europene de la Strasbourg, au luat sfârşit, dar, concomitent, CRS a lansat alte emisiuni filatelice pe motive româneşti, începând de la 1 Decembrie 1955, până la 20 Decembrie 1969, când emisiunile filatelice ale CRS au încetat.

Vom analiza fiecare emisiune filatelică în parte, pentru a cunoaşte ansamblul realizărilor filatelice ale CRS, care au însemnat o prezenţă vie în Exil a Românilor liberi din Spania, care şi-au spus hotărât cuvântul prin iscusita artă a desenelor filatelice apărute pe emisiunile periodice de vignete poştale.

I/. " BERNA ". La 1 Decembrie 1955, împreună cu Liga Românilor Liberi de sub conducerea dlui Fărcăşianu, succesor al Generalului Rădescu, CRS a lansat o interesantă emisiune de vignete poştale, comemorând acţiunea patriotică a unui grup de tineri români exilaţi, condus de Ovidiu BELDEANU, care, în noaptea de 14/15 Februarie 1955 au atacat şi ocupat Legaţia Republicii Populare"Romînia" din Berna-Elveţia, ca protest împotriva indiferenţei occidentale a suferinţelor impuse poporului român de cotropitorii sovietici şi uneltele lor.

Desenul arată harta României în graniţele ei de la 1 Ianuarie 1940, pe fondul căreia un tânăr luptător atacând cu praştia URSS, reprezentată de un urs, ca în legenda biblică a lui David şi Goliath. Vignetele cu o valoare de 15 bani fiecare, reproduc cuvintele : ROMÂNIA-POŞTA, Berna 14/ 15 Februarie 1955, STEMA ŢĂRII şi CORNUL POŞTAL, iar pe colităle timbrului apar cuvintele : LIBERTATE ROMÂNIEI ŞI VITEJILOR EI DE LA BERNA, în libile română, franceză, spaniolă, engleză.

II/. " UNESCO, Reuniunea Consiliului de Direcţie de la Madrid în 1956 ". Între 9-20 Aprilie 1956, s'a ţinut la Madrid cea de-a 43-a reuniune a Consiliului de Direcţie al UNESCO, din cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite, cu scopul de a propaga cultura şi a combate analfabetismul în ţările centro-sud-americane şi cele africane. Cu această ocazie, CRS lansează o nouă emisiune filatelică, la 9 Aprilie 1956, reprezentând :

conturul României din Ianuarie 1940, înconjurat de lanţuri şi zăbrelit, simbolizând închisoarea în care comunismul a transformat România şi imposibilitatea de a ajunge la torţa exterioară, reprezentând cultura occidentală, în contrast cu obscurantismul doctrinei comuniste impusă prin teroare.

Timbrele au o valoare de 10 bani fiecare, în culorile tricolorului românesc : roşu, galben şi albastru.

III. " A 3-a EXPOZIŢIE INTERNAŢIONALĂ AGRICOLĂ ". Între 23 Mai-21 Iunie 1956, s'a celebrat la Madrid cea de-a 13-

a Expoziţie Internaţională Agricolă, la care CRS a participat cu o expoziţie de ţesături şi ceramică românească şi un stand românesc unde s'au servit mititei româneşti timp de o lună de zile.

Desemeni, CRS a participat şi la Expoziţia Filatelică Agro-pecuaria organizată de Asociaţia Filateliştilor din Madrid, unde a expus 85 de planşe cu timbre poştale româneşti, de la 1858 până la 1956, prezentând aspecte din fauna şi flora României, ilustrând atât aspectele bunei stări româneşti din'naintea celui de-al doilea război mondial, cât şi jalea ţărănimei noastre după formarea colhozurilor în România, de către Statul comunist român. Cu această ocazie, CRS a lansat o emisiune filatelică de 6 timbre, din care 3 din fauna regiunilor subcarpatice, deltei şi munţilor noştri şi 3 din flora acestei regiuni, în valoare de 5, 10 şi 15 bani fiecare.

IV. " A 38-a ANIVERSARE A REALIPIRII TRANSILVANIEI".

La 1 Decembrie 1956, cu ocazia împlinirii a 38 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă, (la 1 Dec.1918), CRS a prezentat o nouă emisiune de timbre filatelice cu trei momente importante din istoria României : cucerirea Daciei,

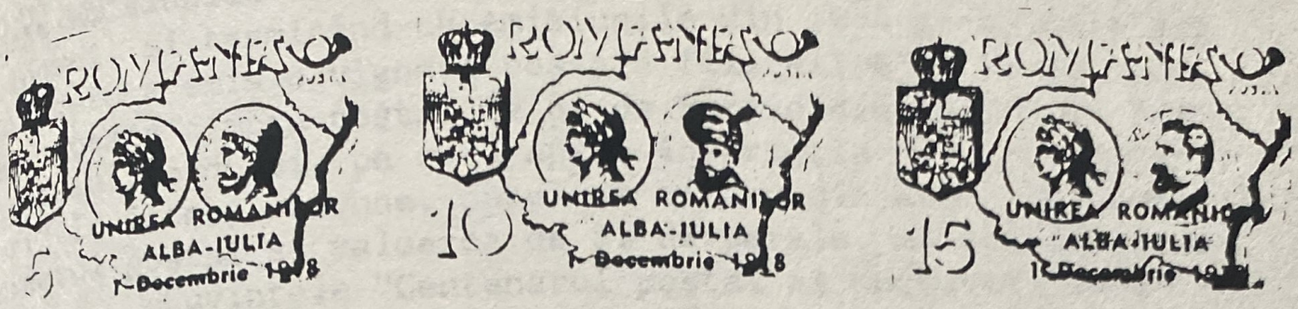

Unirea sub Mihai Viteazul şi România Mare sub Regele Ferdinand I, cu textul : " Unirea Românilor Alba Iulia, 1 Decembrie 1918 ".

V. " 40 DE ANI DE LA BĂTĂLIA DE LA MĂRĂŞEŞTI ". La 19 August 1957, cu ocazia a 40 de ani de la faptele vitejeşti ale Armatei Române la Mărăşeşti, în primul război mondial, CRS a supratipărit următorul text peste coliţele filatelice Berna : MĂRĂŞEŞTI, SIMBOL AL VITEJIEI ROMÂNEŞTI, 1917-1957.

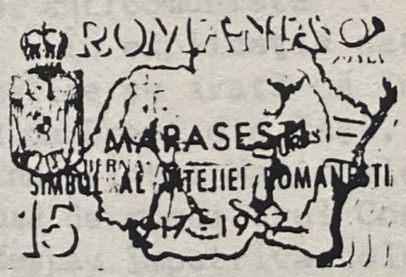

LIBERTATE ROMANIEI SI VITEJILOR EI FII DELA BERNA
LIBERTÉ POUR LA ROUMANIE ET SES HÉROIQUES FILS DE BERNE
LIBERTAD PARA RUMANIA Y SUS VALIENTES HIJOS DE BERNA
FREEDOM FOR ROUMANIA AND FOR HER GALLANT SONS IN BERN
FREIHEIT FÜR RUMÄNIEN UND SEINER TAPFERER SÖHNE IM BERN

VI." PRIMUL TIMBRU POŞTAL AL MOLDOVEI ". La 10 Mai 1958, CRS a organizat în Palatul Poştelor din Madrid, Prima Expoziţie filatelică română în Exil, cu ocazia a 100 de ani de la apariţia renumitelor timbre moldoveneşti, cunoscute în lumea filatelică sub numele de"capete de zimbru ", reprezentând stema Moldovei a lui Ştefan cel Mare. Expoziţia era compusă din 30 de vitrine mari, duble, cu peste 1000 de foi de album, cu

toate emisiunile de timbre româneşti, începând cu timbrele Moldovei, şi terminând cu emisiunile din 1944 şi cu cele ale CRS, care a emis o vignetă poştală filatelică de 50 de bani, reproducând timbru poştal de 81 de Parale din emisiunea Principatului Moldovei, pe care apare inscripţia : "Porto scrisori" în litere slavone, capul de zimbru din stema Mpldovei, cornetul poştal şi valoarea de 81 de parale, monetă din acea vreme. Cuvintele "Centenarul poştal al Moldovei, 1858-1958, complectează desenul vignetei".

VII. " EMISIUNEA ÎNCHINATĂ LUPTĂTORILOR ANTICOMUNIŞTI"

La 30 Noembrie 1958, împlinindu-se 20 de ani de la asasinarea lui Corneliu Codreanu în noaptea de 30 Noembrie 1938, în pădurea Tâncăbeşti, CRS a emis 2 timbre filatelice cu valorile de 25 şi 50 de bani,

cu efigia lui Corneliu Codreanu, în lăuntrul conturului României luminată de soare, în care apar cuvintele : România-Poşta,-Corneliu Codreanu-30 Noembrie 1938-Iniţiator din 1919 al luptei anticomuniste ".

În explicaţia dată de realizatorii acestei emisiuni filatelice se arată că în 1919, pe când era student al Facultăţii de Drept din Iaşi, Corneliu Codreanu s'a alăturat Gărzii Conştiinţei Naţionale, o mică organizaţie anticomunistă condusă de muncitorul Constantin Pancu, în timp ce membrii ei manifestau împotriva coloanelor de muncitori greviştti de la Atelierele CFR-Nicolina,Iaşi. Cu acea ocazie, Corneliu Co - dreanu, făcând parte din micul grup anticomunist al lui Pancu, s'a urcat pe acoperişul Atelierelor CFR şi a dat jos drapelul comunist ridicat de greviştii comunişti, înlocuindu-l cu un drapel tricolor românesc, fără ca cineva să i se opună.

Miile de greviştti care arboraseră drapelul comunist pe acoperişul Atelierelor CFR, au privit în linişte coborârea drapelului roşu comunist şi înlocuirea lui cu drapelul tricolor românesc, după care mii de greviştti s'au alăturat micului grup de muncitori condus de Constantin Pancu şi Corneliu Codreanu şi au manifestat pe străzile Iaşului împotriva comunismului.

VIII. " CENTENARUL UIRII PRINCIPATELOR ROMÂNE, MOLDOVA ŞI MUNTENIA ".

La 24 Ianuarie 1959 s'au împlinit 100 de ani de la Unirea Principatelor Moldovei şi Munteniei sub Domnitorul

Alexandru Ion Cuza, cu care ocazie CRS a lansat o emisiune

specială de vignete poştale, compusă din 4 blocuri a 4 timbre fiecare, în valoare de 15,25,50 şi 75 de bani, cuprinzând efigiile Principelui Alexandru Ion Cuza şi a lui Mihail Kogălniceanu, fostul Prim Ministru al Domnitorului.

IX. " OLIMPIADA DE LA ROMA - 1960 ". În timpul celei de-a 17-a Olimpiadă de la Roma, un trăgător român a câştigat medalia de aur la proba de tras cu pistolul. Pentru înscrierea evenimentului în istoria Filateliei, CRS a emis la 13 Ianuarie 1961 o serie de 3 valori de 75 de bani diecare, reprezentând chipul unui trăgător român cu pistolul, care sfarmă cu un cartuş simbolurile comuniste, secerea şi ciocanul, aflate în centrul ţintei. În partea de jos-stânga apare dictonul latin " mens sana in corpore sano", iar în partea dreaptă a timbrelor apare apelul Români-

lor liberi, adresat tinerilor din lumea întreagă - TINERI,RESPINGEŢI DOCTRINA COMUNISTĂ.

X. " CENTENARUL TIMBRELOR PRINCIPATELOR UNITE MOLDOVA ŞI MUNTENIA ".

Unirea Principatelor Unite Moldova şi Muntenia s'a realizat la 24 Ianuarie 1859,însă primele emisiuni de timbre poştale ale nolui Stat nu s'au efectuat decât la 26 Mai 1862 în Muntenia şi la 1 Iulie 1862 în Moldova. Valorile acestei emisiuni erau de 3,6 şi 30 de Parale. Desenul reprezinvulturul Munteniei şi zimbrul Moldovei. CRS a lansat o emisiune de 75 de bani fiecare şi în care apar cuvintele : ROMÂNIA-POŞTA-CENTENARUL TIMBRULUI POŞTAL AL PRINCIPATELOR UNITE-1862 Mai 1962.

XI. " CENTENARUL PRIMEI CONFERINŢE POŞTALE INTERNAŢIONALE DE LA PARIS, 1863. Între 8 Mai şi 11 Iunie 1963 a avut loc la Paris celebrarea Centenarului primei Conferinţe Internaţionale din 1863. Cu această ocazie, CRS a emis o vignetă poştală nedinţată cu valoarea de 50 de bani şi o coliţă filatelică de 1 leu. Desenul ales a fost acela al timbrului poştal de 3 bani al Regatului României emis în Iulie 1903, cu prilejul inaugurării Palatului Poştei din Bucureşti, care reprezenta un han de poştă de pe vremuri şi o căruţă poştală cu 4 cai în plină viteză. Emisiunea este cunoscută în Filatelia românească sub numele de căluşei.

XII. " CENTENARUL CRUCII ROŞII ". În August 1963 a fost comemorat pe plan mondial Centenarul Crucii Roşii Internaţionale, cum şi creatorul ei Henry Dunan.Statul comunist român n'a comemorat în nici-un fel evenimentul, dar CRS a emis un timbru de 75 de bani şi o coliţă de 1 leu, reprezentând pe Fecioara Maria îndoliată, plângând răstignirea fiului ei Isus pe cruce. Pe timbru apar cuvintele :" Ajutaţi fratele căzut în nenorocirea comunistă", iar în roşu apar cuvintele : " Centenarul Crucii Roşii".

lor liberi, adresat tinerilor din lumea întreagă - TINERI,RESPINGEŢI DOCTRINA COMUNISTĂ.

X. " CENTENARUL TIMBRELOR PRINCIPATELOR UNITE MOLDOVA ŞI MUNTENIA ".

Unirea Principatelor Unite Moldova şi Muntenia s'a realizat la 24 Ianuarie 1859,însă primele emisiuni de timbre poştale ale nolui Stat nu s'au efectuat decât la 26 Mai 1862 în Muntenia şi la 1 Iulie 1862 în Moldova. Valorile acestei emisiuni erau de 3,6 şi 30 de Parale. Desenul reprezinvulturul Munteniei şi zimbrul Moldovei. CRS a lansat o emisiune de 75 de bani fiecare şi în care apar cuvintele : ROMÂNIA-POŞTA-CENTENARUL TIMBRULUI POŞTAL AL PRINCIPATELOR UNITE-1862 Mai 1962.

XI. " CENTENARUL PRIMEI CONFERINŢE POŞTALE INTERNAŢIONALE DE LA PARIS, 1863. Între 8 Mai şi 11 Iunie 1963 a avut loc la Paris celebrarea Centenarului primei Conferinţe Internaţionale din 1863. Cu această ocazie, CRS a emis o vignetă poştală nedinţată cu valoarea de 50 de bani şi o coliţă filatelică de 1 leu. Desenul ales a fost acela al timbrului poştal de 3 bani al Regatului României emis în Iulie 1903, cu prilejul inaugurării Palatului Poştei din Bucureşti, care reprezenta un han de poştă de pe vremuri şi o căruţă poştală cu 4 cai în plină viteză. Emisiunea este cunoscută în Filatelia românească sub numele de căluşei.

XII. " CENTENARUL CRUCII ROŞII ". În August 1963 a fost comemorat pe plan mondial Centenarul Crucii Roşii Internaţionale, cum şi creatorul ei Henry Dunan.Statul comunist român n'a comemorat în nici-un fel evenimentul, dar CRS a emis un timbru de 75 de bani şi o coliţă de 1 leu, reprezentând pe Fecioara Maria îndoliată, plângând răstignirea fiului ei Isus pe cruce. Pe timbru apar cuvintele :" Ajutaţi fratele căzut în nenorocirea comunistă", iar în roşu apar cuvintele : " Centenarul Crucii Roşii".

XIII. " ALUNIZAREA ASTRONAVEI RANGER 7".La 31 Iulie 1964, ora 6,25, a alunizat racheta americană Ranger 7, ducând primii oameni pe lună. Pentru a marca evenimentul, CRS a supratipărit pe emisiunea poştală dedicată la 20 Februarie 1962 zborului spaţial al colonelului american J.H.Glenn, cu textul : Prima etapă a zborului omului pe lună- USA Ranger 7, 31.07. 1964, ora 6,25- în limbile română, germană, franceză,engleză.

XIV. " CRĂCIUN 1964 ". Continuând ca un protest împotriva autorităţilor comuniste din România care au suprimat sărbătorile Crăciunului, CRS a emis a doua vignetă poştală, la 23 Decembrie 1964, în valoare de 1 leu şi 2 colite filatelice de 3 lei fiecare, reprezentând imaginea Fecioarei Maria, steaua şi ieslea de la Bethleem, cu pruncul Isus şi Arhanghelul Gabriel. Pe coliţă apar cuvintele : România liberă şi o scurtă rugăciune : "Fecioară Maria, Sfânta Mamă a lui Dumnezeu, nu îngădui comunismului să-ţi crucifice fiul a doua oară ".

XV. " CRĂCIUN 1965 ". La 20 Dec. 1965 s'a lansat cea de-a 3-a emisiune de Crăciun, cu Fecioara Maria şi Pruncul Isus, îmbrăcaţi în costume naţionale româneşti. La fel sunt îmbrăcaţi şi păstorii care vin să se închine Pruncului divin.

Pe coliţa filatelică, pe lângă imaginea Fecioarei cu Pruncul Isus, stă scris prima frază din cântecul de rugăciune :" Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi Neamuri şi vă plecaţi",şi apoi- România-Poşta-Crăciun 1965 şi valoarea de 3 lei.

De-alungul timbrului, înconjurându-l, sunt imprimate în caractere arhaice româneşti versurile poetului Eminescu :

Din valul ce ne bântue
Înalţă-ne, ne mântue
Privirea-ţi adorată
Asupră-ne coboară
O Maică Prea Curată
Şi Pururea Fecioară,Maria.

XVI. " CRĂCIUN 1966 şi CRĂCIUN 1967 ". La 20 Decembrie 1966, CRS a lansat a 5-a emisiune de Crăciun, desenul fiind la fel pentru amândouă, cu deosebirea că cea din 1966 are un fond auriu, iar cea din 1967 are un fond argintiu. Desenul reprezintă pe Fecioara Maria şi Sfântul Iosif, în costume naţionale româneşti, îngenunchiaţi lângul culcuşul Pruncului Isus, înfăşat după tradiţiile româneşti şi încălzit de suflarea animalelor care veghează misterul naşterii în şopronul din Bethleem.

Pe emisiunea din 1966 au fost imprimate cuvintele : " Mântueşte Doamne poporul Tău", iar pe cea din 1967, complectarea rugăciunii :" Şi binecuvântează moştenirea Ta".

XVII. " 50 DE ANI DE LA UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA ". La 1 Decembrie 1968 s'au împlinit 50 de ani de la realipirea Transilvaniei la Patria Mamă din 1 Decem.1918. Cu această ocazie, CRS a emis o coliţă filatelică de 6 vignete poştale, cu valoarea de 1 leu fiecare, cu un desen reprezentând : o troiţă a cărei bază e stema României Mari, în care se află tricolorul românesc. La picioarele troiţei, 2 fete, una reprezentând Transilvania, în costum naţional, iar cealălaltă repre - zintă Regatul României, la fel îmbrăcată în costum naţional, îşi dau mâna sub privirile Fecioarei Maria şi a Pruncului Isus, aflaţi în firida troiţei. Pe partea superioară a coliţei stă scris : "" România,50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă România, 1918-1968.

XVIII. " CRĂCIUN 1968 ". Cu ocazia Crăciunului 1968, CRS a emis 3 vignete poştale cu valoare de 1 leu fiecare,re-

prezentând pe cei 3 Episcopi Uniţi torturaţi de comunişti în România : PSS Ion Suciu, Administratorul Apostolic al Mitropoliei Unite de la Blaj, pe un fond cafeniu deschis ; Episcopul Vasilie Aftenie, Vicarul Mitropoliei de la Blaj, pe un fond vişiniu, şi PSS Iuliu Hossu, Episcop al Clujului şi primul Cardinal Român, pe fond albastru. Pe fiecare vignetă poştală stă scris : România-Poşta,1 leu,1948-1968 şi în englezeşte pe fiecare vignete : " Felicitări şi o Rugăciune pentru Libertatea Bis.Rom.Catolică Unită.

XIX. " APOLLO XI, COBORÂREA OMULUI PE LUNĂ ". La 21 Iulie 1969, naveta cosmică de fabricaţie americană, a debarcat pe luna împreună cu cei doi astronauţi americani, Armstrong şi Aldrin. În amintirea acestui eveniment, CRS a supratipărit 5000 de serii din perechea de vignete poştale emisă cu prilejul succesului Astronautului Glenn, din 20 Dec.1962, cu textul : 21 VII-1969, 2,56 h.-Primul om pe lună, pe un timbru, iar pe cel de-al doilea numele celor 3 astronauţi : Armstrong-Collins-Aldrin, care au format echipajul rachetei Apollo XI.

XX. "" CONTRA DOCTRINEI SUVERANITĂŢII LIMITATE LANSATE DE LEONIDA BREZNEV.

Ca un protest impotriva doctrinei suveranităţii limitate lansată de Leonid Breznev, CRS a lansat la 8 Noembrie 1969 o emisiune compusă din 2 vignete de culoare violetă, din emisiunea anterioară "Drepturile omului", supratipărind textele : "Europeni liberi, ajutaţi pe fraţii voştri din Est- în limba franceză, pe prima vignetă, iar pe a doua vignetă s'a scris tot în limba franceză : " Suveranitatea limitată a lui Breznev înseamnă moartea drepturilor omului şi a libertăţii".

XXI. " CRĂCIUN 1969 ". Ultima emisiune filatelică a CRS a fost de CRĂCIUNUL 1969, ca protest contra teroarei exercitate de Soviete în Basarabia răpită din nou în 1944. La 20 Decembrie 1969 s'a emis o coliţă filatelică în mai multe culori. În colţul din stânga sus apare în mic desenul emisiunii de Crăciun din 1966 şi steaua de la Bethleem luminând

Familia Sfântă. În colţul din dreapta de jos e reprodus timbrul emis pentru Basarabia la 30 Noembrie 1965, mărit, şi cu valoare de 3 lei. Desenul reprezintă o troiţă, simbolizând România şi o fetiţă, Basarabia, care se agaţă de troiţă sub loviturile cnutului unui soldat sovietic. Pe vignetă apare textul : PENTRU BASARABIA FRONTIERA DE EST A EUROPEI, iar pe coliţă, în limba engleză apare textul : " Sfântă Fecioară Maria ajută Poporul nostru să elimine ocupaţia rusă comunistă din Ţinutul românesc al Basarabiei", ca o rugăciune adresată Maicii Domnului.

X

X X

Emisiunile filatelice lansate de Comunitatea Românilor din Spania sunt adevărate pagini de istorie dar şi opere de artă, de proporţiile unui timbru poştal, care vor rămâne pe veci mărturie a dragostei de ţară a românilor aruncaţi de destin pe întinsul pământ ospitalier al Spaniei.

Eugen POPESCU

San Diego, 1990.

Nota Editorului

Am întâmpinat două dificultăţi la finisarea Antologiei, pe care ţinem să le semnalăm cetitorilor :

1/. În ziua în care tipografia era în stadiul de legat a unui important număr de volume din Antologie, am primit o scrisoare din partea dlui D. Paulescu din Brazilia, prin care îşi exprima cererea de a retrage din Antologie articolul său despre Exilul românesc din Brazilia. Textul dlui Paulescu a fost acceptat,parţial, de noi,cu un an în urmă, adică din 28 de pagini în manuscris am acceptat ca 19 pagini să fie redactilografiate şi tipărite, iar primele 9 pagini din manuscris nefiind în legătură cu realizările Exilului românesc din Brazila, am comunicat autorului că acestea nu vor fi cuprinse în Antologie.

După un an de la trimiterea textului integral,dl Paulescu ne-a comunicat că-şi retrage articolul din Antologie, pentrucă nu i-am reţinut spre publicare şi primele 9 pagini, urmând ca dsa să-şi publice articolul în întregime în altă parte.

În urma deciziei sale, am întrerupt legarea cărţilor în continuare, am scos din volumele legate paginile dlui Paulescu despre Exilul românesc din Brazilia, am îndepărtat din manuscris paginile respective şi am repaginat volumul, urmând ca acesta să apară fără "Realizările Asociaţiilor Culturale Române din Brazilia, conf.dispoziţiei dlui Paulescu.

Desigur, este regretabilă pentru noi decizia dlui Paulescu de a lipsi pe cetitorii Antologiei de informaţiile despre Realizările Exilului românesc din Brazilia prin retragerea

articolului său şi de a ne fi obligat să irosim timp mult pentru refacerea materialului de publicat, cum şi să cheltuim o sumă de bani pentru dactilografiere, tipărire şi legat.

Pe viitor vom fi mai atenţi cu autorii articoleleor trimise spre publicare, obligându-ne de a încheea în prealabil contracte de editură cu aceştia, pentru a evita alte pagube pentru noi, cum am avut în cazul defaţă.

*

2/. Timbrele filatelice din cuprinsul Antologiei au fost copiate în alb-negru, de pe timbrele originale în colori. Am încercat la mai multe tipografii să le copiem în colorile originale, însă preţul care ni s'a cerut pentru copierea în colori a celor 95 de timbre filatelice, pe un număr de peste 2000 de pagini, ridica preţul cărţii la o sumă ce nu poate fi suportată de cetitori

Pentru a ilustra, totuşi, imaginea valoroasă, estetică şi documentară, a timbrelor filatelice de care se ocupă studiul nostru de la pagina 115 la 138, din Antologie, am fost de acord ca timbrele să fie multiplicate în alb-negru.

Cerem scuze cetitorilor de a nu fi putut să le oferim un adevărat album filatelic românesc în colori.

Editorul

*

* *